

308983

ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 4.

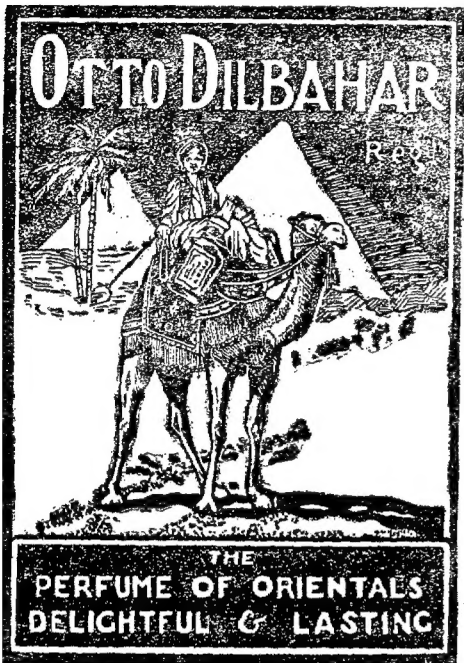
చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ ఆక్టోబరు నెల 17 వ తేది బుధవారము

No. 165

సంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ ప్రథమం.

సంచిక ౧౬౫

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని చున్న మగు సువాసనగలది. ఆల్కాహాలుగాని, తాయముగాని, తేనెబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని దిండువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు సువాసన ని స్థలమగును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చిన్న సైజు (అర డ్రాం)	సీసా 1-కి రు	0-8-0
మధ్యరకము సైజు 1-డ్రాం	"	0-12-0
వేరొక సైజు 2 "	"	1-4-0
వెద్ద సైజు 4 "	తేక 1/2 డ్రాం	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపులూను వారకును. దీనికి ఆనేకమగు నకలు నెట్టి కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైన ను, కార్డుపైన ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పఠింపుము. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క నలుపులును పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగునవారికి వ్రాసినచో అజాపియ్యగుల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

హాల్ వజంట్లు అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 165, జమ్నామసీదు బొంబాయి.

మంచిమనుషులు! నేనవేలు ఖర్చుపడినది!! వెనుక దొరకవు!!!
2 పంచలు కొనుగారికి ఆ క్షణాల్పమున కొరవని
కొండ్రుకలాపము అను గ్రంథముకంటే ఇదాము.

పేలైన జపాన్ పట్టుపంచలు.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము భోలు గియించియున్నాము.

వాచకలారా! శృంగారమున్న
వాగ్వికలయున్న గల పేలైన ఆసలో
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
మకొరకు తెచ్చించి విక్రయించుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళు వర్షం,

ఇత్యాది రంగులు గలవి. క్లాఫునీయ మైనవి, త్వరపడుదు.
రిక్తమూనిదివిన్ని 2 1/2 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0
జపాన్ మట్టుబాలరు చౌకము 2 మూరలు ... 1-6-0

8 చౌకములు తెచ్చించుకొనిన పాన్ పేన్ పేనా ఇదాము.

అన్నిటికి బోట్లెడ ప్రత్యేకము.

(వెక్కి) చిరునామ:- రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,
3, వందపు మొదలి వీధి, తిరుకల్లిక్కేడి, మదరాసు.

‘శాస్త్రోక్తమైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,

వడి, చోడు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱు, అరటి మొదలగు మాగాణి. ఖమ్మి, పయ్యకకుచ్చ, దుంప, ఫలవృక్ష
ములకున్న, మొక్క తీగకగ్గ రాలకున్న సంపూర్ణఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నాను.
ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు విత్తనములను బంజుచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి
తాలూకు భూములపట్టిని రసాయన పరీక్షశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణాగుణములను అను
సరించి తయారుచేయుచున్నాను. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసాంశక ప్రతీకను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబ్బీ, కన్నడం,
మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెల నెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి,
ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్ దార్లకు ఉచితముగా పంపించుచున్నాను. వైచెప్పిన ప్రతీకకున్నా, ఇంకా ఎరువు
విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈ క్రింద సుదహరించుచున్న వైచిలసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

ఆంధ్ర రాష్ట్రముకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన

“ఆంధ్ర శిగరెట్లు”

881

(కోడిపుంజు మార్కు గలవి)

స్వదేశీవ్యాపారమును ప్రోత్సహింపవలచిన ప్రతివారును భగవంతుని
మున వేరిని పేలైన ప్రాణముచే జేయుదు కోడిపుంజు మార్కు ఆంధ్ర
శిగరెట్ల పే కొనుగొని, వెల సరసము. యంతమాత్రమున విదేశీ శిగరెట్లకు
తీసిపోవు.

పాకెట్ 1-కి అరు శిగరెట్లుగల మారు పాకెట్లు గల
సెట్టె 1-కి వెల రు. 1-3-0

మారు సెట్టెలుగల కేసు 1-కి వెల రు. 118-12-0

ఒక కేసుగాని, మైగాగాని తీయువారికి స్పెషల్ కొనవను ఇవ్వబడును

యూనివర్సల్ టుబాకో కంపెనీ,

6, జనరల్ పీచున్నరోడ్. మాంటురోడ్ పోస్టు, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పాదస్పృశ నొప్పుల భాగ

చోయును. వాయువు

చొచ్చి పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

చలియింటానుండదనినది.

నవమూలికలచే హిందూ దేశముందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిప్లో. } 109, ఫోరొడ్డు, బాంబాయి,
6, రంజుపెట్టి వీధి, మద్రాసు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ అననకాలమును తేదీనిగాని లేక మీ వయస్సును
నక్షత్రముగాని లేక మీరు బాబును వాగ్విమువేశము గాని
తెలియజేయుదు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సం
వత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకుగాను మీ కొకరూపా
యిన మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను
గూర్చి వంశకోటములో మైకోస్ట్రోఫోగనున్న టి. కే. శివ
రామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. కారిల్లు వాగ్విముచున్నారు:-
మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్స
రముంతయు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాం
తము నిచ్చినది.

దీ కలింగ అస్ట్రోలాజీలు బ్యూరో

902 వోడెచోరు, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

పాణిము గల బొమ్మలు

బయస్కొపులు - కీలుబొమ్మలు - బొమ్మలు - గాడ్ గుడిమములు -
బొమ్మల కాళ్లులు - గాడ్ పుష్పములు విక్రయించెదము.
కావలగు కావలెనా? (392)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సర్వు, విశాఖపట్టణము.

ప్రజాభిప్రాయములు

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి

అయ్యా,

ఈనెల 9 వ తేదీన శ్రీ దుర్గి నాల శేఖరాజుగారు 'ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి' యను కీర్తికతోడ దళపతికకు వ్రాసిన లేఖ కనుంగును ప్రకటనము.

సామాన్యముగా నాంధ్రవిద్యార్థులు అట్టమీ నుదినము లలో సయ్యములను బూర్వ మెంటుమనూరుటకు ఏలూరుకు జొర్రుచుండును. విద్యాభివృద్ధియను నక్రమ జరిగినయెడల చాలమంది విద్యార్థులు వచ్చుటకు వీలుండును.

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి క్రిష్ణమరు దినములలోనే జరుగవలసియెడల, ఏలూరుపురమున జరుగుట మిక్కిలి సులభముగ నందానని నాతొంపు.

వి. అనం. గుంటూరు

II

నిమ్మజాత్యుత్సవము.

పంచముల స్వచ్ఛందీ:—స్వచ్ఛంద సంఘమును పేరుతో ఒక సంఘమును స్థాపించి 5 సంవత్సరములు స్థాపించియు యీ స్కూల్ మాస్టరుగూడా తేలవపంచములనే నిర్మించియు నిదేశమతములలో చేరబడెను. ముప్పవేలమంది పిల్లల వెంకట రామానుజు అను ఒక ఉపదేశకుని నిర్మించియు విదేశ పరీక్షలలో చేరబడె 50 మంది రామానుజ మతములో చేర్చినాము. 3 గ్రురు దైద్యులుగా పనిచేయుచున్నాము. యీవల కంతయు యితరుల సహాయ మపేక్షించకుండ పేను స్వయముగా నెరవేర్చుచున్నాము. ప్రస్తుతము నునల శిశువుకి తే ప్రయత్నించు దేశనాయకులకు సహాయముగా పంచము మహాజనసభా ప్రయత్నములగుడచేయుచున్నాము. ఇటులనే, స్వప్రయత్నము చేయుటకును, మన శ్రేయస్సు కొర నాయకులకు తమ ప్రోత్సాహము కలిగించుటకును వారికి మనకష్టములను వివరించుటకును సాధ్యమైన మేలు పొందుటకును పంచము సోదరులను కొరుచున్నాను.

ఎస్. వెంకయ్య

దోకిపర్రు, కృష్ణజిల్లా.

III

దేవాంగ సమాజము.

అయ్యా,

దేవాంగ సమాజము స్థాపించ బడునని నుమారు 4-5 నెలలుగా ప్రసిద్ధి అయినది. ప్రతికలలో పడినది. శ్రీ పాన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారు శీకాజగన్నాథంగారు, ఇందుకయి యెంతో పాటుపడినారు. నేటికరకు స్థాపించవలెను. సజ్జా మునుసామయ్యగారును చందాల గంగాధరముగారును పిట్టిత్యాగరాజు శెట్టిగారిని యెన్ని సార్లలో రమ్మని వేడినప్పటికిని వారు రాలేదు. పంచముల పాలబడిరి. మన కలమందు అభిమానముండక పోయిరి. వారిరాకకై ప్రతిక్షించిన ఫలము లేదు. కార్యములచేరి విజయదశమినాడెనునా సమాజము స్థాపించగలరని యెంటున్నాను కొంపల బుచ్చన్నగారి అభిప్రాయ ప్రకారము గడవకొకరు రాకపోయినప్పటికిని కొందఱు కార్యములతోనైన సమాజము నేర్పరచుట తగునని తోచుచున్నది. మున్నందు. అభిమానులు చేరకపోయి. సజ్జా మును సామయ్యగారు చందాల గంగాధరంగారు తెనుగుపండితులు బొగ్గుల అదిరారాయణయ్యగారు బమ్మల నాయనయ్యగారు మన్న చెంగల్రాయశెట్టిగారు, కొంపల కాళహస్తిశెట్టిగారు, బండ్ల కోటయ్యగారు, వేటపాలెం సుబ్బునాగులుగారు, మచ్చామూరస్వామిగారు, ఇటువంటి కార్యములు కులాభిమానులు సహజసాధనోద్దేశ్యము కలవారుండ వారువీరిని యేల యెదురు చూడవలెను.

కులాభిమాని.

IV

అయ్యా,

నేను నైజాం యిలాకా నూర్జాగేటు తాలూకాలో చేరిన వెలుగువెల్లి అనే ఒక చిన్న గ్రామ కాపురమును. శ్రీ వైష్ణవ విశిష్టా దైవతము లో చేరినవాడను. చిలుత ప్రాయమునందే నా జననజన్మకు పరలోక గతులగుటందేసి యు, నాకగ్రజు లేవనను లేమిగిడిన అనేకశ్రమలం జెంచుచు దైవానుగ్రహముచే పంచవీతి వత్సరములును గృహస్థ

శ్రమ మవలంబింపవలెనను కుమారుల మున్నను దిక్కులేని బీదవాడ నగుటందేసి చింతిల్లుచుంటిని. ఇంతలో పూర్వజన్మ సుకృతంబు చేతనో లేక కలిపురుషుని యనుగ్రహంబు చేతనో పంచవత్సరమున వివాహమైన రెండవదినమే భర్త గలిచినట్టి యొక స్వబాతీయ వితంతువు ప్రస్తుతము ద్వంద్వ వత్సరంబులు గలదియుండెను. నాతీయు అట్టి జననజన్మలు నాకిచ్చి వివాహముచేయ కాస్తోక్తముగా కంకణము కట్టినందులకు నేనును సున్నుతించినవాడనై రెండుమాసముల క్రితము కాస్తోక్తముగా వివాహ మాడితిని. మా నైజాం యిలాకా వైష్ణవులలో యిది యే ప్రథమ వితంతువివాహము కావున మా స్వబాతీయులగు ద్రావిడ వేదోత్తరే గాక వైష్ణవు లందఱును తమ పూర్వ చార ప్రకారము మిశ్రములు లేకున్నున చెవులు సింకొనుచు కయ్యమునకు కాలురువుచు నున్నందున మాయొక్క దాం పత్యమున కొన్నిజాలక స్వస్థ వివర్జనము చేయుటయే కాక ఆచార్య పరమాచార్యులును తమతమ ప్రతాపంబులచే ఆత్మ పరా పత్రిక లంపుచున్నారు.

టి. వెంకటప్పయ్య.

V

దేవాంగుల కురవస్థ.

అయ్యా,

మన యాంధ్రదేశములోనందు దేవాంగులు విరోధా మహాసంగ్రామముచే నూలుధరలు పోచినందునను మాలిచాలవకు తప్పుకగా వచ్చుటకలనను పడు శ్రమలు చెప్పటకు నలవిగాదు. అరణి, గుమ్మడిపూడి, ఇల్లుచనాయనాపేట, కంచరపాళేం, కల్లెట్టు, తలారెట్టు, కారెపాక, నూలూరుపేట గూడలి గునపాడు, మెట్టు, చెన్నూరు ఇత్యాది గ్రామములలో నే త యే వృత్తిగాల దేవాంగు లనేకులు గలరు. 5-6 సంవత్సరముల క్రిందట చేతిరుగ్గులులు నేయుచుండిరి. ప్రస్తుతము మరవగ్గుములతో నేయుచుండుటయేగాక చేతిరుగ్గు మున నేసి ఆరించుచుండినకూలికి నధికముగా మరవగ్గుమున ఆర్జించగలమని కుమారులముతో కాలము గడపుచుండిరి. మనదురదృష్టమునకు దోకుగా యుద్ధమాంధ్రయినది. ఇది యెప్పుడు ముగియునో మనమెప్పుడు బాగుపడెదమో తెలియ కున్నది. మనలో మనిషికి ప్రస్తుతము ఆర్జించుచులి వారమునకు రూ. 2-0-0 లేక 2-4-0 ఇంతకు నెక్కుకగా లభించదు కొన్ని ప్రదేశములలో నింకాతక్కువకూలి ఆర్జించుటయు కలదు. వైసుడివిన మేరకు నెల 1-కి రు. 8-0-0 లేక 9-0-0 చొప్పున ఆర్జించి తల్లితండ్రులను భార్యను బిడ్డలను యేలాగు పోషించునదియు చదువరు లెరుగక పోరు. చిన్న పిల్లలు పెదలు తిరుగులాడుటకు శక్తిలేని మునలివాండ్రు సహా నేతనేయువారికి తోడ్పడవలసినవారుగ నున్నారు. వైసుడవారిచియుండు గ్రామములలోనుండు వారికి చెన్నపురి వాస్తవ్యులే జీవనోపాయములను జరపవలసినవారుగా నున్నారు. వీరిలో ముఖ్యులు సజ్జా వీరభద్రయ్యశెట్టి పేరిశెట్టి వెంకట సామిశెట్టి కం వెనివారు సి. యస్. సి. కొమారస్వామిశెట్టి అందుకల నువారును చాల ప్రజలకు తోడ్పడుచున్నారు. ఈ ప్రాంతమున నుండు దేవాంగులు నేయు బట్టలు లండను లికర్నూలు మాంచెస్టరు సింగపూరు వెనాంగి కొళంబు అదేశ వాసులకు నుపయోగకరమైనవేకాని హిందూదేశమునకు నుపయోగకరములుగావు వీరికి కావలసిన నూలురకములన్ను విదేశములనుండియే రావలసియున్నది అందువలననే నూలు ధరలు మిక్కుటముగా పెరిగినందున స్వల్పకూలిని ఆర్జించుచున్నార. నూలుధరలను హెచ్చించక ముందువుండినధరలకే యిప్పు నట్లెర్పాట్లు గావించినచో వీరుబాగుపడువారు కాగలరు. వీరిమొరలనాలకించు ప్రభువులులేగా? వీరి దీనాలాపములకించు ధీమంతులులేగా? వీరిగతి అధోగతియేనా? ఇందువిషయమున దొరతనమువారు జోక్యము కలిగించుకొనరాదా? ఇందువిషయమై మనమందరమును ఏకిభనించి మనకష్టములను తొలగించుటగూ దొరతనమువారిని ప్రార్థించవలెను.

పాతచాకలపేట

గులవల బాలకృష్ణయ్య.

VI

గుంటూరు కన్యవిద్యాభివృద్ధి సహాయ సంఘము.

అయ్యా,

ఈ సంఘము కన్యవిద్యార్థుల విద్యాభివృద్ధి కావశ్యకములగు నుపకరణముల సమకూర్చి కన్యవారిలో విద్యనభివృద్ధి జేయవలయు నను తలంపున రెండు వత్సరములకు పూర్వము చిరుమామిళ్ల లక్ష్మీనారాయణ ప్రసాదు చౌదరి బి. ఎ. గారు జంపాల సేకకచేతముచౌదరి బి. ఎ. గారు మొదలగు సంఘ ప్రముఖులచే నెలకొల్పబడి దినదిన ప్రవర్ధమానమగుచు నేటి కి మహాన్నత స్థితి నంద నగ మైయున్నది. ఏత త్సంఘపోషణముక్రింద గుంటూరు పురంబునను, తెనాలి పట్టణంబునను విద్యార్థులకు వసతిగృహము (హాస్టలు) లేర్పాటు కాబడి యున్నది. విద్యార్థులకు అనుకూలపదార్థములును, పరిశుద్ధతయు, నారోగ్యమును లభింపక నూనె మొదలుగాగల దుర్వస్తువులచే తయారుచేయబడి యనాచార్యులెంబగు పూట

కూలియంద భోజనముచే సౌఖ్యమును, నారోగ్యమును నశించి బాధపడు విద్యార్థుల కి కనత్సహాయల మూలమున సమకూడిన సౌఖ్య మనామాన్యముని చెప్పకయే తెలియనగును.

మఱియు నీసంఘ విద్యార్థులు విశేషభాగము పల్లెల నుండివచ్చిన వారగుటచేతన, బాలుగటచేతను, పెద్దలుస్వీయ కృతహార పరతంత్రులై యుండుటచే వీరి వర్తనముపదా గమ నింప వనకాశములేని వాగుటచేతను, పలువురు పలువోట్ల నుండి యొకసంతాభివముచే పట్టణములోని విద్యములు మున్నగువానిలో నుకనుం జొరనిచ్చి విద్యాసేవ చేయించు సాంకత్యములు చేయుచు నాట పాటలకును, వృత్తిచారాది దుర్వృత్తులకును లోనై చెడుప్రోలనకుననిక కాపాడుటకీ సహాయకంఘము వారేర్పడిన భోజనశయనాది వసతులును, కందుకక్రీడాగ్ధ మేర్పాటు చేయబడిన యనకాశములును ప్రాథమిక సాహసములును, బ్రతీసాహిత్యములై యున్న యవి. ఇంకను నీసంఘము వారేటేట నాంగ్లేయభాషా సేవకు లలో వారివారి భాగ్యులయం దధికగుణములు సంపాదించిన వారలకు స్వర్ణరజితపతకముల రూపమునను గ్రంథరూపము నను బహుమానము లొసంగి సన్మానించుచు విద్యార్థులబ్రోత్సహించుచు నేయేమాగ్గుల విద్యాభివృద్ధి కలుగునో ఆయా మాగ్గుల నెల్లనన్వేషించుచుండిరి. ఇనకటికి సంఘకార్యక్రమము కడుపుటకుఁ జేరినంత ధనమును కొందఱు సంఘవాసుకు లభిమాన పూరితులై సాయముచేసిరి. ప్రస్తుతము కొందఱు ప్రముఖులు ఘనమగు చందాలుచేసి యుండిరి. వారివారి నాయములు రామన్న వాణ్నిక వృత్తాంతములో విశదము కావచ్చును. చిరుమామిళ్ల లక్ష్మీనారాయణ ప్రసాదు చౌదరి. బి. ఎ. గారి మేనల్తగారు గుంటూరు ఆరంబలోపేటలో మూడు 16000 రూల క్లయముతో వర్తమానమున నిర్మింపించుచుండిన దిగ్విజయము నీ సంఘమున కర్పించెదనను వాస్తవ వివరగుట యెంతయు హృదయానందసందాయకము. ఈయోమమశీ నాయం తెలంగారామి శేర్మొన జాలనైతి. స్వీయసంఘాభివృద్ధి నభిలషించి కాశ్యత నిలయుదాన మొసంగిన నర్తణకల్లియగు నీసాధ్యులతల్లికిన్నిసంఘ ప్రవర్తనమున కావశ్యక ద్రవ్యసహాయ మొనరించుచుండిన యదా రులకును సాంఘికులెల్లరు సదాకృతజ్ఞులు.

ఈ కన్యవిద్యాభివృద్ధి సహాయసంఘమువారి (సంఘాభివృద్ధికర) యాద్యములు కార్యరూపమున వెలువడిననే గాని యిట్టిపని వక్కాణింప నేరీని నశక్యము.

“ధనమాల మిదంజరత్త” ను నాగోష్ఠికి ననుసరించి ప్రకృతము సంఘకృత్యములు నెరవేరుటకై ద్రవ్యవత్సంతావశ్యకమై యుండినందున చేపలకును, సంపన్నులకును బాధకరము గాకుండునట్లును, యధాశక్తి లోటుగలుగకుండు నట్లును యోజించిమాగాని భూములకు య 1-కి ఆరు వైసులు చొప్పునను మెట్టభూములకు య 1-కి మూడు వైసులు చొప్పునను స్వీయసాంఘికుల వలన వసూలు చేయుట యుక్తమని యట్లు తీర్మానించుకొని యేతత్కార్య నిర్వహణాగ్ధ మిరువుర సంచారకార్యదర్శుల నియమించిరి. వీరిదివఱకు గుంటూరు తాలూకాలో కొన్ని గ్రామములలో వసూలు పఱచి ప్రస్తుత మొకరు తెనాలితాలూకా దుర్గిరాల ప్రాంతమునను మఱియొకరు నరసారాపుపేట ప్రాంతముననునీ వసూలు పనిచేయుచున్నారు. ఇంతవఱకు తిరిగిప్రదేశముల ననుకూలముగనే కార్యసాఫల్య మైనట్లు వివరములకు సంతోష వహము.

ఇయ్యదియేరికిని యెంతమాత్రమును బాధకరముగాక సంఘాన్నత్యమున కత్యంతోపయోగకర కార్యముగాన నోక మృ కులావతంసులగా! తమగ్రామముల కరుదెంచిన సంచారకార్యదర్శుల నాదరించి దయతో సాధ్యమైనంతతర్జులలో వారి కార్యముసానుకూలత నందించి వారిని మఱికోపోటి కంపినచో వారు వెంట వెంటనే కార్యసాఫల్య మొనరించుట కవకాశము గలుగును. కావున దయాచయులై బాధకరముగాని యీస్వల్ప మొత్తమునకు సంచార కార్యదర్శులగాని వారి సహాయులగాని మరల, మరల రప్పించినచో సంఘమునకు నష్టమును, కార్యభార వాహులకు కష్టమును కల్పించును. గాన వారువచ్చినతోడనే సాధ్యపడినంతవరకు వారిపని నెరవేర్చి మఱికోపోటి కంపి సంఘమునకు మహాపకారు లయ్యెదరుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఎంతటి కార్యమైనను పలువురే కేభవించి యభిమానించ నిహా సఫలత్వ మొందుట దుష్ట టము. స్వీయాభివృద్ధి కర కార్యముల పట్ల యభిమానము లేనివారు తమకు తామే యపకారులనుటలో విశేషములేదు. ఐకమత్య విహీనముచే ప్రస్తుతముండిన సంఘస్థితియు, వైకాగ్ధికతచే పూర్వముండిన సంఘస్థితియు నిండుక మీ నిర్మల హృదయముతో విమర్శించి తమకు మహాపకార మొనర్చుచున్న యొకసంతాభివృద్ధి రాహిత్యమును మొదలంట నాశనమొనర్చి తదభివృద్ధికి కారణభూతంబగు నేతత్కార్యముపట్ల నాదరము చూపి మీ పూర్వాన్నత్యమును, సంఘాభిమానమును, దయా, సత్వ స్వభావములును గలిగి విరాజిల్లెదరు గాత!

దుర్గిరాల. జంపాల వేంకట వృసింహము.

నియోగినుహజనసభ.

అయ్యో!

ఈ సభజరుగు కాలమైన కార్తీక శుక్ల ౯ సమీపించుచున్నది. సభ విషయమై గాని శ్రీవీక్షితా రాధన విషయమై గాని ప్రయత్నము లెంత మాత్రముగాన వచ్చుటలేదు. ఇప్పటికి పదునాలుగు సంవత్సరముల నుండియు, శ్రీవీక్షితారాధనయు తదనుబంధమున, సభయును, బ్ర|| శ్రీ|| దై|| కో|| పే|| శ్వర శర్మశాస్త్రిగారి కృషివల్ల జయప్రథముగ నె జరుగుచున్నది. ఈ ఆరాధన సభల ఏషయమై మన నియోగులలో నే, పలువు రకు పలువిధములైన భేదాభిప్రాయములున్నటు లెలియుచున్నది. కొందరకు శ్రీవీక్షితులు వారియారాధనా సమయమందే ఇట్టి సభను జరుపుటకు యిష్టములేదు. మరికొందరకు కేవలము ఈ సభలో విహికవిషయము లేక యుచువలయునుగాని ఆముష్మిక విషయముల యందెంత మాత్రము జోక్యము కలుగజేసుకొన కూడ దని వారి యభిప్రాయము. ఈ యభిప్రాయభేదములు మనమునం దెదుకొని దీక్షితారాధనయంద భిక్షమానము గల నియోగులందరు ఆరాధనానుబంధముగ నె సభను జరుపవలయుననియును. సభను వేరుగ జరుపదగదని తదితర నియోగులయు యభిప్రాయములయి యున్నవి. ఎవరి అభిప్రాయము లెట్లున్నను, ఈ సభ ఆరాధనయు కార్తీక శుక్ల ౯ దినమున తప్పక జరుపకల యునుగాదా? అట్లు జరుపుటకు నియోగిప్రముఖులు మాత్రము ప్రయత్నములు గలుపుటలేదు. ఇంతవరకు ప్రయత్నములు చేయుచున్న బ్ర|| శర్మగారెవరగురా? యనుట యుచితముగాదు. శర్మగారు ఈ పదునాలుగు సంవత్సరముల నుండియు, అష్టకష్టములపడి వారి శరీరజనోబలముల నీ ఆరాధనకై యీ సభకును అర్పించి అనేకమంది నియోగుల బ్రాహ్మణత్వమును గాపాడెన సంకల్పి ఎల్లరెరింగిన విషయమే. ఇంకను వారెంత కాలము పాటుబడగలరు? ఇది వాటింటిలోని మెండ్లి పేరంటము కాదు. నియోగులైనమన అందరకు కావలసిన పనియే సంతోకార్యములుగా చూచుకొని సప్రటికి బకటి చెండు సంవత్సరములు పాటుపడెదరు గాని, జీవితమునంతయు భారపోయుట కష్టము. అయినను, వారొక్కరు ఎంత కష్టపడినను తగినంత ఫలమును పొందుట కష్టసాధ్యము. వారికి సహాయము గాకొందరు పనిచేసి యుండిన మన నియోగిశాఖ ఎంత అభివృద్ధి చెందియుండెడిది. ఇప్పటికి 14 నాల్గు సంవత్సరములనుండియు, ఆరాధన సభ ఫల తావులయందు జరుగుచుండినను ఫలితమంతగా గానించుటలేదు. ఎచ్చటను స్థిరమైన, పాతకాలను స్థాపించియుండలేదు. ఇందునకు తగిన కారణము నియోగుల కార్యదీక్షా విహితమేగాదా? ఈ శాఖవారు! వాక్కువలె గాని, కార్యకూరులుగారని యిందువల్ల స్పష్ట పడుచున్నది. కావున ఆత్మశక్తి స్వాభిమానము గల నియోగి ప్రముఖులారా! మన యభివృద్ధి కొరకై యహో రాత్రములు పాటుబడుచున్న శర్మగారికి చేయూత నొసంగి ఈ సంవత్సర ఆరాధనయు సభను జయప్రథముగా జరుపుటకు కార్యదీక్షను పూనుడు. శర్మగారు కూడా ప్రయత్నము సల్పక మిన్నకుండుట భావ్యము కాదు. ఇంతవరకు స్వసహాయముననే సభాకార్యముల నిర్వహించి యప్పహొక్క పర్యాయమె యీ భారమంతయు నియోగులయందు బెట్టుట న్యాయము కాదు. వారుకూడా ఎక్కువ శ్రద్ధ పుచ్చుకొని పాటుబడి యీ కార్యముల జయప్రథముగ జరుపగలండులకు కోరుచున్నాడను. ఆత్మశక్తి స్వశాఖాభిమానముగల నియోగి ప్రముఖులారా! వేగమే కార్యదీక్షబూని మనపెద్దలు గడించిన యశస్సునకు, కళంకము లేకుండెదరుగాక! యని కోరుచుంటిని.

గడిపాటి విశ్వనాథశర్మ

పంచములు.

అయ్యో!

వీరు నిష్కృతజాతీయులు. ఉన్నతవంశ్యుల సేవయే వీరి వర్తనముగా పరిణమించియున్నది. స్వతంత్రవృత్తి లేదు. వీరి యేలికలు బ్రాహ్మణేతరులలోనే చాలవరకు చూపట్టుచున్నారు. వీరలయెడ కనికరముంచి కాపాడువారు సదయహృదయుల బ్రాహ్మణేతరులలో నుండకపోరు. కాని, బహుజన సామాన్యులకు వీరిపాలితి యనుకంఠులవలె బ్రాహ్మణేతరులే ప్రవర్తింపుచున్నారు. వైకొని పంచములకడ దుమ్మరకార్యములను జేయుచువారు వైవారలే. నిత్యదార్ద్ర మనుభవించు నటుల, కడుపారదిన నన్నమునకును కట్టబట్టమను గిట్టిని కూలి నిచ్చుచు ప్రుక్కించి సోలించి పనులను జేయించుకొనువారు వైవారలే. అంతమాత్రమే కాక ప్రమాదవశమున నేదేనియొక తప్పుకన్నడిన యెడల బడరాని యిటువల బడద్రోసి పీడించు వారును వైవారలేకదా? బ్రాహ్మణుల కాపంచములయెడ హృదయ చూహార్ద్రమగుటకు గలమేమి? సాపము. పంచ

ములు తాము చేయునదిలేక ఉదరము భరింపజాలక అలాటి వారిపజ్జనే చేరుచున్నారు. కష్టతరుల నోర్చుచునేయున్నారు. అట్టి సమయమున మానావ మానములను సమానబుద్ధిచే గదా చూడవలెను? వైచ్యమున కింతకన్న మేమి కావలయును? నూతిలో బడిన వానివై బండవేయు చందమున లాతులింకను వైచ్య మూగొపించెదరు. అంతయో యింతయో వైకి తీసికోరాను లెలపరు. పాపము వారేమి చేసిరి? ఉన్నత వంశ్యులలో నానాటికి అభివృద్ధికి వచ్చుచున్నారు. ప్రస్తుత సమయంబున ప్రతిజాతీయందును అభినవ వికాసము వ్యాపించుచున్నది. సదాశయములు జరించుచున్నవి. పాలకుల దయాదృష్టిచే సఫలములు కాగలవు. పంచములయందెట్టి యభ్యుదయమును తోచలేదు. వీరు విద్యావిహీనులు. వీరుల తమ కర్తవ్య మేదియో యెఱుంగజాలరు. ఎరింగినంత యనుష్ఠింప జాలరున్నారు ఇట్టివరి గదా యున్నత జాతీయులు అవలంబనమిచ్చి వీరి నుద్ధరింప వలయును. వీరి యందలి యవ్యాజక్రప జాతు సమయ మిది కదా? భృగ్య స్వామి ధర్మమువీడి సాయముజేయు కాల మిదియే కదా? యజమానులు తమ పనివాండ్ర వైకి రానోర్వ రనుట సర్వజన వివితమే. ఇట్లుండ పంచములకు నాయకులై యున్నత వంశ్యులయిన బ్రాహ్మణేతరు లీ యుద్ధయమునకు బూనుకొనరు. పంచముల యాన్నత్యము వారికి గిట్టును. తమతమ కృత్యముల నెరవేర్చువా రెవరు? అని తలపుచు కని అన్యథా ఆలోచింపరు. నిష్కృతజాతులగు నాపంచములు వారియెడనే యెట్లు లోకాలమును గడుపుచున్నారు. తమ యభివృద్ధికి రాదె అంగణం గక యున్నారు. కాలధర్మ మిట్టిదేకదా? బ్రాహ్మణులకో పంచములయెడల వైచ్యవ్యవహార గారణమేమియు గన్పట్టుదు. నాయకత్వములేదు. అగ్రజన్ములు వీరి నుద్ధరింపగలరనుట సర్వజన విశ్వాస్యము. సదయ హృదయులు ఉభయత్రకలరు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులు వరస్పద సహాయసంప్రదికొనవలె. బ్రాహ్మణులే యుద్ధరింతురు బ్రాహ్మణేతరు లణగనొక్కరుడనుట నాభావముకాదు. సెక్కుచునుండు బ్రాహ్మణులే పంచముల నుద్ధరింపగలరనుట నాయాశయము. ఇందుకు సాక్ష్యము. వి. ఆర్. సింగ్, జి. కే. దేవధర్, వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి చి. లక్ష్మీ నరసింహముగారలు. ఇట్టి బ్రాహ్మణులు అమాయకులు. నిష్కృతజాతులధర్మమునకై కంకణము గట్టికొని నిర్వాజక్రపతో బంచములకు ప్రహేళము గలిగించుట లేదా? మువ్వురు మనకుల కెక్కడేయుటలేదా? బ్రాహ్మణేతరులలో నామోదించువారు కొందఱుండురు. కాని యిప్పుడి పూనికబూనిన వారెవరు? ఇట్లుండగా పిట్టితాగరాయ శెట్టిగారు డాక్టరు బి. ఎం. నాయరుగారు నుటికొందఱు హోమయూలు కలదనియు, దాని గోరువారు బ్రాహ్మణులే కాన వారియూ భంగముజేయ బ్రాహ్మణేతరసంఘమే తగుననియు తలచి బ్రాహ్మణేతరసంఘము గూర్చి. హోమయూలు బ్రాహ్మణులే ప్రజాప్రతినిధులై తదితరుల నాదరింపదని వీరి యాశయము కాబోలును. అట్లుల సంఘ మేర్పటచియు బ్రాహ్మణేతరులలో జేసిన కేవలపిల్ల గారు మున్నగు మహాశయములు గతానగతికముగ నింక యనేకులు ప్రతిఘటించుటకలన పి టి. నాయరుగార్లు బహుజన సంపత్తిగోరి నిష్కృతజాతులధర్మమును మిషతో పంచములవై చూడ్చి పురల్చిన తోచకమానదు. వీరికిని వీరిజేరినవారికిని బ్రాహ్మణులేమి కీడుమాడజేసిరో? బ్రాహ్మణుల దూషించుట యేపని. కనుక నే మొన్న 7-10-17ది ఎగూరులో జరిగిన పంచము సభయందు ప్రస్తుతిపయ నిమగ్నమును స్పష్టముచి ఆర్యుల త బ్రాహ్మణ దూషణమే త్యాగరాజీయు లొనర్చిన పత్రిక లుద్ధోషించుచున్నవి. బ్రాహ్మణదూషణలని ఫలమేమి? విద్యాసంపత్తి నోర్వకదా? పరిశ్రమజేసి యందు సామాన్యుల పొందుట క్రేయోదాయక మగుచుగదా? ప్రస్తుతమనసరింతము. పంచముల ఎట్లులయిన నేమి అభ్యుదయము గాంచుట యావస్యము. ఆందునవై వలయు ప్రశ్నలెన్నియో కలవు. విద్యాసన విహీనులగుటకలన బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల చేయూతగొనిన రించినవలెనది చిరకాలముననే అన్యజాతీయులతో దులతూగ గలరు. వీరికి బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులయందు భేదము కలుగరాదు. వైచ్యవ్యవహారమే పరాదు. అట్లులయిన నే వీరికి భద్రము. స్వాహంకృతిచేత గాని దుగ్ధిఫలగాని యున్నత జాతీయుల తో పోరు పెట్టికొనరాదు. మొన్నటిసభలో మెక్కు యప న్నప్రగారు బ్రాహ్మణులవై దండోపాయమును వోధించిరి. ఇదియే నాటినిటి? నూతిలో బడద్రోయుటకదా? ఇట్టి వారలే నాయకులయిన కొఱవితో వెల్లిరొకకొనవట్టులే. విద్యా శూన్యులగు నా పంచములు ఆమోదించిరట. కొందరివై తమ దండోపాయమును జూపిరట. ఇట్టివి లెగవు. మోసము నకు లోబడరాదు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులయంద భేదా ద్ధ్యనసాయమున వైకి రాగలరు. బ్రాహ్మణులింకను పంచముల యభివృద్ధిని గోరి దుగ్ధిఫల మోహనడంచి సమబుద్ధిగఱపి వలయుమాగ్గుముల గమనించు రని కోరుచున్నాడను. చెన్నై త్రి.

ఎస్. నేణుగోపాలు.

భారతీయ స్వపరిపాలనము

ముఖ్యమంత్రిగారి మాతన విధానము

కమాండరు వెడ్జి వుడ్డుగారు "మాంచెప్టరు గార్డియను" పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

మనము దక్షిణాఫ్రికా దేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించిన దినమును జ్ఞాపికి దెచ్చుకొని సంతసింపని వారింగాండు దేశమున నరుదు.

దక్షిణాఫ్రికాలో నిప్పును ప్రబలముగ నున్న శాంతి ఆదేశజు లిప్పుడు స్థాండరు, శూర్యు ఆఫ్రికా దేశములలో మన పక్షమునను, స్వాతంత్ర్య రక్షణార్థమును చేయు యుద్ధ సహాయము కంటె యెన్నియో మడుంగు లెక్కుడని చెప్పవచ్చును. కాని, వారికి స్వాతంత్ర్య మొసంగుటవలన మనకు గలిగిన లాభములకంటె ప్రస్తుత యుద్ధమున మనకది యొసంగిన వైతికబల మెంతయో సహాయకారకముగ నున్నది.

ఇందుమూలమున పశుబలము రూపుమాని జర్మనీవారి స్థితి నిర్ధారముగచున్నది. మన ఆశయములు విజయముగాంచినవి. పోలండు, ఆల్సెను లూరేయును దేశములయెడల జర్మనల వర్తనమును ఖండించుటకు తగిన వైతికబలమును గలిగి యున్నాము.

మనమిక నొక స్వాతంత్ర్య ప్రసాదమును చేయనున్నందులకు మాంటాగూగారు, విలింగ్టన్ ప్రభువుగారును, ముఖ్యమంత్రిగారును వంద్యులు.

సామ్రాజ్యములోనుండి భారతదేశముగూడ స్వపరిపాలనము సంపదలసియున్నది. ఈ వైర్యముతమగు ప్రయత్నమును లాయిడుబార్బి గారు గావించెదరని నమ్ముచున్నాము. ఇట్టివిధానములకు కష్టను, మిల్నరుప్రభువులును, నో ఎడ్వర్డు కార్నసు గారును అంగీకరించి, బ్రాహ్మణాపరమటకూడ యున్నదేశపు చక్రవర్తి పదప్రస్తుతైన పిక్మెట్ట ప్రపంచమెంత వేగముగ నభివృద్ధి గాంచుచున్నదియు, దక్షిణాఫ్రికా దేశపు విషయమును దేశభిక్షు లెల్లరును యెట్లు గ్రహించినదియు తెలియుచున్నది.

భారతీయులకు స్వపరిపాలనము తక్షణమే రాజాలను. ఈ సాధారోహణమునకు కొన్ని కొన్ని సోపానములుండవలెను మొదట ఇండియా ప్రభుత్వమువారినుండి అధికారము యిందు మించుగ ప్రజలచే నెక్కుకొనబడినరాష్ట్రీయసభ కొసంగబడవలెను. పోలీసు, విద్య, మున్నగు వానివై అధికారము నిరంతర కాధికారుల చేతులలో గాక, భారతీయుల హస్తగతము గావలయును. ఈ సభలలో ప్రత్యేకపు తెన్నిక పద్ధతి యుండవలెను. ఇందు నిజమిది సభ్యుల సంఖ్యను తగ్గింపవలెను. పిక్మెట్ట యీ సభలలోని భారతీయ సభ్యులకు అధికాధికారము నొసంగవలయును.

యుద్ధము ముగియుటకు పూర్వము బ్రిటిషు ఇండియాలో జర్మను సామ్రాజ్యమునకంటె యెక్కుడు స్వాతంత్ర్యమును, యెక్కుడు పాగ్ల మెంటు ప్రభుత్వమును నెలకొల్పబడును. ఇందుమూలముగ మనము జర్మనీదేశముతో పోటీ చేయవలసియున్నాము.

భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము మొసంగుటవలన మనము కొంచెము విద్యాధికులగు నల్లజాతులకు లాభమును గలుగజేయుచున్నామని అభిప్రాయపడరాదు. స్వాతంత్ర్యము గలన్నే హితులవలె వారిని సామ్రాజ్యముననుండి, అందలికష్టగుఖములయందు పాగ్లానడని మనము వారిని కోరుచున్నాము. ప్రాతవిషయములను, ప్రాతాన్యాయములను మరచి ఆప్రీతియొకనడా దేశములవలె మనకు సహాయము గానింపుడని వారిని మనము కోరుచున్నాము.

నల్లజాతి ముఖ్య మంత్రిసామ్రాజ్య సమావేశమున నున్నయెడల నతను మనకందరకును యుపన్యసింపవచ్చును. సమానులగు వారితో మనము మనస్ఫూర్తిగా మాట్లాడవలయును.

మన సామ్రాజ్యమునకు జేరిన 81 కోటి 50 లక్షలజనుల వై మన ఆధిక్యతను జూపరాదు. భారత దేశము మనకొక పట్టుకొన్నట్లు.

పరిశితుల జూడనివారు హిందూదేశము సామ్రాజ్యములోనే యున్నదని చెప్పుదురు. కాని, అది సామ్రాజ్యం చ్చాగముగ పరిగణింపబడుట లేదు. ఇక రెండువత్సరములలో హిందూదేశము విధ్వాంసుకలె సగును. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు సమయమునకు తగినజుల వర్తించుచున్నారు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ అక్టోబరు నెల 17-వ తేదీ

బుధవారము

రాష్ట్రముల పునర్నిర్మాణము

భాషనాధారపరచికొని, రాష్ట్రనిర్మాణము గావించుట, రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యమునకును స్వపరిపాలనమునకును మూలాధారముని, కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు విముఖత జూపుచున్న జస్టిసు ప్రతీక మొదలు స్వరాజ్యాభిలాషులగు లోకమాన్యతలకు బిసెంటుగార్ల వరకును, నెల్లరంగీకరించుచుండుట శుభసూచకము. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును దూరదృష్టిగల రాజకీయ సంస్కారులందరంగీకరించి దీరుదురు. కాని యీ సిద్ధాంత వ్యాపకము కొంతై అయిదువత్సరములనుండియు వహసభల గావించి శ్రమబడుచున్న ఆంధ్రుల యాందోళనము గూర్చి, రాష్ట్రపునర్నిర్మాణవాదులగు యన్యరాష్ట్రీయుల కనేకులకు తెలియదనుటకు, ఆక్టోబరుమాసపు "ఈప్రతిపదిక" ప్రతికలో "రాష్ట్రముల పునర్నిర్మాణము" గూర్చి కే. డి. బోసుగారు వ్రాసిన వ్యాసము దిలకించిన వారైరి. సుగోచరముగను, ఆవ్యాసము పఠించిన, ఆంధ్రుల యాందోళనము యన్యరాష్ట్రీయులలో యడవిని గావించిన వెన్నెల చందమున బరిగమించుచున్నదని దాఃఖము గలుగక మానదు. అఖిలభారత సమస్యగ, రాష్ట్రనిర్మాణము గూర్చి, యన్యరాష్ట్రీయులకు బోధించని లోపమిప్పుడు కరతలామలక మగుచున్నది. కే. డి. బోసుగారు హిందూదేశమున భాషైక రాష్ట్రవిభాగము గావలయునని వాదించుచున్నారు. రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యముందు మూలముననే సాధ్యమగునని వాదించుచున్నాము. అందుచే, హిందూదేశము నేటిరున విభజించవలయునో వారొక విభానము సూచించిరి. అందులో ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రనిర్మాణముగూర్చి వారు ముచ్చటపడలేదు. మదరాసు రాజధానిలోని యోధ్రభాగములను ఒరిస్సాకుజేర్చి, మిగిలిన రాజధాని నాతీరుననే యుంచవలయునని వీరి కోర్కె. ప్రాయశః ప్రత్యేక భాషమాటలాడు కోటి డెబ్బదిలక్షల ఆంధ్రులొక భూభాగమున వసించుచున్నారని, వీరికి తెలిసియు జడని మాతలంపు. ఓరీసుల రాష్ట్రాధ్యక్షము గూర్చి తెలిపినంత మాత్రమయిన, ఆంధ్రోద్యమముగూర్చి వీరికి తెలియదనుట తేటతెల్లము. ఇట్టి దుర్భిక్షకీ ఆంధ్రోద్యమ సూత్రములు భారతనగ్నమంతయు వ్యాపించక బోవుటయేయని సుగ్రాహ్యమగును. కాని, బోసుగారు భాషైకరాష్ట్ర విభాగమును పూర్తిగ నంగీకరించుటచే, ఆంధ్రులకు త్యాహకరముగ నుండవచ్చును. అన్యరాష్ట్రీయులకీ సమస్యగూర్చి బోధించుటచే, విజయము బడయవచ్చునని యాశ జనించుచున్నది. బోసు గారి వాదము గొంతవరకు పరిశీలింతము.

ఇటీవల చక్రవర్తిగారు ప్రకటించిన ప్రకటనమున, స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠాపనలను పెంపొందించి, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున అంతర్భాగముగ హిందూదేశమున ప్రజలకు బాధ్యత వహించేడి ప్రభుత్వము నెలకొల్పుటయే తమ యాశయమని విశదీకరింపబడినది. అట్టి ప్రభుత్వ స్థాపనమునకు ప్రథమ సాపానము దేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజించుటయే యని బోసుగారు

స్పష్టపరచిరి. 1911 సంవత్సరము 12-వ డిసెంబరున చక్రవర్తిగారు రీ తీరున నుడివియుండిరి. "రాజప్రతినిధిగారు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి యంగీకారముతో పరిపాలనా విభానముతో నేయే మార్పుల గావించెదరో, రాష్ట్ర సరిహద్దులనేయే విధముగ మార్చెదరో, అందుకు మే మంగీకరించెదము. ఈ మార్పులు పరిపాలనా సౌష్ఠ్యమునకును ప్రజల భావిభాగ్యోదయమునకును సాయపడగలవని మాయాశయము." హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి 1911 సం॥ ఆగస్టు 25-వ తేదీన 'బంపి' ప్రసిద్ధమగు ప్రకటనయందు రీ తీరుగ దెలుపబడినది. "దర్బారు ముగిసిన పిమ్మట, స్థానికాధికారులతోను తదితరులతోను వంగరాష్ట్రనిర్మాణ విషయమందెట్టి విశాలమగు సూత్రముల వలంబించవలసినది యాలోచింపవలయును. ఈ సూత్రములు అందరికిని తృప్తికరమై శాశ్వతముగ సమాధానము నొసగవలయును." ఈ వాక్యముల గమనించినచో, వంగదేశ విభజనము రద్దుగావించి, విహార రాష్ట్ర నిర్మాణము గావించునపుడు, ప్రభుత్వము వారి దృక్పథమున విశాలమగు గమ్యస్థానము గలదని స్పష్ట పడుచున్నది. వంగవిహార రాష్ట్రముల నిర్మాణమే గాక, హిందూదేశమున రాష్ట్రముల పునర్నిర్మాణము వారి లక్ష్యమునందున్నటుల వ్యక్తమగుచున్నది. ఇంతవరకును అట్టి ప్రయత్నముల గావించుటకు ప్రభుత్వమువారే కారణముచేతనో, బూనుకొనలేదు. బోసుగారు వ్రాయుటలు "ఇటీవల ప్రకటించబడిన ప్రభుత్వ విభానముచే, అయిదు సంవత్సరముల క్రిందట గావించవలసిన మార్పు యీ తరుణముందయినను ఏమాత్ర మాలస్యములేక గావించి తీరవలయునని వ్యక్తమగుచున్నది." వంగదేశ విభజనము రద్దుగావించబడినపుడు, మాంటాగూగారు ప్రభుత్వ సహాయ కార్యదర్శిగ నుండిరి. వారుగూడ, యప్పటి ప్రకటనమున రాష్ట్రముల పునర్నిర్మాణోద్దేశము గలదని గ్రహించినటుల కామన్సునభలో 12 వ జూలయి తేదీన యొసగిన ఉపన్యాసములో గాన్నించుచున్నది. స్వపరిపాలన మనుభవించు సంయుక్త రాష్ట్రముల గలిగి, వీటి కన్నిటికిని కేంద్రస్థానముగ హిందూదేశ ప్రభుత్వము పరిపాలనముజేసిడి విభానమే మాంటాగూగారు తమగమ్యస్థానమని నుడివిరి. ఈ రాష్ట్రములకు నూతనరాష్ట్రముల గూడ జేర్పవచ్చునని వారు సూచించిరి. ఈ యాదర్శమే, హార్డింజిగారి ప్రకటనమున గాననగును. స్వపరిపాలనముచే నలరారు రాష్ట్రముల నిర్మించుటకు, అట్టి రాష్ట్రములు నేకమగు భాషా సాంప్రదాయముల ననుసరించి నిర్మింపబడవలయునని బోసుగారు వ్రాయుచున్నారు. ఇట్టి పునర్నిర్మాణము గావించబడిన యెకల, హిందూదేశ పరిపాలన మొక్క ప్రభుత్వకార్యదర్శికి గాని, మంత్రి వర్గమునకుగాని సాధ్యముగాదను యభ్యంతరములు నిలువజాలవు. సౌష్ఠ్యముపరిపాలనము ప్రజలుటకు అధికారము యొకటిలో కేంద్రీకృతముగాకుండవిస్తరింప వలయును. ఇందుకు సాధనము భాషల ననుసరించి రాష్ట్రవిభాగము గావించుటయే యని బోసుగారు దెలుపుచున్నారు.

ఇక బోసుగారి విభాగపద్ధతి యెద్దియో గనుగొనెదము. ఆంధ్ర రాష్ట్రము వీరి మానసమునకు గోచరింపలేదని బైనసూచించితిమి. వీరి విభాగము తృప్తికరముగ గాన్నించుట లేదు. ఇందు గొన్ని లోపములున్నను, భాషైకరాష్ట్ర విభాగసూత్రమును వీరుసంపూర్ణముగ నామోదించుటచే, వివరముల గూర్చి పరిష్కరించుట సులభసాధ్యము. చదువరుల వేషుకొరకు బోసుగారి విభాగ విభానమును సంగ్రహముగ దెలిపెదము.

(1) బొంబాయిలో నుండి, సింధురాష్ట్రము దీసివైచి, పాంచాలదేశముతో గలుపవలయును. మహారాష్ట్ర జిల్లాలగు చాందా, వార్ధా, నాగపూరు, బంధారా, బేతుల్, నిమార్, బేరార్ను ను మధ్యపరగణాల నుండి బొంబాయికి జేర్పవలయును.

(2) మద్రాసులోనుండి, యోధ్రభాష మాటలాడు గంజముజిల్లా భాగము దీసివేయ వలయును.

(3) బర్మానుండి కాచిదేశము, మౌఠపరగణాలదీసి, ఈశాన్యసరిహద్దు పరగణాకు జేర్పవలయును.

(4) వంగదేశమునకు అస్సాములోని వంగ భాష మాటలాడు జిల్లాలను జేర్పవలయును. ఒరిస్సాకు, గంజాముజిల్లా యోధ్రభాగమును, నోటియా నాగపూరు భాగల్ పూర్ డివిజనులజేర్చి, వంగదేశములో నుంచవలయును. ఇంతకన్న ఒరిస్సాను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ జేయగూడదా?

(5) పాట్నా రాష్ట్రములో, బెనారసు డివిజను చేర్పవలయును. మధ్య పరగణాలలో హిందీ భాష మాటలాడు నయిదుజిల్లాల జేర్పవలయును.

(6) సంయుక్త రాష్ట్రములలో మధ్య పరగణాలలోని మిగిలిన హిందీ భాష మాటలాడు జిల్లాల జేర్పవలయును.

(7) పాంచాలమునకు సింధురాష్ట్రము గలుప వలయును.

(8) ఢిల్లీ వేరు రాష్ట్రముగ నుంచ వలయును.

"పై విధముగ విభాగము గావించుటచే, స్థానిక స్వాతంత్ర్యము, పరిపాలనా సౌలభ్యము జేకూరును. ఏలనన యీ విభాగము భాషాసాంప్రదాయముల నాధారము జేసికొనినది భవిష్యద్భారత సంయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణ మిందుచే సాధ్యమగును. దేశమున బాధ్యతగల స్వపరిపాలనమునకిది దృఢమగు బునాదులనైచు" నని బోసుగారు జూటుచున్నారు.

బోసుగారి విభాగసౌష్ఠ్యమును విమర్శించుట కిప్పుడు సమయముగాదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణసూత్రమును వ్యాపింపజేయుట కిది మంచి తరుణముని ఇందుచే విదితమగుచున్నది. బోసుగారు రాబోవు రాజ్యాంగసంస్కరణములలో నిది ప్రధాన సంస్కరణముగ సూచించియున్నారు. అట్టి యాశయమునే ఆంధ్రులు వెల్లడిజేయవలసియున్నది. కాంగ్రెసు మహమ్మదీయ సంఘముల వారు గలసిప్రభుత్వ కార్యదర్శికి నివేదించుటకు సంస్కరణ విషయిక విజ్ఞాపనము దయారుజేయ తీర్మానించియున్నారు. ఆ విజ్ఞాపనమున, దేశమున భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగ మవసరమని జేర్చినచో, ఆంధ్రుల యుద్యమమునకు బలకరముగ నుండును. వారి ప్రత్యేకవిజ్ఞాపనమున కిది సహాయకారిగ నుండును. కాంగ్రెసు విజ్ఞాపనము దయారుజేయువారే, రాష్ట్రవిభాగ సమస్య నాలోచించువారు. గౌరవనీయులగు సి. నై. చింతామణిగారి యుపసంఘమునకు కార్యదర్శి, కార్యదర్శిగారికిని, యుపసంఘసభ్యులకును మన ఆశయన్యాయము తెలిపి, మాంటాగూగారికి తెలిపెడి విజ్ఞాపనమునందీ ముఖ్య సూత్రమును జేర్పించుటయందు విజయుల మయినచో, ఆంధ్రుల కార్యపరత్వము వెల్లడిగాగలదు. అట్టి ఫలప్రాప్తికై తమ యావచ్చుకీని వీనియోగింప స్థాయిసంఘము వారిని గోరుచున్నారము. ఈసమయమున బిసెంటుగారి సాయమమూల్యమై బరగవచ్చును. కాలవ్యవధి తక్కువ. కార్యభారము మహత్తరమైనది. ఆంధ్రనాయకు లీ తరుణముం దుదాసిన భాషము వహించుట ఆత్మవివాళకరము. ఈ స్వల్ప వ్యవ

ధిలో జేయగల దృఢ ప్రయత్నముల మీదనే, ఆంధ్రుల భావి భాగ్యోదయ మాధారపడియున్నది. ఇట్టి యనుకూల పరిస్థితులు దిరిగి సంభవించుట దుర్లభము. మాంటాగూగారివంటి సంయుక్త రాష్ట్రవాది ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగనుండి, యీ దేశమున కేతెంచుట, సామాన్యముగ సంభవించును. ఒక్కమారు సంస్కరణ విధానము నేర్పరిచిన, దానిని త్వరలో మార్పుటకు ప్రభుత్వమువారంగీకరింపరు. ఇప్పుడు గావించు మార్పులు యనేక వత్సరముల వరకు నిలిచియుండునని బాప్టిస్టాగారు గూడ దెలిపియున్నారు. అందుచే, రాష్ట్ర సమస్యను భారతీయ సమస్యగ పరిణమింపజేసి, యస్య రాష్ట్రీయులు గూడ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సమస్య సంగీకరించి, మాంటాగూగారికి నివేదించునట్లు జూడవలయును. రాష్ట్రవాదులు దేశమునం దే యే భాగములందు గలరో గనుగొని, వారి సాయమున కార్యసిద్ధిపడదు, నాంధ్రనాయకుల హెచ్చరించు చున్నారు.

ప్రాహ్మణ్యము ప్రాప్తములు.

పై శీర్షికక్రింద సోమలు దివారం అడ్వకేటు యీ తీరున వ్రాయుచున్నది. "ఆంధ్రదేశమందలి బ్రాహ్మ సమాజ నాయకు లొకరు బ్రాహ్మణేతరోద్యమమున జేరినందున, ఆతని ఆస్తిక సోదరులు గొందరు వారిపై ఆగ్రహపూరితులై యున్నారు. ప్రాయశః వారు ఆధ్యాత్మికోన్నతినండి క్రిందకు జడిరని, వారిపై జాలి జాపుచుండవచ్చును. ఈ యుద్యమము వర్ణమునకు సంబంధించిన యుద్యమమని చెప్పబడినది. ఇది యట్టి దెంతమాత్రము గాదు. అటు లయినచో, అంత్యజాతుద్ధరణము గూడ జాతికి సంబంధించిన యుద్యమ మనియే చెప్పవచ్చును. బ్రాహ్మ లిట్టి యుద్యమమును పరిత్యజింపవలయునని జెప్పవచ్చును. వర్ణభేదము సమర్థింపుచూ, దానిని వృద్ధిజేసిందించెడి యుద్యమములో క్రైస్తవులు గాని, మహమ్మదీయులు గాని, బ్రాహ్మణులుగాని చేర వీలులేదు. అంతియగాని, జాతిభేదముచే గలిగిన రాజకీయ, సాంఘిక, మత సంబంధముగ ప్రతిబంధకముల నివారించు ప్రయత్నములకు దోడ్పడుట కేల యభ్యంతరము లుండవలయునో దెలియదు. బ్రాహ్మణేతరోద్యమము శైశవావస్థయందున్నది. అది దాటవలసిన కష్టసముద్ర మెట్టిదో, యనుభవ మిప్పుడే దెల్పుచున్నది. "జాతివిచ్ఛేదముగ గాక" యను ధ్వజమును బైకెత్తక బోయినంత మాత్రమున, అది వర్ణోద్యమము గాజాలదు. అది గమ్యస్థానమునకు గొంచెము చేరికలో నుండును. బ్రాహ్మ సమాజముగూడ ప్రాథమికావస్థలో, ఇటులే యుండినది. ఇన్ని యుద్యమముల స్థితియు నిటులే యుండెను. తమ బ్రాహ్మణాభిమానమును బ్రాహ్మణులు వెలిబుచ్చక, బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు శక్తివంచన లేకుండ తోడ్పడుట సమంజసము."

ప్రతి యుద్యమము ఆత్మపరీక్ష గావించవలసిన తరుణ మాసన్న మయినదని తెలుచున్నది. భారతజాతి హిందూ దేశమున నిర్మించబడుచున్నది. ఈనిర్మాణములో, ప్రాచీనాభిప్రాయములు ప్రస్తుత పరిస్థితులయందెంతవరకు అనుసరణయోగ్యములో విమర్శించుట యవసరమగుచున్నది. దేశాభివృద్ధికి భిన్నములేని మార్గములను భారతీయు లనుసరించుట ముఖ్యధర్మము. నవీనప్రాచీన అభిప్రాయముల సంఘర్షణమునందు సత్యము ప్రస్ఫుటమై ప్రకాశింపగలదు. అట్టి సత్యాన్వేషణముకై, భారతజాతి మానసికాందోళనము జూపుచున్నది. ఇందుకొక పాశ్చాత్యజాతులలో ఘోరముగ పో

రాట ముదయించినది. ఈ సామ్యుగ్రహ ఫలితముకొరకయి మానవకోటి యంతయు యాతురతతో వేచియున్నది.

కాకినాడ మ్యునిసిపలు సంఘము

ఈ సంఘము చిరకాలము నుండియు, సాష్టవ పరిపాలనమునకు వాసిగాంచినది. గౌరవనీయులగు రావుబహద్దూరు కె. సూర్యనారాయణ మూర్తి నాయకుగారి యాధిపత్యము క్రింద పూర్వపు సాంప్రదాయములను నిలుపు చున్నందులకు సంతసింపవలసి యున్నది. ముప్పది సంవత్సరముల 1916-17 సంవత్సరమున జరిగి, ఏ సభయు నిర్ణీత సంఖ్య రాక నిలిపివేయబడలేదు. సభల కేతెంచు వారిలో ఉద్యోగసభ్యులరాక తృప్తికరముగ లేదు. వీరెక్కుడు శ్రద్ధవహించుట యవసరము. నీటి సప్లయి చాలినంతగ గ్రామమునకు లభించుట లేదు. ప్రస్తుతము పట్టణ జనసంఖ్య 60,000 లయినది. ఇంత జనమునకు తృప్తికరముగ నీటిని సప్లయి జేయుటకు సాధనములను మ్యునిసిపలు వారిలో చింపవలసి యున్నది. విద్యాభివృద్ధికొరకై 11234-1-11 లు వెచ్చించబడు చున్నది. 16 ప్రాథమిక పాఠశాలలు పోషించబడుచున్నవి. వీటిలో 12 పాఠశాలలో నుచితవిద్య గరుభజుచున్నది. నైద్యాలయపు వ్యయములో రు 8022-9-10 లు జిల్లాబోర్డువారు భరించుట న్యాయముగ నున్నది. లేనియెడల జిల్లాలోని జనుల మందులవ్యయమును మ్యునిసిపలు సంఘము వారు భరించుట దుస్సాధ్యమగును. మశూచికవ్యాధిచే 15 మంది మృతి జెందిరనియు, కలరాచే 22 మంది మృతి నొందిరనియు దెలుపబడినది. పట్టణమున నుద్యావనము నిర్మించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రదేశము. నొసగవలయునని సంఘమువారు గోరుచున్నారు. నీటి సప్లయి తగినంతగ లేకముందే, యూరిలోని చెరువుల పూడ్చవలయునను సూచన వాంఛనీయుము గాదను కలెక్టరుగారి యభిప్రాయముతో మేమేకీభవించుచున్నాము. జనులు నీరుచాలక యల్లాడుటకన్న, పరిశుభ్రము గాని నీరయినను యూరిలో దొరకుట లాభకరము. రోడ్లు మంచిస్థితియందున్నవనియు, కన్నుల ననూలు తృప్తికరముగ నున్నదనియు, పురిపాలకసభ్యులకై శ్రద్ధదీసికొనబడినదనియు, మ్యునిసిపల్ పరిపాలనము సాష్టవముగ నున్నదనియు, ప్రభుత్వము వారు ప్రశంసించిరి. ఆంధ్రదేశమున స్థానిక స్వపరిపాలనా సాష్టవమున కీ సంఘము తాత్కాలికమై వెలయుచున్నది.

బళ్లారి మ్యునిసిపలు సంఘము

ఈ సంఘ నివేదికము జరుపుట కుత్సాహకరముగ లేదు. 29 సభలలో 4 సభలు నిర్ణీత సంఖ్య రాక నిలుపుదల చేయబడెను. నీటిపన్ను జనుల కామోదకరముగ నుండకపోవుటచే, బాకీ చాలవరకునిలిచియుండెను. పురిపాలకసభ్యులు తృప్తికరముగ లేదు. మన్యపుజ్వరముచే 315 మంది మృతినొందిరి. ప్లేగుచే 109 మంది మృతినొందిరి. వీధులలోని మెట దీసివేయకపోవుటచే, కంట్రాక్టరుకు జరిమానాలు విధించబడినవని దెలుపబడినది. ఇటులనే దీపములు పెట్టు కంట్రాక్టరు గూడ శిక్షించబడెను. వీధులూడ్చువారు తోటిలు బారి పోయినయి, వారి సంఖ్య యింకను లోపముగనే యున్నదనియు దెలియుచున్నది. ఇందుకు కారణము ఖయిదీల ఆవరణములో వీరికి హెచ్చు జీతము లిచ్చుటయే యని మ్యునిసిపలు సంఘము వారును, కలెక్టరుగారును దెలుపుచున్నారు. మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యులు వైషమ్యములబోనాడిపట్టణ పురోవృద్ధికి బనిజేయుట భావ్యమని తెలుపుచున్నా

రము. ప్రస్తుత సంఘాధ్యక్షులగు కే. రామచంద్రు బాబ్. అబ్ లాగారు పట్టణాభివృద్ధికై శ్రమపడుచు న్నులుల దెలుపుచున్నారు. వీరి ప్రయత్న ఫలితముచే, రాబోవు నివేదికము తృప్తికరముగ నుండుగాక యని గోరుచున్నారము.

ఆంధ్రసంక్షిప్తలిపి

ఆంధ్రములో సంక్షిప్తలిపి నిర్మించబడినదని యనేకులకు తెలిసి యుండకపోవచ్చును. ప్రారంభ దశములలో పోల్సువారి యుపయోగమునకు మాత్రమే యిది నేర్పబడుచుండెను. ఇప్పుడెందులో పరిక్ష యేర్పాటు జేయబడినది. కడచిన పరిక్షలో గుంటూరువాసులగు పాలవర్తి రామమూర్తిగారిొక్కరే యీ రాజధానియందు తీర్ణు లయిరి. ఈ లిపిని యభ్యసించుటకు ఆంధ్రుల కెక్కుడు అవసరము గలుగుచున్నది. ఆంధ్రుల సమావేశములన్నిటిలో ఆంధ్రభాషనే యుపయోగింపవలయునని పట్టుదల జూపబడుచున్నది. కాని సంక్షిప్తలిపి నభ్యసించినవారు దొరకక పోవుటచే, వక్రల యుపన్యాసములను సంగ్రహముగ దప్ప సమూలముగ బ్రచురించుటకు వీలు గాన్నించుట లేదు. ఈ కష్టము ముఖ్యముగ ఆంధ్రమహాజన సభలోను, జిల్లాసభలలోను గాన్నించుచున్నది. కావున ఆంధ్రమునకులు సంక్షిప్తలిపి నభ్యసించి పరిక్షలలో జయముగాంచి, ఆంధ్రదేశమున కుపయోగపడుట ముఖ్యవసరము. ఇందుకు జిల్లా సంఘములు మొదలగునవి విద్యార్థివేతనముల నొసగి, యట్టివారిని ప్రోత్సహించుట ధర్మమని సూచింపుచున్నారము.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము-ఆంధ్రులు

ఆంధ్రమహాజనసభలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య సమస్య సంగీకరింపబడినందులకు కందస్వామిశ్రేష్ఠి గారిచే ప్రచురింపబడు సోమలు దివారము అడ్వకేటు పత్రిక సంతసింపుచున్నది. పంచముల యొక్కయు, క్రైస్తవుల యొక్కయు, బ్రాహ్మణుల యొక్కయు స్వత్వములు గూడ గాపాడబడుట సమంజసముగ నున్నదని యీ పత్రిక దెలుపుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరులకు వారి జనబాహుళ్యము బట్టియు, ధనమును బట్టియు ప్రాతినిధ్య మలవడినచో, బ్రాహ్మణులకు రాజకీయజీవనమున పలుకుబడి దగ్గి వారు దుస్థితి జెందుట నిశ్చయము. అట్టి విషయ సభవించకుండ బ్రాహ్మణుల స్వత్వముల గాపాడుటకు వారికి గూడ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసగుటకు, బ్రాహ్మణేతరుల కెట్టి యభ్యంతర ముండదని యీ పత్రిక దెలుపుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరోద్యమతీవ్రవాదు లని బేర్కాంచిన, కందస్వామిశ్రేష్ఠిగారు గూడ, ఆంధ్రమహాజన సభవారు గావించిన తీర్మానముల బ్రశంసించుచుండ, రాజకీయ విభేదములు భారతీయులలో ద్వారలో సమసిపోవునను ఆశ జనించుచున్నది.

క్షమాపణ

రాజకీయ నేరములక్రింద శిక్షితులగు వారిని క్షమించుట భావ్యమని, ఆంధ్రమహాజన సభ తీర్మానించినది. ఇట్టి కార్యముచే, మాంటాగూగారు గోదిన శాంతివాతావరణ మేర్పడగలదు. ఏర్పాడులో జూపిన దూర్భద్యుని దేశమున గూడ జూపుట యవసరము. ప్రాచీన అభిప్రాయభేదములు నూతనపరిస్థితులలో జ్ఞప్తికొరకుడను. ఇట్టి తీర్మానమునే దేశ బాధ్యత వహించిన కాంగ్రెసు సంఘమువారు గూడ అవలంబించిరి. అందుచే, ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము సంగీకరించి, చక్రవర్తి గారికి క్షమాపణకై సిఫారసు జేయ ప్రార్థించుచున్నారము.

బిరోపామహాసంగ్రహము

(రైతుకు పక్షస్థి.)

ఇంగ్లాండు

విప్లవంనుసభ.

దల్లిను ఆర్మిబివపుగారి యాపనాగము.

లండను, అక్టోబరు 15:— ప్రోటెస్టెంటు సభలోను పవ్యసిందుచు ఆర్మిబివపుయిట్లనెను.- విప్లవంనుసభ మిగుల ప్రాముఖ్యముగల సంశయలను మిత్తెవ్వభావమున చర్చించెను. సభవారి కాన్యములు జయప్రదముగ నెరవేరనట్లు ప్రార్థింప జేసుచుంటిని.

ఇంగ్లాండునందు తేమాకునకు చాలయిబ్బందిగనన్నది ఈకాపు కొలదికాలము వరకు మాత్రమే యుండునని తలంప బడుచున్నది.

పాన్ల మెంటులిరిగిసమావేశ మగుట.

లండను, అక్టోబరు 15:— పాన్ల మెంటు మరల కేపటి దినమున సమావేశము కాగలదు. (సమావేశమయిన కొలదిదిన ములలోనే దొరతనమునారు పాన్ల మెంటు సమావేశ మారునెల వరకును జరుగుచుండ వలయునని గోరెవరని తలపబడు చున్నది.

బ్రిటిషుయోడ కన్నడకుండుట.

లండను, అక్టోబరు 15:— నావికాధికారులిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. సముద్రమునందలి మందుగనుల ధ్వంసము గావించునపుడు "దెగోనియా" యను బ్రిటిషు నావ చాల దినములక్రిందటనే రావలసియుండెను. ఇప్పటికిని రాకుండుట కలన నావికుల సహితముగ నష్టమయినదని తలంపబడుచున్నది. మరియు "కాంపాగ్ని" అను బ్రిటిషువారి సాయుధ నౌకయు టూర్నెడోలో గొట్టబడి ముంచివేయబడెను. అందుగురు ఉ ద్యోగములకు 51రు నావికులును మునిగిపోయిరి.

లండను అక్టోబరు 15:— బాత్రియ యుద్ధప్రయత్నలకు పరిమాణాధోజాలందురు వచ్చిన దరభాస్తుల మొత్తము 280 లక్షల పౌండులవరకు పెరిగెనని తెలియుచున్నది.

ప్రధానమంత్రిగారి మాననవృత్తి దావాలు

హైకోర్టువారి తీర్మానము.

లండను, అక్టోబరు 15:— ఎక్స్చేంజి టెలిగ్రాఫ్ కంపెనీ "వెస్టుమినిస్టరు గజెట్టు" "సౌరు" లనై లాయరుజార్జి గారు గొనివచ్చిన మాననవృత్తిదావాలు నేడు హైకోర్టువారు పరిష్కరించిరి. ప్రతివాదులు ఖర్చులనిచ్చుకొనుచు తీమాపణ గోరుకొనిరి. లండనునగరమును ముట్టడింప శత్రువిమానములు వచ్చుచున్న వని తెలియగనే గతమాసపు 21 వ తేదీని ప్రధానమంత్రి కౌన్సిలు స్త్రీలును ఓడి, పునఃపరముల యందందు తన గృహమున శరణుతొచ్చెనని కంపెనీవారు తెలియజేయ నావాక్యములు ప్రతికలయందు ప్రకటించుకొనిరి. "లాయరు జార్జి గారు భయపడి దాగొనిన వైప్రకటన మధ్యమిచ్చి వాకి దరశ్యమగుచున్నది. పౌరులయందు దురభి ప్రాయము కలిగినదని ప్రధానమంత్రికి తెలియవచ్చెనని" ప్రధానమంత్రి న్యాయవాది వాదించెను. తమసాక్ష్యమున లాయరు జార్జి గారు వైతేది బలమునకు బదులుదేరినట్లు తెలియజేసిరి. మొనుషీవు మున్నగు పరాసురాష్ట్ర యుద్ధవీరులతోడ ముచ్చటంప రాబట్టెను. జెల్లికోగార్లతోడ లాయరు జార్జి గారు వెడలియుండిరి. వృత్తి సంబంధమున నిట్టి ప్రకటనములు వెలువడియుండిన దగ్గ బరుపకయుండెడి వాడనని లాయరు జార్జి గారు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

కార్మికవర్గపు సూచనములు

దొరతనమువారి సంబంధము.

లండను, అక్టోబరు 15:— కార్మికవర్గమువారి విస్తృత ముఖానున్న అధినివేశములను గూర్చిన మాననములకు దొర తనము వారు తీరవారులు గారనియు, ఆ మాననములు దొర తనమువారి యభిప్రాయములను వెలువరింపవనియు పాన్ల మెం టు ప్రజల సభయందు రాబట్టె ననియు వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

ఇంగ్లాండులోని మట్టిచమురు

దొరతనమువారి యాజమాన్యము

లండను, అక్టోబరు 15:— ఇంగ్లాండులోని కిరసనాయ ల నాతులన్నియు దొరతనమువారి యాజమాన్యము క్రిందకు గొనివచ్చు బిల్లు రెండవసారి పాన్ల మెంటుసభవారి యామో దము మొదలగు. స్థానికపరిస్థితులను బట్టిమాడ కిరసనాయలు దొరకు ప్రదేశము లనేకములు గానవచ్చుచున్నవని అనేకులు కాస్త్రువేత్త లభిప్రాయపడుచుండిరి గాన నాతుల గొన్నిథల ములయందు త్రవ్వవలసిన దని వర్తకసంఘముతరపున ఫ్రెటి మనుగారు చెప్పిరి.

కెనడాకు పడవలు.

లండను అక్టోబరు 15:— 1918 సంవత్సరారంభముననే యుద్ధమునం దుపయోగించుటకు 1,50,000 టన్నుల బరువుగల ఉరుక్కు పడవల 22 ని నిర్మింపవలసినదని గ్రేటు బ్రిటను కెనడా కు త్తరు వొనగినది.

ప్రాన్లు

ఆంగ్లసైన్య విజయము

లండను, అక్టోబరు 15:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:— తెను పశ్చిమభాగముననున్న హోమండునునై నాం గ్లసైన్యములు గవిసి విజయమునందినవి. రెండు యంత్రపుఖిరం గులును, 10 వందల వైరివైనికులును ఆంగ్లేయుల యధీనమైనది.

బ్రిటిషువారు దాడిదారుల తరిమివేయుట

లండను, అక్టోబరు 15:— బ్రిటిషు వారిట్లు ప్రకటించు చున్నారు.— మాంకీలీ ప్రూప్సు వద్ద నిన్నటి దినము పట్టుకొన బడిన వై వీల సంఖ్య 84. ప్రూయిపుబరీ వనమునకు తూర్పు రేటుకున శత్రువులొగ్గిన దాడులు తరిమివేయబడెను. తెన్ను న్యూపోర్టుల సమీపమునందు శత్రువుల ఫిరంగి యుద్ధము చాల తీవ్రముగ నున్నది. జేడ్ ఫెయి రెయిల్వే స్టేషను మీదను, తెన్నునకు తూర్పునందున్న వైనిక గృహముల మీదను మా వైమానికులు నిన్నటి దిన మొకటిన్నర టన్నుల బొంబులను వేసితిమి, జర్మను విమానములు 3 నేల గూల్చబడియెను. ఒకటి క్రిందికి తరిమివేయబడెను. మావిమానములు రెండు కన్నించ బున్నవి.

స్టాండరుయుద్ధము.

లండను, అక్టోబరు 15:— శుకవారమునాటి స్టాండ ర్సు రంగమునందలి యుద్ధవివరముల దిలకించిన వాయుభారము కలన మావైస్యములెట్లు మహావిజయము సొకదాని గోల్పోయి నదియు విదితము కాగలదు. అన్ని పంతులందుండు వైనికులు చెప్పనంగతుల నిన్నటి క్షుప్తముగ చెప్పదు సొకయుద్యోగి యిట్లనెను:— "బురద మమృల గప్పివుచ్చెను" బురద విశేష ముగనుండుటకలన మావైనికులు యథోప్రకారమున ముంగున కరుగకుండ నాటంకపరుపబడిరి. అందువలన జర్మను మరఫి రంగుల కనేకసావకాశములు చిక్కినను. మధ్యాహ్నము పా చెండొడొంటిమీద లామొగ్గిన యుద్ధమునందు శత్రువులు తమ ఫిరంగులమీద విశేషముగ నాధారపడి యుండలేదు. ఆయన క్రెస్టుఫారము, పోయిల్కాపెల్లిలో మాత్రము ఇది వరలో నెప్పుడు లేనిదీరిని వారనేక ఫిరంగుల నుపయోగించి రి. కాని శత్రు వైనికులు బురదలో దిగబడి పోయిన వా రగుటచే మా కంతగా సహకారము జేయబాలకపోయిరి. కాని మావైనికులు మాత్రమువారి "వైపు" క్లను, మరఫిరంగిదళ ములను తుంపర తుంపరంగ నెగురగొట్టిరి. పోయిల్కాపెల్లి చుట్టును మా మనుష్యులు మిక్కిలి తేరువతో మహాభయంకర ముగ పోరాడిరి. ఇంగ్లీషు స్కాటిషుదళములు చిన్నచిన్న గుంపులుగ గామములోని కేగిరి. అచటినుండి వారు కొంత కాలమువరకును శత్రుల నావలకు తరిమివైచిరి. శత్రువులనేక ప్రతియధముల సొనరించిరి. కాని యనేకమారులు వెనుకకు తరిమి వేయబడుచుండిరి. కాని చివరకు మావైనికులకు తిగి నన్నిదళములు సమయమునకు సహాయముచేయ రాకుండుట చేతను, శత్రువైనికుల సంఖ్య యత్యధికముగా పెరిగిపోవుట చేతను వారాహోటును భయపడినవారయిరి.

లండను, అక్టోబరు 15:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు — ఎయిలీకునకును క్రెమోనికిని మధ్యకుండు పీఠ భూమిని భయంకరముగ ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను.

జర్మనుల ఉద్దేశము; పరాసువారి అభిప్రాయము.

పారిసు, అక్టోబరు 15:— బాల్లికు సముద్రమునందలి స్థితినిగూర్చి వ్యాఖ్యానము వ్రాయుచు "టెంపు" పత్రిక పెట్రోగ్రాడున కింతవేగ మేహనియు వాటిల్లదని చెప్పు చున్నది రీగా సముద్రశాఖలో నున్న యొకానొక నౌకా శ్రయమును నిర్మూలించవలయునని జర్మనులు తలచి యుండ నది ఇంక నట్లే న్యేచ్ఛగనన్నదని ఆపత్రిక తెలుపుచున్నది. జర్మనులు బహుశా ఫిన్లండు కోర్లండుల పట్టుకొనుట కేదైన కట్ట పన్నుచుండవచ్చును.

పరాటులెట్టు వనమును బట్టుకొనుట

లండను, అక్టోబరు 15:— "ఫెటిటు ఫారిశియాను" పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. స్టాండర్సునం దనస్కందనము నారంభించునపుడు మిత్రమండలి వారందఱును గలసి పని చేయుదురు. కాని అవస్కందనము నారంభించుటకు పూర్వము హాల్లాట్టు వనమును పట్టుకొను టావశ్యకము ముఖముఖిని యుద్ధము జరుగవచ్చును. ఆసమయమున మన వైనికులు శత్రు వైనికుల విశేషముగ మించియుండ వలయును.

బ్రిటిషువారి వైమానిక దాడులు.

లండను, అక్టోబరు 15:— నిన్నటిదినము మానావిక వైమానిక వర్గమువారి నేక కావలిదాడుల సొనరించి అనేక శత్రువ్యూహముల నెదిరించిరి. మేము శత్రువిమానములరెండును పడగొట్టితిమి. బ్రూజిను నౌకాశ్రయముల మీదను, వార్సెం డెల్, హాట్టావి వైమానికాలయములమీదను అనేకదాడుల సొనరించి అనేక బొంబుల వైచితిమి. మావిమానములన్నియు సురక్షితముగ మరలివచ్చినవి.

రుష్యా

రుష్యాకుత్రికల భీతి

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 15:— ఈజెలు ద్వీపమున జర్మను సేనలు దిగుటనుజూచి పత్రికలన్నియు వెఱగండినవి. రుష్యాయంతరి వ్యవస్థలు గందరగోళముగ నున్నది. దేశాంతర్భాగపు వ్యవహారము లన్నియు అసంతృప్తికరముగ నున్నవి. ఈ వ్యవహారము లింకను పరిష్కరింపబడక యున్న వని బోర్సు గజెటు వ్రాయుచున్నది. రాజకీయ వ్యాపారస్థుల యవివేకముచే జర్మనీయులు ఈజెలు ద్వీపమున సేనల దింప గలిగిన 5-వ అను పత్రిక నడుపుచున్నది. సోషలిస్టు పత్రి కలు మాక్సిలిస్టు పక్షమువారిని దూషించుచున్నవి.

పెట్రోగ్రాడు ప్రజల యభిప్రాయము.

లండను అక్టోబరు 15:— ఈజెలు, డెగో, రిగా సింఘ కాఖలు నష్టమొనరి సమరకార్యవేత్త లూహించుచున్నారు. కాని యీ ప్రదేశములు శత్రువుల కంత ప్రయోజనకారులై యుండవు. వీటినుండి సంపూర్ణముగ లాభము నందవలయునన్న వీరు పశ్చిమసముద్రమార్గమును శుభ్రపరచుకొనవలయును. గాని ఈజెలు పశ్చిమ పీఠభూమియందున్న దుర్గములను రుష్యా వారు సంరక్షించుకొనుచుండినంత కాలమును జర్మనీయుల కీమార్గము వశముకానేరదు. రష్యావారి సముద్రమార్గమున రెండు సంవత్సరముల క్రితము జర్మనీవారి నాకల గొన్నిటి ముంచివేసియున్నారు. ఈనాకలయును సిమెంటు, రాబ్ల ము న్నగునని ఉండెను. జర్మనీయులు తమ బట్టిన విమానములను పెట్రోగ్రాడు నగరమున కంప నీద్వీపములు చాల అనుకూల ముగనున్నవి.

వైనికుల దింపుటకు యత్నములు.

ద్వీపమున తమ వైస్యముల దింపుటకు జర్మనీయు లతి క్రధతో ప్రయత్నముల జరిపియున్నారు. జర్మనీయు లొక స్వల్పముగల తంత్రమును గూడ బన్ని యుండిరి. ద్వీపములకు నడుమను మందుగనుల ప్రదేశమును తీరమును వేరుచేయుటకు గాను వేయబడియుండిన నీటిపై తేలు నిశుపతోట్టెల స్థానము ను జర్మనీయులు మార్చగలిగిరి.

ద్వీపముల యాక్రమణము, ఫలితములు.

విలేఖకుడు వైస్యపుత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నాడు:— జర్మనీయులు వైస్వీపముల నాక్రమించినందువలన కలుగు ఫలితముల వాక్కిన, నట్టి: ధన మతిశయోక్తి కానేరదు.

జర్మనీయు లీడ్స్ పనుల వాక్రమించినయెడల, అట్లువోవలదిక మై తన్మూలమున రీతుల ప్రమాదదశ సెందును. బాల్మికు సముద్ర యాజమాన్యమంతయు జర్మనీయుల యధీనమగును. బాల్మికు సముద్ర తూర్పుభాగమున జర్మనీయులు తమనాకలను గుమికే యుట, ఫిన్లెండు రేవులకు ప్రమాదకరమేగాక, రుష్యానాకా దళమంతయు విపరీతమై వుండును. కనుకనే కరెన్ సిగ్ని గారు బాల్మికు నాకాదళమునకు కష్టకాలము సంప్రాప్తమైరి. సందేహ మిచ్చుచున్నది.

జులై

ఇటలీ స్త్రీమగు ముంచుచుంటు.

విధేయ, ఆక్టోబరు 15:—ఒక జర్మను జలాంతర్గామి “బారి” అను ఇటాలియను స్త్రీమగును ముంచి వేసినది. అందు స్వీట్జరులందు ఇటలీలనుండి ఇంటికి బోవుచుండెడి గ్రీకు ఉద్యోగియులు కొందఱు గలరు. వారేమయినదిగాని నింకను తెలియ లేదు. వారు “బారి” స్త్రీమగులోనుండిరని చారులవలన తెలియ వచ్చెను. ఈ చారుల వ్యవహారము స్వీట్జరులలో చాల విస్తారముగ నున్నది.

అమెరికా

మిత్రమండలివారి కాన్ఫరెన్సు

వాషింగ్టన్, ఆక్టోబరు 16:—వ్యూరెనులో జరుగవచ్చు మిత్రమండలి వారి కాన్ఫరెన్సునకు అమెరికా ప్రతినిధులు రావలయు అంతమును గూర్చి అలోచించుచున్నారమని లాస్యింగుగారు చెప్పిరి.

ఉరుగ్వే; మిత్రమండలివారు

మాంటివీడియో, ఆక్టోబరు 16:—తాజాస్థిక నిబంధనలకు మిత్రమండలివారికి వ్యతిరేకముగ నుపయోగించబడ వని ప్రెసి డెంటుగారు తీర్మానము ప్రకటించిరి.

స్టేటు బ్యాంకులు, ట్రస్టు కంపెనీలు

ఫెడరల్ బోర్డున జేర విల్లునుగారి విన్నపము.

న్యూయార్కు, ఆక్టోబరు 16:—అర్హత గల బ్యాంకులు, ట్రస్టు కంపెనీలు, ఫెడరల్ రిజర్వు బోర్డునజేరి తన్మూలమున దేశముయొక్క సంపదను గుమిగూర్చు వలసినదని విల్లు నుగారు హెచ్చరించిరి. వర్తమానమున నిట్టి బ్యాంకులు కంపెనీలు సుమారు ఎనిమిది, తొమ్మిదివేల వరకున్నవి. వీని కనేక లక్షల డోలర్ల మూల ధన మున్నది. ఈ ధన మంతయు ఫెడరల్ బోర్డువారి యధీన మొందవలెను. యధ్యమున బలముగ పాగించి విజయ పూర్వకముగ నంత మొందింప వలయునన్ను దొరతనము వారికి ధీమాతోప ముండగూడదు. ఇంతయు గాక, దొరతనము వారు మిత్రమండలికి ఆహారపదార్థములు, ఆయుధ సామగ్రి మున్నగు వానిని గట్టియి జేయవలయునన్న దని విల్లునుగారు హెచ్చరించిరి.

జర్మనీకి సప్లయలు

అమెరికావారి కవనమున నేర్పాటులు.

వాషింగ్టన్, ఆక్టోబరు 16:—జర్మనీవారికి గరకులజేర కుండ చేయుటకై కవనమును నేర్పాటులుజేయ నిశ్చయింప బడెను. ఆ ప్రకారము యధ్యవర్తక సంఘమువారు ఓడల యజమానులు సంతకములు చేయవలసిన ఖరారు నామాపత్ర మును తయారుచేసి ప్రకటించిరి. సరుకు లేవిధమునను జర్మనీకి గాని, ఆక్రమణ దేశపు మిత్రులకు గాని పోవనియు, సరుకు లు దిగుమతియగు స్థలమున అవటి కన్నలు చేరాలని లేనిది సరకుల, ఆయుధము గాని బటువాడా గాని జరుగదనియు యజమానులు ఖరారు చేయవలయును.

జర్మనుల ఎదురుబాటునకుగల ఆధారమును

ధ్వంసము జేయుట.

లండన్, ఆక్టోబరు 15:—న్యూయార్కునుండి సెంట్రల్ న్యూసుపారి వార్తనంపుచున్నది. స్వీట్జరులందునకు బోయి యిప్పుడు మరలవచ్చిన అమెరికా మంత్రి జర్మనుల ఎదురు బాటు నకుండు ముఖ్య ఆధారము చెడిపోయెనని చెప్పెను. ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి ప్రకటనము జర్మనులకును ఆస్ట్రీయనులకును చాలభయము గలిగించెను. యధ్యమునకు వ్యతిరేకము జర్మను వైస్రములో విప్లవోద్యమ మొకటి విశేషముగ వ్యాపించుచున్నది. తెల్లిన ప్రతిక “మార్క్స్ షాస్ట్ర” లో నొక విశేషము డిట్లు వ్రాయు

చున్నాడు. జర్మనీదేశము తన్నుతాను కాపాడుకొన ప్రయత్నించుట కియ్యకొనుటవలన సంది సిద్ధింపలేదు గావున నింక విజయము నొందు సంది సంస్థాపనము జేయ బ్రయత్నింపవలయును. పశ్చిమరంగమున బలవత్తునుగు దెబ్బ కొట్టిన, యధ్యము ముగియ గలదని నూచించుచున్నది.

కెనడా

కెనడా మిత్రము ప్రభుత్వము.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—ఒట్టవానుండి “టైముస్” పత్రిక క్రిట్లు తింటిచ్చియున్నది. పోర్ గాబర్న బోర్డునుగారు మిత్రముప్రభుత్వపు నేర్పాటుల పూర్తిగావించిరి. బ్రిటిషువారి యుద్ధావరణము ననుసరించి యుద్ధ మంత్రవర్గము నొకదాని నియమించ నూచించబడెను. ఇందు నలుగురు పూర్వాచార పరాయణులుగను ముగ్గురు ఉచార భావులుగను ఉండవలయును. ఉభయ కక్షలకును గల తీవ్రభేదాభిప్రాయము లిరువలన వైకృత నొందగలవనియు, యుద్ధ మున్నంతకాల మీయేర్పాటు ఉభయకక్షలవారి సెక్కుటరీ జేష్టులవలనను దేశమునందలి ప్రజాభిప్రాయము విస్ఫుప్తముగ దెలుపుచున్నది. ఈ విజయము సొందినందులకు బోర్డువారిని విశేషముగ బోధించు “టైముస్” పత్రిక కొక ప్రధానవ్యాసమును వ్రాసినది. అన్యాయసాహస్యముగు ఓర్పుము మంచి నష్టమును, ఈ రెండుమాత్రమే బోర్డునుగారి కీ విజయము సొంతయ్యవలె యని వాక్యచ్చెను. క్యూబెక్కు తన ప్రత్యేక విశిష్టతలతో నిరంతరము కట్టిపెట్టులదని నమ్ముచున్నది.

జర్మనీ

సాంఘికవాదులు, యుద్ధములములు.

అమ్మటెర్డామ, ఆక్టోబరు 15:—యుద్ధములముల నిరాకరించు వెక్కు తీర్మానములు సాంఘికవాదుల సమావేశపు కార్యక్రమమున గలవు.

ఆడ్మిరలు టిర్నిట్టు.

అమ్మటెర్డామ, ఆక్టోబరు 15:—ఆడ్మిరలు టిర్నిట్టు గారిని మరల నాకాదళాధికారివర్గమునకు రప్పించ జర్మను పక్షపాతులు యత్నించుచుండెరి.

సమ్మెకట్ట ప్రారంభము

రైలును పట్టాలనుండి తొలగించుట

బ్యూనాసువీరీసు ఆక్టోబరు 16:—సమ్మెకట్ట మరల ప్రారంభమైనది. నావికులచే ననుపబడు రైలునుండి సెక్కు దానిని, కట్టుకట్టినవారు పట్టాలనుండి తప్పించిరి. తన్మూలమున ముగ్గురు మృతిమొంది, 80 మంది గాయపడిరి. ఇనుపదారుల రాకపోకలు జరుపవలసిన దిను తమ యుద్ధపును దొరతన మువారు బలవత్తుముగ నలులు జరిపినయెడల, కార్మికులందరును కట్టుకట్టవలసిన దని తా మాజ్జయొనర్తు చుని కర్కర్యు ఫెడరేషనువాది తెడరించుచుండెరి.

టర్కీ

కాంస్టాంటినోపొలునకు రైలును గారి హక్

నన్నాహములు.

లండన్, ఆక్టోబరు 15:—కైజరు కాంస్టాంటినోపొలు నగరమునకు రానుండుటచే, నగర మలంకరింపబడు చున్నది. జియోజాద్ను రాకొమరుడను, ఎన్నరు పాపాగారును కయి జరున కెదురేగి స్వాగత మొసగుదురు. రాకొమరులు, చుంత్రులు తన్మూలసరింప కాంస్టాంటినోపొలు స్టేషను కడ నుల్తునుగారు కయిజరుగారికి స్వాగత మొసగుదురు.

స్వీడను

మిత్రమిత్రమంత్రివర్గము.

స్టాకోసు, ఆక్టోబరు 16:—ఉదారభావులు, సోషలు డెమోక్రాటుపక్షమువారుగల మిత్రమంత్రివర్గమును ఈడె నుగా రేవ్వరుపకచ్చును. ఉదారభావుల పక్షమువారికి కాన్సింగు వోటుఉండును. ఈమంత్రివర్గమున బ్రాంటింగుగారు గూడ నుండవచ్చును.

లండన్, ఆక్టోబరు 15:—సెప్టెంబరు మాసమున నా ర్యేటడలు 28 గనబడకుండ పోయెను. అందు 19 యధ్యము వలన నష్ట మైనది. నాటిబరువు 80 వేల టన్నులు.

హోలండు

బ్రిటిషువారి నేరారోపణకాధారములు.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—హోలండునందలి కంకరవ్యవహారమును గూర్చిరైటుగారి కీక్రింది సమాచార మధికారుల మూలమున తెలియ వచ్చెను. ఇప్పుడు గొంపోవబడుచున్న యి నుకన్నకంకరను హోలండుమార్గమున జర్మనీకిని అచటినుండి బెల్జి యమునకును గొనివచ్చుట తటస్థిత్యధర్మము కాబాలదనియు, అది నేరముకాదని చెప్పబడుట వీలులేదనియు నెవ్వరును దొరక నమువారు తెలుపుచున్నారు. కావున నీక్రింది సంగతులు బ్రిటి షువారి నేరారోపణమును సిద్ధాంత రీతి కరింప గలవు. యుద్ధమునకు పూర్వము జర్మనీయందలి రోడ్డులు మొదలగు వానికొక కుపయోగింపబడుచుండెడి యినుకయొక్కయు కంకరయొక్కయు బరువు సామునకు 18,20,000 టన్నులు. ఇంతకు నాలుగంతల బరువుగల సామగ్రి బెల్జియములోనే దొరక గలదు. బెల్జియములో పూర్తిగా ఈ సామగ్రిలు తీయబడుచు న్నవని తెలియుచున్నది. ఇంతియకాక జర్మను రెయిల్వేలనుండి యు, హోలండునుండియు విశేషముగ నీ సామగ్రి బెల్జియము న కంపబడుచున్నది. సైనికపు వ్యవహారములకు తప్ప బెల్జియము రోడ్డులను రెయిల్వేలను వేరొక యు పయోగమునకు వినియోగించుట కప్పుడించుకయు నానశ్యకత లేదు. అందునుబట్టి పానుల యుపయోగాధ్యము యినుకయు కంకరయు నించుకయు వాంఛింపబడలేదు. ఇదిగాక సైనిక ప్రదేశమునందలి కందకములకు, రాధారులకు, గోతులకు, ఫిరంగిగుంటలకు ఈ మొదలగు వానికి విశేషముగ కంకర కావలసియున్నది. ఈ సంగత్యము జనవరి 1 తేదీ మొదలు ఆగష్టు 15 వ తేదీ సరికి జర్మనులు హోలండుద్వారా బెల్జియ ములోనికి 80 లక్షల టన్నుల కెక్కుడు బరువుగల కంకరను దిగుమతి చేసిరి. ఆగష్టునెల రెండవ పక్షమునందు సామునకు 50 లక్షల టన్నుల చొప్పున వారు దిగు మతిజేసిరి. అసలునెవ్వరును దొరతనమువారి దిచ్చిన మొత్తమే విశేషాధికముగ నున్నది. అయిన నది సరియే యని భావించి నప్పటికిని వారి లెక్కప్రకారము సామునకు వలయు 16,50,000 టన్నుల బరువుగల కంకరయు దాని మార్గమున గొంపోవబడిన కంకర యంతటి బరువునందు నగ మైనలేదు.

బందరు దసరామహోత్సవము.

కుస్తీలు, వ్యాయామములు.

ఆంధ్రజాతీయ కళాకాల కోటలో ఈ ఆశ్వయుజ శుద్ధ అష్టమి, నవమి, (ఆక్టోబరు 23,24 తారీఖులు) తిథులు అనగా సంగళి, బుధవారముల యందు సాయంకాలము 4 గంటలకు దసరా వ్యాయామములు ప్రతి వత్సరము వలెనే జరుపబడును.

కుస్తీలు.

నివరములు:—(క) వైద్యకస్తాదులకు గౌరవబహుమా నములు మాత్రము కమిటీవారి ఆధీనాధీన ప్రకారం యిచ్చు టకు తీర్మానింప బడినది. (చ) ఇదివరలో వైద్యకస్తాదులలో బహుమానములు పొందినవారికి గౌరవబహుమానములు తప్ప ఇతర బహుమానములు ఇయ్యబడవు. చిన్నకస్తాదులకు మా మూలప్రకారం బహుమానము లియ్యబడును. (ట) విద్యార్థి వస్త్రాదులకు బహుమతు లొంగబడును.

మధ్యవర్తులు - డాక్టరు ఆహోబలరావు నాయుడు గారు, బి. టి. నరసింహాచార్యులు బి. యె.

బాగాచెడి

ప్రదర్శించినవారికి బహుమానములు.

ఈత పండుము

ఈపండుము బెజవాడ కృష్ణ ఆనకట్ట కెగురను జరుప బడును. రెండు బహుమానములు.

చెడుగుడి

బహుమానము డాక్టరు ఆహోబలరావు నాయుడు గారి వెండిగిన్నె. ఆంధ్రేశ విద్యార్థులకు మాత్రమే. ఈబహు మానపుగిన్నె సంవత్సరాంతమునకు అనగా ప్రతి దసరాపండు గకు సంఘమువారికి తిరిగి పంపవలెను.

ప్రభుభాషేదము (చెట్టపట్టి)

గలుపొందిన పార్టీకి మామూలుప్రకారము బహుమాన మొసంగబడును.

తదితరములు

మైలుపరుగు, అర మైలుపరుగు, గోనెసంచి పరుగు మొదలగునవి మామూలు ప్రకారమే.

దుగ్గిరాల రామమూర్తి

గారి పాదకండుక క్రీడారజితపాత్ర

పరా: దరభాస్థులను యీ ఆక్టోబరు 20 తారీఖులోపు గా తెక్కిటిగారికి పంపవలెను.

స్వదేశవస్తువుల సంత:—1917 ఆక్టోబరు 21 మొదలు 25 వరకు బందరు బుట్టయ్య పేటలోని క్రీడక్షేత్రములో రాజా వారి బాలికాపాఠశాలలో జరుగును.

సా ని క వార్తలు

గాయపురము ధర్మ అన్నశాల:—ఈ కాలవారు నిన్నటిదినమున 50 నుంచి వీడలకు అన్నదాన మొసగిరి.

శ్రీ ఆంధ్ర బాలసభ:—వైద్యవారు చాలిపేట లో పెంబాలపెట్టిపేటి నెం 89 రు స్వహాయము దశరా మహోత్సవములను నిర్వహించిరి. నిన్నటిదినమునండి 10 దినము లకకము జరిగెదరు.

వంచమ బహిరంగ సభ:—రెండవవంచమ బహిరంగసభ బాబోపు నవంబరు నెల 4 వ తేదీన జరుపబడును ఎచ్చట జరుపబడునదియు నెలకు ఆధ్యక్షత వహించునదియు ముందు ప్రకటింపబడును.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—దశరామహోత్సవములు నేనుసాయంకాలము 6 గంటలకు ఆంధ్రసభయందు ముద్ర సిద్ధ విద్యార్థుల ముగిసాము జరుగును. దశరా టిక్కెట్లను కొన్ని సభ్యులకు తప్ప ఇతరులకు ప్రదేశములేదు.

మైలాపూరు సంగీతసభ:—ఈ నెల 21-వ తేదీ ఆదివారము నాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు మైలాపూరు గోపాల నాయకరు పాఠశాలా మందిరమున బ్రహ్మశ్రీ టి. ఎన్. పంచావళీ గాస్ట్రులవారివలన పాదుకా పట్టాభిషేకము వారికధ జరుప బడును.

ముత్యాలపేట హైస్కూలు దశరామహోత్సవములు:—నేడు సాయంకాలము 4-80 గంటలకు కలుసుపెట్టి వీధిలో నున్న పాఠశాలా మందిరమున శ్రీమాన్ సి. ఆర్యగము పెట్టిగారు అవ్వతడిగలు చరిత్రమును గూర్చి కాలక్షేపము గావించెదరు.

స్త్రీల సభ:—ఎక్కారు దివిజులలోని స్త్రీలసభ ఈనెల 15వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంకాలము 4-80 గంటలకు ఎక్కారు హైకోర్టునందలి ఆమృతవిలాస మందిర మున జరుగును. కాంగ్రెసు-రీసు విధానమును గూర్చి శ్రీమతి భాగీరథమ్మగారు అవ్వతడు నుపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి గార్వోలేషను అధ్యక్షులు:—వై కాన్వోలేషను అధ్యక్షులకు జె. సి. మెల్లూరి ఐ. ఏ. ఆర్. ఓ. గారు వైరిక ప్రోక్యుటరులు ఈ సంవత్సరము నవంబరు నెల 1-వ తేదీన మాలపురమునకు బోయెదరు. గోదావరిజిల్లా కలక్టరు హెచ్. హెచ్. బకకరుగారు మెల్లూరిగారి స్థానమున పరిచయమైనారు.

త్రైస్తవ కళాశాల:—కళాశాల వర్ధంతి సంఘము వారి యాజమాన్యము క్రింద కళాశాల విద్యార్థులు కళాశాల భవనమున నేటి సాయంకాలము 6 గంటలకు గత నెల 14 వ తేదీన ఫోకేలు మందిరమున కళాశాల ప్రాత విద్యార్థులు గల గావించి తీర్మానించిన తీర్మానమును ఆలోచించెదరు. దివాన్ బహదూరు ఎల్. ఎ. గోవిందరావునాయకుగారు సభాధిపతిత్వము వహించెదరు.

షియూసభ:—చెన్నపురి కాపురస్తులకు షియూ తెగ వారందరును గత ఆదివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు వెయ్యి దీపముల పేటలో సమావేశమై చూర్మి లిఖాజి అమజ్దీ ఆలిఖాన్ సాపేలు గారు తమ యాస్తివివాదలలో న్యాయస్థానములందు జయమొందుటచే వారికి ప్రశంసతోప న్యాయమును సమర్పించిరి. ఈదావాలో న్యాయవాదులుగ నుండిన ఎం. ఏ. తిరునారాయణాచారి గారికి బంగారపు జేబు గడియారము, గొలుసు, బంగారపు పతకముతో కూడ బహుమతి చేయబడెను. సహాయ న్యాయవాదిగనుండిన ఎన్. ఎన్. వేంకటరామ అయ్యగారికి ఒక బంగారపు జేబు గడియార ము బహుమతి చేయబడెను.

మహమ్మదీయ నిర్బాధా వాసకులు:—ఈ నెల 12 వ తేదీ శుక్రవారము నాడు జామ్మాపసీరునందు ప్రార్థనలు పూర్తియైనవెనుక మైలాపూరు మహమ్మదీయ

లును ఇంకా ఇతర భాగపు మహమ్మదీయులును మాలాసయ్య రు హమసేక్ సాపేలు భాదిగారి ఆధ్యక్షత క్రింద సమావేశమై హజరత్ సయ్యరు, హజరత్ భాదరుసాపేలు భక్తిగారి నసీగులో మహమ్మదాలీ సోదరుల వినుదల కొఱకు ప్రార్థించిరి. సమావేశకుల యభిప్రాయములను సభాధ్యక్షులు చిన్న ఉపన్యాసమున నుడిచిరి. సోదరులకు విడుదల చేయుట సమావేశకుల ముఖ్యోద్దేశమై నట్లు తీర్మానింప బడినది.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

వైదికనైపుణుల సభగా గృహము:—గతనెల 18-వ తేదీ రాత్రి చెన్నపురి వైదికనైపుణుల సభగా గృహమునండి కొన్ని వత్తుము- నవవారిచిన 5 గురి మహమ్మదీయులలో మెక్కిల్-సికి 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

హత్యకేసు:—గత ఆగస్టునెల 28 వ తేదీ రాత్రి పేటే తననుసరించి త్రాగి టంక పాలవీధిగుండ్ల బోవును తన కెను రుగవచ్చుచుండిన ఆర్యగ మనునవారిని కత్తితోవాడిచి హత్యగావించినందున వానిని పోలీసువారు పట్టుకొని కేసుచేసిరి సాక్షివిచారణ ముగిసినవెనుక విచారణనిమిత్తము కేసు నై హత్యనకు మేజిస్ట్రేటుగారు పంపిరి.

యాపాయలసంచి దొంగతనము:—తిరుమలగల్గి పెట్టి యనునవారి యాపాయల సంచి నవపారిచిన గోవింద నాయకును అనుసరించి పోలీసువారిచే పట్టుబడి కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసువిచారణగావించి నేరస్థుడైనవలన యిటువంటి దొంగతనముల నై నింజని గావించినట్లు తెలిసికొని కేసును హైకోర్టునకు విచారణ నిమిత్తము పంపిరి.

రైలుగట్టుపై పడియుండుట:—ఈ నెల 15-వ తేదీ రాత్రిముగూరు 10 గంటల వేళప్పుడు 14 సంవత్సరములు వయస్సుగల బ్రాహ్మణకుమార్తెవాని కేళిబరము మాంబళము రైలుపై పడుకొనినట్లు రైలుగట్టుపై పడియుండెను. రైలుచే పోలీసువారు వానిని పరీక్షించి చేతులు తల నలిగి పోయినట్లు గ్రహించిరి. వాని రొమ్ముచుట్టును యజ్ఞోపవీతము మాత్రముండెను. పైదాపేట పోలీసు వారికి రైలుచే పోలీసువారు వర్తమానమును పంపిరి.

గత నెల 15 వ తేదీగల “ఆంధ్రప్రకాశి” యందు “సభాపతిత్వము నాయకత్వమా?” అను శీర్షిక క్రింద నొక విమర్శకుడు (వాసిన వ్యాసముం జూచితిని. “లోకమునందనేక సభలుగలవు వాని యధ్యక్షులకు సభాపతులని పేరు. కాని నాయకులని కాదు. చట్టములను లోబడి దొరతనమువారి యంగీకారము (రిజిస్ట్రేచరు) పొందినవి ఎల్లవారే నాయాదొంపబడు నధిలు. ఇట్టి సభలు సామాన్య సభలవలె గాక బహుజన ప్రాతినిధ్యస్థానములూను సభలలో “దక్షిణయందొరూ ప్రజాసంఘముకట్టియును” “తన్నాయకుడు సభాపతియే గాక ప్రజానాయకుడనియు చెప్పబడును.” అని వ్రాసియుండిరి. సభాపతులు నాయకులుగారని వ్రాసిన తమరు యీ దక్షిణ ఇండియా ప్రజాసంఘముకు నాయకుడు సభాపతియే గాక ప్రజానాయకుడు కూడని ఎట్లు వ్రాయగలిగితి? ఇట్లుంటి విమర్శించుకొనును? దొరతనమువారి అనుమతి పొందినంత మాత్రమున ఎల్లరచే నాయాదొంపబడిన వెట్టుగును? ఇది ప్రజాస్వామికమా? ప్రజాస్వామికము గానప్పుడు ప్రభుత్వయంగీకారము ప్రజాంగీకార మెట్టుగును? దొరతనమువారి అనుమతి యొడిచిన యేదయినను రిజిస్ట్రేచరును అంతమాత్రము ప్రజాంగీకారకసభలుకానేరవని విమర్శకుగారు యికనైనను తెలిసికొనగోరెద. “ధూలోక సీమంతినీరత్నమునకే హిందూజాతము తిలక మనందగు. అట్టితిలకమిప్పుడు అనవసరం దోళపాధరణున గలిగిన శ్రమచే నేవో పేతమై ప్రవించి ముఖవిశాసమునకు గళంకము తెచ్చినది.” అని వ్రాసియుండిరి. నిజముగా యీసంఘము వారి అనవసరాంతోషము తిలకము ప్రవించుటేగాదు. ఈ సీమంతినీరత్నముకు వినిసితంతి, తంతువులం ద్రెంపసమకట్టికందుక దుఃఖభారముగలమై గళంకమేగాదు అత్రువులరాల్యమున్న దనుటకేమి ఆశ్చర్యము. “పుణ్యజనులవలన గలిగిన బాధలచేమిగుల శ్రమచెందిన విలుధులు” అని వ్రాసియుండిరి. పుణ్యజనులవలన విలుధులకెట్లు బాధలాడుదురు? వారు బుధులుగాక దుర్మార్గులగు దన్యులయి యుండనోవు. (వి. వె. సు.)

హోమయూలు

ఒక పాశ్చాత్య మతబోధకుడు (యూరోపియను మిషనరీ) హిందూమతానికి కిలుల వ్రాసెను. విశేషవాద సంబంధమున హోమయూలు పట్ల మిషనరీల భావమును గూర్చి సంకులితాభిప్రాయము కలిగినట్లున్నది. హిందూదేశమున బ్రిటిషు సమ్రాట్టు నధికారమునకు లోబడిన స్వభావపాలన మేర్పడుటయే బ్రిటిషు ప్రభుత్వము యొక్క పరమార్థమని రాజప్రతినిధి గారు నుడిచిన విషయముతో మిషనరీలలో పలువురే కాభిప్రాయముగా నున్నారు. ఆర్యపరిపాలన మెట్లు కలుగవలెనను నంతకువులను గూర్చి అభిప్రాయ భేదము లుండినందున గాని పరమావధినిగూర్చి ఎట్టి అభిప్రాయ భేదమును లేదు. హిందూదేశమున అన్ని చర్యలను వారికిని సహాయముచేయుటకు మేమివశధనమును జనులను గొని ఈదేశమునకువచ్చితిమి. ఈ దేశమువారు కాలక్రమము ననేకజాతిగా నేర్పడి పరిపాలనా దక్షులగుటను చూడగలుగుటకంటె మాకానంద ప్రదమింకొకటి లేదు. హిందూదేశమున నూతన విధాన మేర్పరుపబడినపు డిదివరకున్న ఆంగ్లేయులు మొదలగు వివిధ సంఘములయొక్కయు విదేశీయులయొక్కయు హక్కులకు భద్రముకలిగింపబడుననియే మేము లెలంచెదము. కాని నిర్మాణసరళిలో చేయబడిన ఏకాగ్రసమైన ఏకసంఘమునకైన బ్రాహ్మణతీరులకైన- పాశ్చాత్యులకైన- స్థిరులకైన- చరులకైన- హానికర మైనవో దానిని రద్దుపరచు నధికారమును ఇంగ్లాండు దొరతనమువారు తమ గవర్నరుల ముఖమున నుపయోగించుటకు హక్కును కలిగియుండునని మేము నమ్మెదము. అది గాక నేటియ నాయకులు వివిధ సంఘములలో కలతలు కలుగజేసి విదేశీయులు హిందూదేశమును కబళించుటకు వీలు కలిగింతురనుట యవిశ్వసనీయము.

యుద్ధసిల్సి-జ్యోతిషము.

ఇంతటినుండి ఆంగ్లమిశ్రమండలి వారికి దినదినమును అనుకూలము కలుగును. నవంబరు 12. 80 తేదీలను జర్యులకు గొప్పసమయము కలుగును. డిశంబరు 7-వ తేదీనుండి జర్యు సేనాముఖము బ్రిటిషు వారివలన చీల్చివేయబడును. డిశంబరు 31-వ తేదీన బ్రిటిషు సేనాముఖము లీలియొద్దను- పరాను సేనాముఖము మాంబర్లియొద్దను ఏర్పడును. 12-2-1918వ తేదీనో పున జర్యులు ప్రాన్సునుండి తిరుచుబడుదురు. మాన్సునద్ద 15-3-1918 ని, నామూరునద్ద 9-6-1918 ని, బ్రుసెల్సు నద్ద 13-8-1918 ని, లీర్రముద్దములు జరిగి జర్యులే మూడువోట్ల నుగూడ నోడిపోయెదరు. 2-12-1918 వ తేదీలో పున శత్రువులు బెల్జియమునుండి తిరుచుబడుదురు. 27-4-1919 వ తేదీలో పున రైలిషు ప్రహ్వజేయు ఆంగ్ల మిశ్రమండలి వశమగును. 1-7-1919 వ తేదీన బ్రిటిషువారు సంధియగుటను నిధించెదరు. 5-9-1919 వ తేదీ మొదలు తాత్కాలికముగ సమరముకుగ గలరు. రెండువత్సరములలోపున సంధియగును. అని కలకత్తా బవుబగారు వీది 64-1 గృహమునందున్న ఎం. భట్టాచారి గారు వ్రాసినతేఖ 16-10-1917 వ తేదీగల న్యాయుడియూ పత్రిక యందు ప్రకటింపబడినది.

II వ సంయుక్త రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయ సభ.

అధ్యక్షులుగూ గౌ. పండిత గోకర్ణనాథమిశ్రగారు ఈ నెల 14 వ తేదీన సీతా నగరమునకు వచ్చిరి. రైలుస్టేషనులో వారికి గొప్ప స్వాగత మియ్యబడెను. చాగబాగులో మనోహరముగ నిర్మింపబడిన సభాశాలలో నాటి సభ్యాష్టమయ సమావేశము జరిగినది. హోమయూలు యూనియను జాకు పతాకములు ఎగురుదుండెను. లక్ష్మీ న గ ర ము న్నండి వచ్చిన వంగదేశీయ నారీయలు మంజూతర గీతమును పాడుటతో కార్యక్రమము ప్రారంభ మయ్యెను. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు ధాకూరు శ్రీపాలసింగుగారు స్వాగత మొసంగిరి. అధ్యక్షుల నియోజిండు తీర్మానమును ధాక్తరు తేజబహదూరు స్పృహగా రుపపాదించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షు లుపన్యసించిరి.

రానున్న జర్యునుయుద్ధము.

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 16:—కార్మిక నైతికప్రతినిధుల కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు శత్రులదైవ్యముతో నెదిరింప గోరుచు సొక విభావము నంపిరి. వెనుక దళము లందును తగిన వత్తుల గలిగించి అవసర ముండుకంటె నొత్తుకొనిననునైన సభికుల యుద్ధ మొనరింపకుండ బాగ్రత పడివలయుననియు వారు ప్రోత్సహించిరి. పెట్రింగు భోక్తున కంపివేయబడిన రాజకీయ నేరస్థులు మరల పెట్రోగ్రాడునకు రా నంగీకరింపబడిరి. తమ అర్థికపు కోరికల నంగీకరింపనందులకు రసాయన శాస్త్రజ్ఞులును, వారి సహాయులును సమ్మెకట్ట తీర్మానించిరి.

వృత్తాంతములు

—:—

చీవాసంఘము:—రంగూనులో చీవావాహిక ప్రత్యేక సంఘము నేర్పరచిరి.

అనిలిసెంటుమ్యగారు:—ఈనెల 15 వ తేదీన అనిలిసెంటుమ్యగారు సమ్యక్సహాయ స్టేషనునువచ్చిరి. సిల్హలో కొన్ని దినములుండిరి.

హెడాజుకు తంత్రివార్లు:—సుహాకి ము జడ్జాతం తికి మరాఠుత్తు కావలసివచ్చుటచే హెడాజుకు తంత్రివార్లు లంగీకరింపబడెను.

కేరళీయ ఆయుర్వేద సమాజము:—కొచ్చి సంస్థానములో జేరిన చెరుహరు తిలో కేరళీయ ఆయుర్వేద వైద్య కాల ప్రారంభ ఉత్సవము ఈనెల 20 వ తేదీన పగలు 1 గంటకు చెన్నపురి గవర్నరుగారి వలన జరుపబడును.

బక్రీదుకలతలు:—అర్రాలో బక్రీదుకలతలవలన నష్టపడినవారికి సహాయము చేయుటకాలలోమిటుకు ఈనెల 15 వ తేదీన కలకత్తాలో హిందువులను మహమ్మదీయులను కలసిపరచిరి. గౌ. కే. బి. దత్తుగారధ్యక్షత వహించి, రు. 100 లు సమకూరెను. ఒక సంఘ మేర్పరప బడినది.

గోడకూలుట:—కాకినగరమున నాటిఇమ్మా యొద్ద రాను లీల ఉత్సవము జరుగుచుండెను. వేలకొలది జను లచటనుండిరి. 12 వ తేదీ శనివారము నా దాకస్మిక్ముగ సొక ఇటుకగోడ కూలినది. 12 గురు చనిపోయిరి. 100 మందికి గాయములు తగిలినవి. చాలమందికి కాళ్లు నరిగినవి.

పంచనసభ:—ఈనెల 14-వ తేదీన పూనానగరమున బాలీబాలా నాటకకాలముందు రాతీగారి అధ్యక్షత క్రింద పంచనసభ జరిగినది. 100 మంది సభ్యులవచ్చిరి: ఒక సంఘ మేర్పరపబడినది. ఈ సంఘమువారి ప్రతినిధులు మాంటాగుగారిని సందర్శించుటకు తీర్మానింప బడినది.

క్రైస్తవుల సమావేశము:—లక్నోనగరమువలన కన రెండు జి. డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గారి అధ్యక్షతక్రింద 12-వ తేదీ శనివారమునాడు సభ జరిగినది. 1500 మంది జేతీయక్రైస్తవులు సభకువచ్చిరి. తమప్రతినిధులు ఇండియామంత్రిగారిని దర్శింపవలెనని వారుతీర్మానించి రాష్ట్రీయదొంతనను వారి ఆచుమ తినిగోర నిశ్చయించిరి.

లంచములు తీసికొనుట:—సప్తయి ట్రాన్సుసాస్ట్ర కోరు ఉద్యోగస్థుడు లెఫ్టినెంటు టి. జి. కె. వి. ఏ. ఆర్. బి. గారు 10 పర్యామణులు లంచములు తీసికొనినట్లు కేసు చేయబడినది. లాహోరు కంట్రోనుమెంటులో మాన్యులు జనరలు గారు కేసువిచారణచేసిరి. కేస్ గారిపై నేగము రుజువుకాకలేదు. వారిని విడుదల చేసిరి.

ఒకపంట:—గత ఆదివారమురాత్రి 1-30 నిమిషములకు చెన్నపురి గవర్నరుగారి ప్రత్యేక రైలుబండి కల్గికోట రైలుస్టేషను చేరునపుటికి ఒక పెద్దపంట మండినది. పంట మండుటకు కారణము తెలిసికొనుటకు పోలీసువారు భోగట్టాను చేసిరి. ఒకవిధమైన తుపాకి వారి కంటపడినది. ఆది అచ్చట కెట్టువచ్చెనో భోగట్టాను చేయబడుచున్నది.

వాక్సినేషను దర్శాపు సంఘము:—సంఘమునకు కల్లులు ఒకబాద్దగారధ్యక్షుడు. సంఘము రంగూను నగరమున 16 వ తేదీన ప్రభుముస సమావేశమయ్యెను. టీకాలు వేయుచుకొనినందున మహుని పోకకుండనా యను విషయమును సంఘమువారు దర్శాపు చేయగూడదని ప్రభు సమావేశమున నధ్యక్షుడు దుర్లభు చేసెను. సంఘమువారి చర్యల కిత్తులను రాసెను.

వెంటెండు ప్రభువుగారు:—హిందూజేతీపు పడనుటి తీరపు జిల్లాలగుండ సంచారములు చేయుచు వెంటెండుప్రభువుగారు మొన్నటిదినమున (15-10-17) ఉదయము 7 గంటలకు కోయంబత్తూరును చేరిరి. కొద్దిదినములలోనే ప్రభువుగారు హిందూజేతీమునుండి ఇంగ్లాండునకు పోవుదరని వదలి కలదు. ఈవదలి యెట్లుపుట్టినదో యెవరికి తెలియకున్నదియని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

వాణిజ్యసాహిత్యము కళాసభ్యుడు:—గౌ. సర్ జి. బి. బి. గారు 26 వ తేదీన సింలానగరమును వీడి 20 వ తేదీన కలకత్తాను చేరుదురు. 28, 29, 30 తేదీలకు వీరచటనుండి నవంబరు 1 వ తేదీకి ఢిల్లీనగరమును చేరుదురు. కలకత్తానున్నపుడు వీరచటి ఉత్సవముల పరిశీలింతురు.

ఒక కుట్టుపనివానిపై కేసు:—కలకత్తాలో మేజిస్ట్రేటు కేంపెనీవారచే చొక్కాయలు, కొట్టు వస్త్రాలు కుట్టునిమిత్తము ఇయ్యబడిన బట్టల తానులను గామ్ కెలోవెన్ కర్ మియను కుట్టుపనివాడు ఆపహరించినందున నతనిపై కంపెనీవారు కేసుచేసిరి. కుట్టుపనివానికి మేజిస్ట్రేటుగారు 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

నవుకరు 10 వేల రూ॥ లతో పారిపోవుట:—కలకత్తాలో సాదిరామ్ గంగా ప్రసాదు అను నొక మార్కాడీవర్తకుని యొద్ద నవుకరుగ నుండిన స్వర్ణభండకం పెనారి అను నతడు తనచేతికి తన యజమాను డిచ్చిన 10 వేల రూ॥ ల నోట్లను పట్టుకొని పారిపోయెను. ఇంతవఱకును పోలీసువారి కఠిన పోకడ తెలియలేదు.

విద్యాశాఖా సహాయకార్యదర్శి:—వెహనగు ఇస్లామియా కాలేజి వైసుప్రెసిడెంటు ఇనాయతుల్లాఖానుగారు ఇంగ్లాండున కేగి చాల ఘనతతో పరీక్షలయం దుత్తీర్ణులైరి. వీరు ఇండియా దొరతనమువారి విద్యాశాఖా సహాయకార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి. ఈనెల 17 వ తేదీన పనిలో ప్రవేశించెదరు. అతడు సి. ఆండర్సనుగారు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ విషయమున పని చూచెదరు.

అర్రా కలవరము:—అర్రాలో కలవర మెట్లున్నదో కనుగొనబోయిన అమ్యోబజారు ప్రతికా ప్రతినిధులగు బాబు అశేషకుమార బెనర్జీగారు బక్రీదు కలతలనుగూర్చి ఆశ్చర్యబజారు బంగారీ ప్రతికలకు దూష్యులగు ప్రకటనను పంపెనను నేరమునకు ఆచునను అర్రాచెరసాలలో ఏకాంత వాసమున నుంచినదియు ఆచునకు నిష్పంధవాసము విధింపబడినదనియు తెలియుచున్నది.

పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘము:—ఈనెల 14-వ తేదీన కార్యకర్తాహార సంఘ సభ జరిగినది. మహమ్మదాలీసోదరులను విడుదల చేయగోరుచు అనిలిసెంటుమ్యప్రభువుల నభి నందించుచు రాష్ట్రీయ సభవారి తీర్మానముల నామోదించుచు తీర్మానములు చేయబడినది. బాంబేయ పీఠతాబద్దీయగారు రాతీనామానచ్చెదరనియు గౌ. ఫజాలు ముస్సేనుగారు కార్యదర్శిగానుండురనియు తెలియుచున్నది.

సమ్మెకట్టు:—అమోఘ్య కోహిలుఖండు ఇనుపదారి కార్మికులు నుమారు మొయ్యించు 16 వ తేదీ ఉదయమున సమ్మెకట్టు ప్రారంభించిరి. తనజీతములు నూటికి 16 రూ॥ చొ॥ పెచ్చింప వలసినదనియు, యువపదాపై తమకు ప్యానులనియవలసినదనియు వీరుగోరిరి. తమకోరికలునుచున్నం పనియెడల పనిచేయవని చెప్పిరి. వ్యవహారమును పరిశీలింతు నని లోకోన్యూపరింపెండెంటు చెప్పెనుగాని కార్మికులు వెడలిపోయిరి. మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు చార్ బాగుస్టేషను కెదురుగనందు మైదానముపై నుమారు మూడువేలమంది పో వైరి. కార్మికుల కిష్టములను యినుపదారి ఏజెంటు స్వయముగ విమర్శించుచుండెను.

ఎడిజ్ గారి కాగితములు:—అమెరికాలో ప్రసిద్ధి గాంచిన థామసు ఎడిజ్ గారు తాము గాగిత నికలు మొదలగు ప్రామాణ్యములతో అతి పురుషుల రేవులను తయారుచేసి వాటిని కాగితములవలెనే ఉపయోగించగలరని చెప్పిరి. నికిలులోహమే యీ పనికి ప్రశస్తమైనలోహ మనియు తాము తయారుగావించు లోహపురేవులు అంగుళములో 20 వ భాగము దళముగ నుండుననియు ఆచున చెప్పుచున్నాడు. ఈ లోహపురేవులు మాములుకాగితములకంటె వచ్చుకగ నుండుటయేగాక కాలిపోవు, నీటిలో పడవేసిన తడిసిపోవు. ఎడిజ్ గారు 1½ నిమిషములలో 5 చదరపుటకుగుల రేవును తయారుగావించిరి. బజారులలో విక్రయమునకు నున మాములుకాగితములవలెనే పెద్ద పెద్ద మట్టులుగ తయారు చేయుచు న్నారు. వేలకొలదిపుటలుగల పుస్తకములు సహితము ఈ రేవులతో చేయబడినపుడు మిక్కిలి శ్రేణికగ నుండుటయేగాక పట్టుకొనుటకు సాధ్యముగ నుండును.

మహమ్మదీయులకు హిందువులకు వివాహము:—కడప జిల్లా ప్రొద్దుటూరు సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారు మొహరమ్ పండుగ 12 దినములలోను హిందువులు తమ యిండ్లలోగాని, ఆలయములలోగాని వీధులలోగాని బాజాలను వాయింపగూడదని యాజ్ఞ చేసిరి. మహమ్మదీయుల కోర్కెలకు న్యతిరేకముగ హిందువులు వీధులలో ఉత్సవములు వస్త్రాలు చేయరు. కాని వారి ఇండ్లలో వారు పూజా పునస్కారములు చేసికొనునపుడు మంగళవాద్యములను వాయింపుకొనుటకు ఆయనను అంగీకార మియ్యవలయునని ప్రొద్దుటూరు పురపాలకవ్యవస్థలగు బి. వేంకటసుబ్బయ్యగారు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారికి అర్జీపంపుకొనిరి. సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి యాజ్ఞయందు తాము కల్పించుకొనమని వారు చెప్పినందున మోక్షోద్ధవారీకొక అర్జీ పంపుకొనబడినది. ఇదివఱకును మాములుప్రకారమే ఈ సంవత్సరముగూడ జరుగవలయునని మోక్షోద్ధవారు భావించి వేంకటసుబ్బయ్యగారి అర్జీని కొట్టివేసిరి. కావలెనన్న సినిమాదావా చేసుకొనవలెననిరి.

ఈ మధ్య రంగూన్ సమీపమున దున్నత మాయంగ్ అనే గ్రామములో రెయిల్ వేరునువద్ద బుకింగు క్లర్కుయింట్లో దొంగలు ప్రవేశించిరి. బర్మాయిండ్లు, బర్మావాల్స్ దొంగతనము హిందూజేతీయులకు వింతగానుండును. రెయిల్వేకంపెనీయిండ్లు కూడ బల్ల చెక్కులతోనే కట్టబడును. సగమురాత్రుప్పుడు దొంగలువచ్చి తొరపనుతో కిటికీ కలుపున చిన్న రంధ్రముచేసి ఆ రంధ్రములోనుండి గొట్టుకునుండ యేదో పాగ ప్రవేశపెట్టెనట. ఆ పాగ పీల్చిన వారు కొంతసేపటి వరకు మాటాడజాలరట. పిమ్మట మరొకొన్ని రంధ్రములుచేసి తలుపులు తెరచి ప్రవేశించి బుకింగ్ క్లర్కు ప్రేలికున్న యిం గరమును తన భార్యచేతనున్న బంగారు గాజులను తీసుకొనెనట. ఆ దొంగ వారివస్తువులు తీయుచున్నప్పుడు వారు చూచుచునే యుండిరట. వెట్టెలు బయటకు తీసుకొనిపోయి బట్టలు చేసి పట్టు లంగీలుమాత్రము దొంగిలించుకొనిపోయిరట. కొంత సేపటికి వీరికి నిద్రపట్టి తెల్లవారుగూమున ఈ దొంగతనము తెలుసుకొనిరి. ఇట్టి మత్తుందు లీ దొంగలు పుంగీల (బాద్ధ ఖితులు) నుండి సంపాదించెదరట. (మా రంగూను విలేఖరి)

మాంటాగుగారి రాక:—ఇంగ్లీషు మనుషత్రిక-ఇంగ్లీషు మనుషత్రికకు సంకటము కలిగినది. సంతాపహేతుక చాల నింతయైనది. మాంటాగుగారి సహకారు లాఫ్ టెక్కుకు సంతాప కారులుగా నున్నారట. డెనోమోయ ప్రభువు, చాన్సు రాబర్టు ఎం. పి. బాబూ ధూమేంద్రనాథ బాసూగార్లు మాంటాగుగారికి సహోద్యోగులైన నీపత్రిక కింత దుఃఖమేల. ఈ చతుష్టయము సంతృప్తికరము గాదట. ఇండియా జేతీమునందలి వివేకధనులకు మాంటాగుగారి తల ఎప్పురుదించదో నోకయు నట్లే రుదించును. ఈవివేకధనులందరను ఇంగ్లీషు మనుషత్రికా కార్యాలయముననే యున్నారు. డెనోమోయ ప్రభువు డెనోమోయ ప్రభువుగాననే హేతువీధిపత్రిక కార్యాలయము కలిగినది. డాక్టరు ఫెయివలె డాక్టరు హోలుపై నేలకొపమో ఆపత్రిక నుడువ నేరను. చాన్సు రాబర్టుగారు ఇండియామంత్రి సభకు రానపుడు వారికి బరులుగ ప్రశస్యస్త్రముల నిర్మించుండిరి. అందువలన వారు చేతగాని వారు కారని తెల్ల పుగుచున్నది. 19 గురు సభ్యులలో బాసూగారు విజ్ఞప్తి నిర్దహించుటలో చాలపని చేసిరిగాన వారనర్హులట. వీనినిగూర్చి న్యాభ్యాస భవనసరము. (ఆచ్యుతబజారు పత్రిక)

ట్రజరీబిల్లులు:—ట్రజరీబిల్లుల ప్రవేశము వలన జేతీము నందేయును నల్లరి గలుగకుండుటకై హిందూజేతీవారతనము నారు యుద్ధయుణము సందర్భమున నాచరింపు కన పద్ధతి నారంభించెదరు. మొట్టమొదట నది దొరతనమువారి పూచీ విదా (వెసిడెన్సీ) బ్యాంకులలో ప్రవేశ పెట్టబడును. ఆనోట్లు వ్యయమునకు క్రమక్రమమున తీసుకొన కొనబడును. ఒకవేళ నీబ్యాంకులు దొరతనమువారిని త్వరత్వరగా నాసాయ్యులు తీసికొనగోరిన వాగట్లే చేయుదును. ఒక్కొక్కతరగతి ట్రజరీబిల్లుల మొత్త మెంతయైనదియు నాజెయిల అధికారి ప్రతివారమును ప్రకటించినను, మరియు నాతేదీ కై న మొత్తమునుగూడ నతడు తెలియబడును. 6 మాసములయినపిమ్మట పత్రిముల సామ్యుచెల్లించి వేయబడుచుండవలయును. అట్లు చెల్లించి వేయబడిన వాటి మొత్తములను ప్రకటించబడగలవు.

జులైమాసమునందు మరణశిక్ష విధింపబడిన మాటాహరియనునతడు శత్రుల చారుడుగ పనిచేసినందులకురణశిక్ష నొందెను.

తెలుగు సంక్షిప్తచరిత్ర.

(1)

ఈ తెలుగు సంక్షిప్తచరిత్ర (తెలుగు స్వాతంత్ర్యచరిత్ర) గురించి గ్రంథము వెలువడి దాదాపు రెండువత్సరములైనను దానిని పఠించువారు అంధ్ర ప్రదేశ్ నుండి వచ్చిన వారలకు అర్థమయ్యెను.

అంధ్రభాషకు నీ లిపి లేనందున ప్రతివారును మన భాషకు గూడ నీ లిపి యేర్పడిన వనలో ప్రముఖులైన వారి భావములు, యాచనాస్వరూపములను నీ లిపియే జనములు గాఢముగా తెలుసుకొనుటకు వీలయ్యెను.

నేను తెలుగు సంక్షిప్తచరిత్ర దాదాపు ఒక సంవత్సరము నుండి అధ్యయించుచున్నాను. 11 అంధ్రవందలములకు నీ పరిశ్రమ దగ్గరకు వెళ్ళినవాడను నే నొక్కడనే. అందులో జయమందినవాడను ఒక్కడనే.

ఇంతవరకు అంధ్రభాషకు వందల సంవత్సరముల నీచరిత్ర అధ్యయనమును మిగుల వోచినయ్యెను. విద్యాభ్యాసము నీ సంక్షిప్తచరిత్ర నుండి తెలుగు భాషకు పఠనీయగ్రంథములలో మొదటిగా నేర్పాటుచేసిన దీనిని వ్యసించిన ఇంగ్లీషు స్వాతంత్ర్యవారి ఉదాహరణకావ్యమైన ఎట్టి యాచనాస్వరూపములకు అక్కడను రాదని యాచనాస్వరూప అధ్యయనములను.

ఇంతవరకు ఏమియు ఉదాహరణముల నొక్కటియు అంధ్రభాషలో నొక్కటి పరిశ్రమ గలిగియు యాచనలు గొంద జీవితము నేర్పిన చాలవందల సంవత్సరములను.

నేలూరు పోలీసు క్రైమింగు న్యాయాధికారి కిందు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు తెలుగు సంక్షిప్తచరిత్ర గ్రంథకర్తగారు ఎం. శ్రీనివాసరావుగారికి లిఖిత గాబడి మన అంధ్రదేశమునకు బంపబడి యున్నాను.

మొన్న దేశవాదలో జరిగిన ప్రత్యేక అంధ్ర మహాజన సభకు ప్రభుత్వము వారి పక్షమున నలుగురు తెలుగు స్వాతంత్ర్యవారి నేర్పిన ఇన్స్పెక్టరు వచ్చి యుండిరి. సభయొక్క పరిష్కారమున నీవేదికమున (రిపోర్టు) దీనిని నుదాహరణతో నలుగురును కలిసి వ్రాసిరి. ఇట్లు నలుగురును కలిసి వ్రాయుటలో వాదయంత్రము మేముగా నేమును ముచ్చటించునట్లును ఎట్టి సమస్యయైన కొంత చింతించెట్లును సహజము. నలుగురును సుఖముగా నున్నట్లుగా దానిని ఇంకొకరు వ్రాయవచ్చును. మొత్తము మీద నలుగురు కలిసి వ్రాసినట్లును రిపోర్టును దీయటకు వీలు గలుగును.

మనలో గూడ కొంతవరకు నీచరిత్ర అధ్యయనమును మనము గూడ సంతోషముగా చదివినట్లు దీనిని నలుగురు.

మొన్న దేశవాదలో జరిగిన ప్రత్యేక అంధ్రమహాజన సభకు అధ్యక్షుల సంఘమువారి పక్షమున నేను కృతార్థుల నీచరిత్రగా (రిపోర్టు) వెళ్ళియుండిరి. కాని నేనుంటిరి నలుగురు కొన్ని యాచనలకు బాల్కుల వలన వచ్చినది. కావున మనలో గొంద రిచ్చిన అధ్యయనము ముఖ్యమైనది. ఇంతవరకు ఇంగ్లీషు స్వాతంత్ర్యవారి నేర్పిన అంధ్రముల నీ విషయము కృషిచేసిన చాలవందల సంవత్సరముల గలనీ నాయుద్యమము.

దీని విషయము ఉత్సాహమును బుట్టించుటకు మన నాయకులు లెక్కపెట్టి చెయ్యవలసి యున్నది.

సర్వారావు పేటలో జరిగిన గుంటూరు మండలసభలో నీవిషయము చర్చించి తెలుగు సంక్షిప్తచరిత్రను తీర్చిదిద్దిన వారికి బంగారు పతకము లిస్తుననియు బహుమతు లిస్తుననియు తీర్మానించి యున్నాను. ఉదాహరణకు వందల సంవత్సరముల భావనాచారములను వేలూరు వెళ్ళి ఈ దృశ్య నేర్చుకొనినెడల కొంత భావము నిట్లును వాదనముచేసి యుండిరి.

నేను ఈ సంక్షిప్తచరిత్ర విషయము కొంద జేకటపై యాచనలను గాఢముగా ముచ్చటించగా అంధ్ర సంఘముపక్షమున కొన్ని బహుమతులను బెట్టుటకును నెలవిచ్చిరి. మరియు ప్రముఖులైన వారు నీ విషయము తెను అభిప్రాయములను దెల్పి ఈ దృశ్యం దుత్సాహము పుట్టునట్లు చేయుచునని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈ చరిత్రను నేర్చుకొని కుతూహలముగలవాడు నాకు వ్రాసిన దానియందలి కష్టసుఖములను దెలుప సంసిద్ధుడనై యున్నాను.

నాకడపటిపాఠ్య యేమనగా అంధ్రసంక్షిప్తచరిత్ర గ్రంథము వెలువడి చాలకాలమైనప్పటికిని అంధ్రదేశము లోని యెన్నికగన్న ఒక్కసంఘమైనను, లేక అంధ్రనాయకులలో మొక్కరైనను అపురూపమైన సాగ్రంధరాజ్యమును అంధ్రవాద్యమునకు సమర్పించిన శ్రీ ఎం. శ్రీనివాసరావుగారికి మన కృతజ్ఞతా పూర్వకమందనము లభింపకపోవుట అంధ్రులవికార హృదయమునకు గళంకము వాటిల్లినదని విన్నవించుచున్నాను. ఈ కొంతవరకు సాధ్యమైనంతవరకు భావము దీని నమ్ముచున్నాను. —పాలపత్రి రామరావు, గుంటూరు.

దేశరక్షణ సైన్యము.

(2) అంధ్రప్రదేశ్

తిరుమనాపల్లి, అక్టోబరు 15

నేనును చరిత్రగ్రంథ అంధ్రమును అక్టోబరు 1 వ తేదీ నీ మాస్కోసానమునుండి బయలుదేరి 8 వ తేదీన దేశరక్షణ సైన్యములో చేరుటకు తిరుమనాపల్లి చేరితిమి. తిరుమనాపల్లి ప్రేమను జేరకముందు బహుశా దేశరక్షణ సైన్యమున జేరుటకు రావలసియున్న వారలో మేము ప్రప్రథముల యనుకొంటిమిగా ప్రేమను ముమూసలయిన ముందగనే దాదాపు 200 మంది సోదర దేశీయులు కాశీమిస్టలను భరించి కివాదు చేయుచుంటును. ఇది వీరసంగో పాత్రమైనవని కొంత నేను మానవపడి తుదకు వీరందఱును దేశరక్షణ సైన్యసోదరులని జేరిన పిమ్మట మారాక ఆలస్యమైనందుకు ప్రభుత్వమున గొంతవరకును గలిగినను యంతయును విద్యాభ్యాసమును, దేశభావమును అయిన భారతపుత్రులను కాశీమిస్టలను జూచినతోడనే భరితమైయొక్క యథార్థస్వరూప మొకసారి కండ్లకు గోచరమై అమితానందముతో సైన్యస్థానమునకు చేరితిమి.

అంధ్రుల కొక అమిత గౌరవము.

మేము బండికి సైన్యస్థానమున చేరినతోడనే మాకు గనుపడినది మువ్వలు సైన్యపుస్తకములు. వీరిలో నిర్దేశ అంశములు, ఒకరు భారతపుత్రులు, నేను ప్రభుత్వమున అంశము స్వరూపమున వందలముద్రల మేము వచ్చిన జిల్లాపేరు తెప్పిసి. ఆయన నుమ్మలను చిరు నగవుతో ఆహ్వానించి భారతపుస్తకమున వెలువడి యిది మాకు గావలసిన సహాయములయిన వారు జేసెదరని చెప్పి వెళ్ళి మరయొక పనిమీద బోయిరి. పిమ్మట ఈ ఉన్నతపదవికి సంబంధించిన భారతపుత్రుల దేశవోయని అలాగించి వీరి చెంతకుబోయి నమస్కరించగనే వీరు మా రూపుకబట్టి మే మాంధ్రులమని గ్రహించి మునుముద్ర తెలిసి మా మాత్రుభాషయందు మాతో బ్రసంగించ వ్రారంభించగా మే మాత్సర్యమునొంది వీరియొద్ద నెలవు పుచ్చుకొని కొంచె ముతలకువచ్చి వీరినిగురించి విచారించగా భారతపుస్తకమున అంశముసామ్రాజ్య మేర్పడినతరువాత ప్రభుత్వమున నియమించబడిన ఈ దేశరక్షణ సైన్యపు మొదటి కంపెనీకి అధిపతిగా నియమించబడిన అసమాన గౌరవమునుబొందిన ఈ భారతీయుడు అంధ్రదేశీయుని వీరిపేరు భక్తరాజునాయకుగా రెనియు, ఇచ్చట తిరుమనాపల్లియందు సమావేశమయియు యాత్రు దేశరక్షణ సైన్యమునకును వీరు నుజేదార్ మేజరుపదవిలో కంపెనీకమాండరుగా నియమించబడి రెనియు దేశీయ అమితానందము నొందితిమి. ఈ వార్త వినిన ఏ అంధ్రుడు గర్వపడడు !!! శ్రీయుత భక్తరాజునాయకుగారి సైన్యమున 21 సంవత్సరముల సాక్ష్యుగలవాడు. నుజేదార్ మేజరు. ఒకపూల పండుకు ముహూర్త వందలమంది సైనికులను కండ్లి. ఇట్టి ఉన్నతపదవిలో వీరి చేరుటను తన బాధ్యతబుద్ధి చే తమనామమును సాధకనామమున చేసికొని రెనియు, వీరికి ఆగ్రహ సౌభ్యమైన ఒక వేళ వచ్చినను, నది ముఖముచే గాని హృదయమున దెప్పుడను ఉండదనియు, వీరిచే భాగపడినవారు అనేకులుగలరు గాని చెడగొట్టబడినవారెవరును లేరనియు యిచ్చటను హుద్దార్లు మొదలైన సైన్యోద్యోగుల అభిప్రాయము. దైవ మీ అంధ్రునికి ఆయన గావోగ్యముల నొసగి యీ పదవియందు అసమాన ప్రతిష్ఠను సొందజేయు గాత !!!

భోజనపునసతి.

నర్ శివస్వామి అయ్యరు మొదలగు అగ్రగణ్యులచే నేర్పరపబడిన కమిటీవారు బ్రాహ్మణుల నిమిత్తము ప్రత్యేకముగను బ్రాహ్మణేతరులలో రాకపోరులకును వేరుగను, రాకపోరులకాని వారికి వేరుగను, మూడు పద్ధతులమీద భోజన సదుపాయములను జేసియున్నారు. బ్రాహ్మణ వంట బ్రాహ్మణులచే వేరుగాజరుగును. బ్రాహ్మణేతరులకు వేరువేరు వంటకాలలో వారికిదగినట్లు బ్రాహ్మణేతరులకు వారిదే వండబడును. భోజనకాలమున అట్టి ఎవరివివాదక వేరుగానున్నది. ఇచ్చటి ప్రిథ్వీలో సగ్రగణ్యులకు దేశభావార్థుగారును మరికొందరు ప్రభానాయకులను ఈ విషయమున దెబ్బకొన శ్రద్ధపుచ్చుకొని ప్రతిదినమున ఇచ్చటకు వచ్చి కష్టసుఖములను విచారించి వారికి వీలయినంతవరకు సహాయముచేయుచున్నాడు. కాని అంధ్రులకు మాత్రము కొంతవరకు నులుతోగూడెన యాభోజనము సరిపడుటలేదు. ఇంతవరకు వారికి సరిపోవుటకు గురించి ప్రయత్ని మేమియు చేయబడలేదు. బ్రాహ్మణ భోజనమునకు సంగతిదప్ప యితరు విషయములలో అంధ్రుల కీర్వాణుల ప్రసూజన మేమియు కనబడుట లేదు. ఇందుకు దగినట్లు మనవి 1 కి నెలకు యాపదలమీద 18 రూపాయలు కాగలదని కొందరి యభిప్రాయము. తమకు సరిపడని భోజనమునకు ఒక్కొక్క అంధ్రుడు నెలకు 18 రూపాయలను నెలవు చేయుటకన్న సర్వార్థలో నుండి వారి సానుగ్రహి వారే పుచ్చుకొని పది మంది కలసి ఒకటిగా వంట చేసికొని భుజించుట ఎక్కువ ప్రశస్తమైన పద్ధతిగా గాన కచ్చుచున్నది.

గొప్పవారి దర్శనములు.

కడచిన వారములో సిక్రెటరీవారు డివిజన్లో జెందిన జనరల్ గారు దేశరక్షణ సైన్యమును దర్శించి ప్రతి సైనికుని కష్టమును బోయి సైనికులకు తమ కుటుంబములతో నానందింప జేసి, జరిగిన అభివృద్ధికి మిగుల సంతోషించియుండిరి. నర్. శివస్వామి అయ్యరుగారును కడచిన వారమున ఒకరోజు చచ్చట నుండి అభివృద్ధిలో సైనికుల కష్టనిష్ఠగములను విచారించి పోయిరి. ఈ నెల 15 వ తేదీన పూనా నగరమునుండి మరియొక జనరల్ గారు దేశరక్షణ సైన్యమును దర్శింప రావోవుచున్నాడు.

(3)

భారతీయ సంస్కరణములు

భారతదేశమునకు సంస్కరణముల నొసంగుట ఆత్మావశ్యకముగా గనబడుచున్నది. ఇంగ్లీషులకు ప్రభువుగారు ఆత్మవృద్ధిపట్టణమున కొక ముఖ్యమైన యాచనాస్వరూపముగా వింపుచు భారతీయపరిపాలనమునందు కొన్ని మార్పులు భారతీయుల అభివృద్ధికి జేయవలసియున్నదనియు, వారికి కొన్ని సంస్కరణములు ఆత్మావశ్యకముగా నియమలసియున్నదనియు తాము తెలుచుచున్నామని చెప్పిరి. వారిసలహాను ప్రభుత్వము వారు పూర్తిగా నకలంబించిట్లుయిన భారతీయపరిపాలన మెక్కుడు సులభముగ నుండి భారతీయులకు పరిపాలనమున కొంత అధికారము కలుగగలదు. కాని వారి గాజకీయ పరిపాలనాపద్ధతి అంత సంస్కృతికరముగా లేదు. దేశీయ ఆర్థికవిషయములు, నుంకములు, రైల్వేలు మున్నగునవి భారతీయుల అధికారమునుండి తప్పించి కొంచె మించుమించు యిప్పుడు పద్ధతిచే పరిపాలించవలెనని ఇంగ్లీషువారి అభిప్రాయము. కాని భారతీయులు యీ విషయకు అభివృద్ధిగాని సంస్కరణములకు గాని అంగీకరింపరు. విద్యాధికులైన భారతీయుల ప్రతిగురుకు కాంగ్రెసు మస్లింలీగు సంఘములవారు కలసి క్రేంద్రీకృతప్రభుత్వము వారును రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారును తమకు బాధ్యులుగా నుండవలయుననియు అంత వరకును తాము సంకుష్టి పొందజాలమనియు చదిరిరి. వారు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము కావలయునని గాని, ఇంగ్లీషు, తిబెత స్వపరిపాలనా రాజ్యములనై స్వరాజ్యముగాని గోరుటలేదు. వారు భారత దేశమునందలి కార్యనిర్వాహకసంఘముల నిరంకుశత్వమును సంపూర్ణముగా అణచి వేయవలయునని కోరిరి. ఏలనన, దూరముగానుండుట వలనను, స్వదేశీవిషయములలో నిరున్నలయయుండుటవలనను, అచ్చట వివిధములగున్నతో తెలియకపోవుటవలనను, పాగ్ల మొంటుసభ వారు ఇండియాదేశమునందు అధికారవ్యవస్థ తెగినంత అధికారమును చూపుటకు వారిని సరిగా పరిక్షించుటకును వీలులేక యున్నది అతి గొప్పవిషయములు ఇ. ఎస్. మాంటాగ్యుగారు ఆగష్టు 20 వ తేదీన కామస్వసభవారు సమావేశమున మరియొక తేదీకి మార్పుటకు పూర్వము చెప్పినది ఇందుకు ఆకాభంగమును కలుగజేయుచున్నది. తాము జూలై నెలలో ప్రయత్నము మొదలుగా నున్నపుడు ఇండియాను గురించి చెప్పిన అభిప్రాయములను, యిప్పటి మంత్రి వర్గము వారి అభిప్రాయములకు లోబడి యుండునట్లు మార్పులని వచ్చిన దని మాంటాగ్యుగారు చెప్పిరి. వేరు ఇండియా దేశమునకు స్వయముగా వెడలి అచ్చటి నిజస్థితి తెలిసికొనుటకు నిశ్చయించి గండులకు మేమెంతయు సంతోషించుచున్నారము. అక్కడి విద్యాధికులైన హైందవప్రతినిధులతో మాంటాగ్యుగారు సంస్కరణములను గురించి మాట్లాడుటకు ఆటంకము లేదుమను యుండవని మేము నమ్ముచున్నాము. ఆయన అచ్చటి స్థితిని బాగుగా గ్రహించి తిరిగి యీ దేశమునకు వచ్చి భారతీయులు కోరిన సంస్కరణములు తక్కువ గాకుండగ వారిని సంతోష పరచు లాగున ప్రసాదించెదరు గాకయని కోరుచున్నాము. —(రవూరకర్ రవూరు)

THE GREAT WAR

Kaiser Arrives at Constantinople

German Naval Action at Riga Described

British Parliament Reassembles

German Socialists on Disappearance of Mailed Fist

[Reuter's Agency]

Great Britain

Libel Suit Brought by Mr. Lloyd George. Defendants Apologise.

LONDON, October 16. In the High Court to-day the libel actions brought by Mr. Lloyd George against the Exchange Telegraph Company, the "Westminster Gazette" and the "Star" were settled, defendants apologising and paying costs. The case arose out of publication of a paragraph issued by the Exchange Telegraph Company stating that on the occasion of the raid on September 24th, the Prime Minister left Downing Street for his country residence when it became known that raiders were approaching London. The Counsel for the Plaintiff contended that the paragraph implied that the Premier had been guilty of personal cowardice and the Premier has been informed that the effect of the paragraph had been most damaging, especially in the East End where many munition workers had suffered greatly from the raids. Mr. Lloyd George gave evidence and said he left London, on the evening of September 4th, for Boulogne accompanied by Sir John Robertson and Sir John Jellicoe in order to confer with M. Painlevé and the French War Chiefs. The Premier stated that he would not have taken action if the paragraph could be regarded as a mere personal attack. All the defendants declared that no imputation had been intended.

Colonies and Labour Party.

Government not Responsible for Scheme.

LONDON, October 16. In the House of Commons replying to a question, Lord Robert Cecil stated that Government was not responsible for proposals regarding the Colonies contained in the Labour Party Memorandum (see August 10th). The proposals did not represent the views of the Government.

Petroleum in Britain.

Government Bill to Take it over if Found.

LONDON, October 16. The Commons adopted the second reading of the Bill assuring Government control of all supplies of petroleum discovered in the United Kingdom. Mr. Prettymant representing the Board of Trade, said certain eminent geologists both here and in United States were of opinion that local conditions in some parts of the country justified boring experiments.

Spurt in Steamship Shares.

LONDON, October 16. A feature of Stock Exchange to-day was the spurt in Indo China Steam Navigation Deferred Shares to twenty five on rumours of working arrangements with the Peninsular and Oriental.

The Air Board.

LONDON, October 16. In the House of Commons Mr. Bonar Law stated that the scheme constituting an Air Ministry would shortly be introduced. Meanwhile General Smuts would continue to supervise the air service.

Tea Sales.

LONDON, October 16. 8245 packages of tea were offered at yesterday's auctions. The market continued generally strong and demand was active. Some irregularity in prices was distinguished in case of teas lying in Liverpool owing to the absence of samples. Auctions disclosed marked weakness in some of D. class teas owing to unconfirmed report that they also were going to be controlled. Decline varied from two pence to sixpence a pound.

The Tea Shortage.

LONDON, October 16. The shortage of tea was acutely felt in London during the week-end. Queues assembled outside the shops of grocers and tea merchants who restricted the supply to a quarter of a pound each. It is believed that the shortage is merely temporary.

Cotton Freely Purchased.

LONDON, October 16. Liverpool cotton spinners have purchased rather more freely on spot. The market is anticipating early resumption of work in Oldham district.

Parliament Reassembles.

LONDON, October 16. Parliament reassembles to-morrow. Among the early business Government is expected to ask for an extension of the life of Parliament for six months. The most important business ahead is the new vote of credit when the Prime Minister is expected to make an important speech.

National War Bonds.

Good Subscriptions.

LONDON, October 16. Applications for national war bonds have amounted to thirty-eight million sterling in eleven days.

The Irish Convention.

Archbishop of Dublin's Statement.

LONDON, October 16. The Archbishop of Dublin, addressing the Protestant Synod, said that the Irish Convention had discussed the gravest and most controversial matters in a spirit of goodwill which had grown daily. He asked for prayers for the success of the Convention's task.

British Trade.

LONDON, October 16. Imports from January 1st to September 30th amounted to £776,702,153 and exports to £283,091,686. Import returns issued this morning show an increase of £72,756,649 and export returns an increase of £14,700,150 over the figures for 1916.

Oldham Strike Settled.

LONDON, October 16. The strike of cotton-spinners at Oldham has been settled.

Canada

Canada's Coalition Government.

LONDON, October 11. A telegram to the "Times" from Ottawa states that Sir Robert Borden has completed the Coalition Government. Following the British precedent it is proposed to form an inner War Cabinet composed of four Conservatives and three Liberals. Public opinion throughout the Dominion is strongly favourable to the new coalition as the most likely means of sinking differences and uniting the followers of both parties as one people while the war lasts. The "Times", in a leading article, pays a tribute to Sir Robert Borden's indomitable patience and good faith in securing this triumph. There is now good hope that Quebec will cease its attitude of isolated hostility.

Steel Vessels from Canada.

150,000 Tons Ordered.

LONDON, October 16. Great Britain has placed orders in Canada for twenty-two steel vessels aggregating 150,000 tons to be launched early in 1918.

Canadian Trade Commissioner to U.S.A.

LONDON, October 16. OTTAWA.—Mr. J. Hazen, formerly Minister of Marine and Fisheries, has been appointed to a new post of Canadian Permanent Commissioner at Washington, where he will be associated with the British embassy. The post was created because commercial affairs between Canada and the United States have increased in number and importance, especially since the United States entered war.

Lieutenant Allan Ivo Steel of Coldstream guards late of Calcutta has been killed.

Holland

Editor of "Telegraph" Acquitted.

AMSTERDAM.—Herr Schroeder, editor of "Telegraph", has been finally acquitted, after six trials in which he was convicted only once of endangering Dutch neutrality by describing the central Empires as a group of conscienceless scoundrels who caused the war.

Basis of British Action.

Some Significant Figures.

LONDON, October 16. In connection with the gravel affair in Holland, Reuter authoritatively learns that the Netherlands' Government admitted that, if sand and gravel were used for military purposes, the passage through Holland from Germany to Belgium was unneutral and indefensible. Hence the following figures justify British action. Pre-war requirements for the upkeep of roads and railways in Belgium were one million three hundred and twenty thousand tons annually. This could be supplied four times over from Belgian quarries which are known to be working to the fullest extent. Moreover, large quantities are going to Belgium over German railways and further large quantities are going from Holland. The traffic on Belgian roads and railways, except for military purposes, is absolutely insignificant. Therefore there is virtually no civil demand. Gravel, on the contrary to meet enemy demands respecting roads and railways in the military area trenches, dugouts, and pillboxes is enormous. From January 1st to August 15th of the current year the Germans imported into Belgium via Holland over three million tons and in the second half of August at the rate of five million tons per annum. Thus even the Netherlands' Government's estimate of one million six hundred and fifty thousand tons annually as Belgium's civil requirements, which is grossly excessive, does not represent half of what has gone through.

America

President's Appeal.

Mobilising American Finance.

LONDON, October 16. NEW YORK.—President Wilson has issued an appeal to all eligible State Banks and Trust Companies which are not yet members of the Federal Reserve Board to join the board and thus contribute their share to the country's consolidated gold reserve. There are at present between eight thousand and nine thousand such banks and companies with resources estimated at twelve billions to sixteen billions of dollars, whose activities are controlled by state laws. The President desired that these huge resources should be mobilised under the supervision of the Federal Reserve Board and says "the vigorous prosecution and satisfactory termination of the war will depend in no small degree on the ability of the Government not only to finance itself, but on its aid to the Allies which must be kept supplied with munitions, fuel, and food of all kinds."

Cutting Off Supplies to Germany.

Agreement with Shippers.

LONDON, October 16. WASHINGTON.—In continuance of a strict policy of cutting off supplies likely to reach Germany, the War Trade Board publishes agreement which shippers must sign before exporting goods to branches abroad. Shippers must guarantee that goods will not go directly or indirectly to Germany, or any ally of Germany, also that they will not be sold or delivered without the written approval of the American consul at the place of delivery.

A Man Arrested.

For Being German Spy.

LONDON, October 16. NEW YORK.—A man giving the name of Dunbar, though this is not believed to be his real name, has been arrested on a charge of attempting to obtain military and naval information. He is an ex-member of the crew of a United States Submarine Chaser and has been spending much time near the great naval base on the Atlantic coast. The Department of Justice regards the arrest as most important believing him to be a German agent.

City Stock Yards Destroyed by Fire.

LONDON, October 16. KANSAS CITY.—Over half of the city stock yards, the second largest in the country, have been destroyed by fire. Several thousand heads of cattle perished. The origin of fire has not been determined.

The Allied Conference.

LONDON, October 16. WASHINGTON.—Mr. Lansing has declared that he is considering the question of the representation of the United States at the forthcoming Allied Conference in Paris.

Uruguay and Allies.

LONDON, October 16. MONTE VIDEO.—A presidential decree announces that the rules of neutrality will not be applied against the Allies.

Argentina

Argentina.

Revival of Strike Troubles.

LONDON, October 16. BUENOS AIRES.—There is a recrudescence of strike troubles. Railway strikers derailed a train driven by sailors and three persons were killed and thirty injured. Four sailors were seriously injured. The Workers' Federation threatens to call a general strike if the Government enforces the decree for the resumption of railway traffic.

France

A Dancer Executed.

For Espionage.

LONDON, October 16. PARIS.—Dancer Marguerite Zolle known as Mata Hari who was sentenced to death in July for espionage has been executed.

TELEGRAMS.

Germany

German Socialists on Need of Peace. Discontent in the Army.

LONDON, October 16.
AMSTERDAM.—Mr. Ebert the President of the Socialist Party in the Reichstag, presiding at a Socialist meeting at Weizsaeck said that the speedy conclusion of peace was a vital necessity for the workmen of all countries. The policy of unaided fight after the frightful horrors of war would disappear. If a ballot was taken nine-tenths of the people would approve of peace. He declared that the Michaelis regime spelt the collapse of the present government system in Germany.

Herr Scheidemann referring to the naval mutiny asserted that if government wanted to catch all those connected with similar incidents they would have to prosecute three hundred persons simultaneously. Every day, he said, soldiers come to us with complaints and we have opened a Special Bureau to investigate these. Herr Scheidemann affirmed that von Capelle would go but when, he asked, would Dr. Michaelis follow? Another account of the meeting states that Herr Ebert said that Socialists favoured Alsace-Lorraine having a complete republican autonomy and constitutional equality with the other Federal States.

Mayor of Warsaw.

LONDON, October 16.
AMSTERDAM.—The Central Powers have appointed the Archbishop of Warsaw, Mayor of Warsaw, and landed proprietor Von Ostrowski to the Regency Council for Poland.

Socialists and War Credits.

LONDON, October 16.
AMSTERDAM.—The agenda of the meeting of the German Socialist Party includes several motions to reject war credits.

Pan-Germans and Admiral Tirpitz.

LONDON, October 16.
AMSTERDAM.—The Pan-Germans are campaigning in favour of the return of Admiral Tirpitz to the Admiralty.

Backbone of German Resistance Broken.

LAHORE, October 16.
LONDON, October 15th.—The Central News telegram from New York says that the American Minister in Switzerland who has returned declares that the backbone of the German resistance is broken. President Wilson's note had tremendous effect on the Germans and Austrians. There is fast spreading a revolution against the war in the German army. A writer in Berlin "Morningpost" says that since Germany's willingness to undertake a strategic defensive has not brought peace any nearer peace by victory must be sought. It hints at a tremendous blow in the west which will end the war. (C. & M. Gazette cable.)

Russia

Impending German Blow.

Council of Workmen's Appeal.

LONDON, October 16.
PETROGRAD.—The Executive Central Committee of the Council of Workmen's and Soldiers' delegates has issued an appeal to the forces vigorously to resist the invaders promising to see that sacrifices are also made in the rear and do its best to prevent war from lasting a day too long. Meanwhile groups of patriotic undergrounds who were recently expelled from Russia but allowed to remain at Helsinki by the local Council of Workmen's and Soldiers' delegates there have returned to Petrograd with chemists and chemists assistants have decided to strike owing to the refusal of their economic demands.

German Naval Action.

Russian Torpedo Squadron Engaged.

LONDON, October 16.
The Russian wireless communique says.—A German Dreadnought shelled Russian Patrol Squadron off Swelaund severely damaging the torpedo boat "Grom". Subsequently twelve German Torpedo Boats of the newest type penetrated Swelaund and engaged our Patrol Squadron. They put the "Groms" guns out of action, set fire to her and sank her. The bulk of the crew were saved. We sank an enemy torpedo boat. Others of our warships appearing on the scene, enemy turned back. Our fleet commander testifies to the good firing and stubborn spirit of the crews. Eye-witnesses report that two enemy torpedo boats were sunk and two damaged. Enemy has been reinforced and continues to develop his success on the Oesel Island. He is endeavouring to capture batteries at Oesel covering the entrance to the Gulf of Riga.

French Opinion on German Objective.

LONDON, October 16.
PARIS.—Commenting on the situation in Baltic, the "TEMPS" does not apprehend an early menace to Petrograd, and says one of the German objects is to destroy the shipping still at liberty in the Gulf of Riga. The Germans are probably preparing a plot against Finland and Sweden.

Russian Press Alarmed.

LONDON, October 16.
PETROGRAD.—The entire press expresses alarm at the landing on Oesel.

The "BOURSE GAZETTE" points out that the whole situation in Russia is now extremely complicated. It speaks of the "unsatisfactory state of affairs in the interior" presenting an hitherto insoluble problem. Another bourgeois newspaper, the "RITCH", partially attributes the latest blow to the "unexampled frivolity of political leaders." The Socialist papers blame Maximalists.

Opinion in Petrograd.

LONDON, October 16.
Informed circles in Petrograd regard Oesel and Dago Islands and the Gulf of Riga as lost. Nevertheless the value of Riga to the enemy will be small until the western fairway of the gulf is cleared which will be impracticable so long as the forts on the western peninsula of Oesel hold out. The Russians destroyed the fairway two years ago by sinking interned German craft laden with stone and cement. It is pointed out that the islands are likely to be an admirable base for Zeppelins against Petrograd.

Preparations for Landing.

Preparations for the landing, which was undertaken by two divisions, were made with most minute care. They included a clever piece of trickery, enemy light craft succeeding in altering the position of buoys marking minefields between the islands and the mainland and causing a number of Russian scouts to run ashore; thereby the warning that the enemy was landing could not be given.

Possible Consequences of German Success.

LONDON, October 16.
The naval correspondent of the "TIMES" says the possible consequences of the present operations as regards Russia's position in the Baltic littoral and the whole front from Petrograd to Vitebsk and Mohileff cannot be exaggerated. Once the islands are in German possession the shortened lines of communication will immensely increase the threat to Reval and will give the enemy virtual command of the Baltic. Germany's concentration of a considerable fleet in the Eastern Baltic not only threatens Finland ports but the Russian fleet may shortly be in grave danger. Doubtless this contingency occasioned M. Kerensky's stern words to the Baltic fleet. "The hour of trial has arrived".

Turkey

Kaiser to Visit Constantinople.

LONDON, October 16.
Great preparations are being made in Constantinople for a visit of the Kaiser and the streets are being decorated. Prince Ziaeddin and Enver Pasha will welcome the Kaiser at an outlying station and the Sultan will receive him in Constantinople station surrounded by princes, members of the Cabinet and other dignitaries.

Kaiser Welcomed in Stamboul.

LONDON, October 16.
The Kaiser has arrived at Constantinople. He has been welcomed at the station by the Sultan, Princes the Ex-Khedive and other high personages.

Sweden

Sweden's Aid to Germany.

LONDON, October 16.
The Prize Court has condemned wool valued at £140,000 consigned to the Swedish army but destined for Germany. The President expressed surprise that a Government department of a neutral country should be thus employed.

Coalition Cabinet Likely.

LONDON, October 16.
STOCKHOLM.—M. Eden is likely to succeed in forming a Coalition Cabinet of Liberals and Social-Democrats with a Liberal casting vote. M. Branting will probably be included.

Norway

28 Norwegian Ships Lost.

In September.

LONDON, October 16.
Twenty eight Norwegian ships were lost in September of which nineteen representing thirty-thousand tons were due to the events of war.

British Front

Irish Troops' Successful Raid.

LONDON, October 16.
Marshal Haig's communique this afternoon says that Irish troops made a successful raid northwest of Bullecourt. There was considerable hostile artillery activity during the night time in the neighbourhood of Ypres-Staden Railway.

British Repulse Raiders.

LONDON, October 16.
A British communique says:—Yesterday's prisoners at Monchy le Preux numbered sixty-four. Hostile raiders eastward of Shrewsbury Forest were repulsed. Hostile artillery was more active in the neighbourhood of Lens and Neuport. Our aircraft yesterday dropped one-and-a-half tons of bombs on the Ledeghem railway station and the billets east of Lens. Three German machines were brought down and one driven down. Two of ours are missing.

BATTLE IN FLANDERS.

Mud Robs British of Great Victory.

Desperate Fighting in a Village.

LONDON, October 16.
Details of Friday's battle in Flanders demonstrate how the weather robbed our troops of a great victory. An officer summed up what all ranks are saying when he marked:—"The mud did us in." Owing to the mud our troops were unable to hug our barrage in the customary fashion, giving German machine-gunners unusual opportunities. The enemy relied little upon his artillery during the assault in the forenoon upon the last spur of Passchendaele, but up on unprecedented numbers of machine-guns in the bogs below Poelcapelle and Crest Farm. The men plunged and struggled, but could do nothing with their legs held by slime, while our barrage passed on enabling snipers and machine-gunners literally to spray them. Around Poelcapelle our men fought recklessly and fiercely. English and Scottish troops working in small parties entered the ruins of the village, temporarily evicted the enemy from the brewery, engaged in desperate bayonet work among heaps of brick, and repelled successive counter-attacks until the weight of numbers and the absence of supports forced them to give ground.

British Naval Air Raids.

LONDON, October 16.
The Admiralty says:—Naval aircraft carried out a considerable number of patrols yesterday and encountered several enemy formations. We drove down two enemy machines. One of ours is missing. We carried out bombing raids on Bruges Docks and Varsseender and Houtave Aerodromes dropping large quantities of explosives with good effect. All our machines returned.

British Minesweeper and Auxiliary Cruiser Lost.

LONDON, October 16.
The Admiralty says that the mine-sweeping sloop "Begonia" is overdue and is considered lost with all hands. Also the British armed auxiliary cruiser "Champagne" has been torpedoed and sunk. Five officers and fifty one men perished.

French Front

Dunkirk Bombarded.

LONDON, October 16.
The French communique says:—On the Alsace front reciprocal artillery work was less intense. On the left of the Meuse we repulsed an attack north of Hill 304. On the right of the Meuse artillery duel was particularly lively north of Bois Des Caurieres. The German aircraft last night bombarded Dunkirk. There were no victims or material damage.

A Successful Raid.

A French eastern communique says:—A successful raid was made by British troops at Hamondor, west of Stres. One hundred and ten prisoners were taken and two machine-guns.

Seizure of Houthulst Wood Necessary.

LAHORE, October 16.
LONDON, October 15th.—The "Petit Parisien" says that before undertaking the Flanders offensive in which all the Allies will participate it is necessary to seize Houthulst Wood. A frontal attack is impossible and it must be outflanked. (C. & M. G. cable.)

LONDON, October 16.
A French communique says:—There was violent artillery activity in the region of the plateaux between Allies and Craonne.

Italian Front

Italian Steamer Sunk.

LONDON, October 16.
ATHENS.—A German submarine torpedoed the Italian steamer "Bari", which contained Greek officials, who were coming home via Switzerland and Italy. There is no news as to their fate. It is believed that the pirates knew that they were on board the "Bari" through espionage, which is rife in Switzerland.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla

Treasury Bills.

SIMLA, October 16.
A press communique says:—In order to cause as little disturbance to money market as possible by the issue of treasury bills the Government of India will follow the procedure adopted in connection with war loan, that is to say proceeds of treasury bills will be lodged to the credit of the Government with Presidency Banks in the first instance and will only be withdrawn as they are required for expenditure unless it is more convenient to the banks themselves that Government should withdraw the money or some of it more rapidly. The Controller of Currency will publish once a week the total amount of treasury bills of each class (namely for 6 months 9 months and 12 months) purchased during the week and also progressive totals up to date. After the expiration of 6 months when treasury bills first issued begin to mature information showing payments of matured bills during each week will be added.

ఆత్మహత్య: —వంగ దేశ దొరతనమువారి క్రింది సంగతిని ప్రచురించుచున్నారు. సచిచంద్రవాసు గుప్తగారి ఆత్మహత్యను గూర్చి కొన్ని పత్రికలు చేసిన వ్యాఖ్యానమును దొరతనమువారు చూచిరి. రంగపూరు పోలీసువారి హింసకొద్దబాలక ఆతడు ఆత్మహత్య గావించుకొనె నని వాటి యభిప్రాయము. యథార్థాంశములను గూర్చి పరిశోధనలు జరిగినవి. ఇతడు క్రిందటి సంవత్సరము ఆగస్టు 24 వ తేదీని హిందూదేశ రక్షక శాసనము ననుసరించి పట్టుకొనబడి నెన్ద్రెంబరు నెలలో నిర్బంధింపబడెను. దిశంబరు 10 వ తేదీ నుండియు నత డన్ని కఠిన నిర్బంధనల నుండి విముక్తుడుగ జేయబడెను. ఆ సమయమున నతని తండ్రి వానికి జామీనుగానుండెను. ఇది ఆతడు చనిపోవుటకు తొమ్మిదిమాసముల క్రిందట జరిగెను. అప్పటినుండియు పోలీసు వారతని ప్రవర్తనను పరిశోధింపలేదు. ఈ సంగతి నతని సమాపబంధువు ఒప్పుకొనుచున్నాడు. పోలీసు వారతనిని బంధించినటుల యెచ్చటను రుజువు కాలేదు. ఆ కుష్టువాడు రంగపూరు కాలేజిలో జరుపుకొనగరగానండు జేప్పుకొనబడలేదనుట మాత్రము వాస్తవము. ఆయుత్తరపునైనను విద్యాశాఖాధికారులు దొరతనమువారి యనుమతి గాంచినచో చేసిరి. కాలేజియందలి శిక్షాక్రమసంరక్షణార్థము పట్టుకోవలయుట యావశ్యక నుయ్యెను.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(1)

శ్రీమంతుల మునిసిపల్ లంగురుఖాక్ క్రెకటరిగారు ఈ విధముగా వ్రాయుచున్నారు:- ఈ నెల 12 వ తేదీ లంగురుఖాలోని బీదలకు పత్రి నారాయణరావుగారు తనల్ని తిగి నవ్వించి అన్నదానము సేసంగిరి.

వెంకటాచార్య తిరువత్తుత మహాత్మ్యము నిజ భాద్ర పద శుక్లద్వదశి నాడు పూర్వ విజయనగరమును ఆనెగొండి యను పునఃన దివానుబాదరు టి. కోదండరామ నాయుడు గారిచే అల్లివైధముగా జరుపబడెనని యొకవిశేషి వ్రాయు చున్నాడు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆయుర్వేదసభ:- రాబోవు నవంబరు 16, 17, 18, 19 తేదీల ప్రభుత్వంధాముర్వేద వైద్యసమేళనము దెబబాడ నగరమున సమావేశమగును ఆంధ్రదేశమున ఆయుర్వేదాధిపతికి మిక్కిలి యవగరమైన విషయములు యా లోచించబడును. వేలకువేలు వైద్యప్రతినిధులును వైద్యాధి మానలు విచ్చేయవలయును. చక్కని యేర్పాట్లు చేయవలెను.

పింగళినామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ సప్తమి నంగళవారమునకు సరియగు 8-11-17 న. గుంటూరులోని శ్రీ సనాతన ధర్మమండలి ఏకాదశ వార్షికోత్సవము మండలి భవనమండ జరుగును. ఉదయము 7 1/2 గం॥ మొదలు 8 1/2 వరకు ప్రార్థనాదికములు, సాయంత్రము 2 గం॥ మొదలు 6 గం॥ వరకు ప్రార్థన, పీఠాంశు, విశిష్టవ్యాసములు మంగళములతో ముగింపు కలగలను.

11 వ తేదీ సాయంత్రము మా పీఠా పురములో గల మహమ్మదజుమ్మా సాహెబుగారి సామ్రాజ్య వర్ధంత్యుత్సవము అదిభూడి సోమనాథరావు పంతులుగారి యాధిపత్యమున జరుగవలెనని జరుపబడినది. ఆసాపు ఇదివఱకు గాక తేలవ స్వదేశస్థు వికాసశాలగా మార్పుటకు నిశ్చయించబడి యధ్యక్షుని యుపవ్యాసముతో సభముగింపబడెను. కొంత సేనైనతరువాత నక్కడనే మహమ్మదీయు హిందువులగునీ హాజీ మహమ్మదు యినసా సాహెబుగారి యధ్యక్షత్వక్రింద నొకనొప్పున గావించిరి. అందు నిష్కాళ విప్లవములకు మహమ్మదాలీ సోదరులను తది తరులను విముక్తి చేయుమని ప్రభుత్వమువారికి ప్రార్థనా పూర్వకముగా నొక తీర్మానము మహమ్మదు అజీజుడిన్ గారిచే ప్రతిపాదించబడి డాక్టరు చాచర్ సాహెబుగారిచేనామోదింపబడి తదితరులచే బలపఱచబడినది. మంజూరత ధ్వనులతో సభ ముగిసెను.

ఆంధ్రదేశమునందు శ్రీ గోఖలేగారి పేరుతో నేర్పాటు చేయబడియుండు రాత్రి పాఠశాలలో చదువు బాలరతును ఆంధ్రపుస్తక భాండాగారముల తరపున యేర్పాటుచేయబడియుండు ధర్మ పాఠశాలలయందు చదువు బాలరతును వైఖ్యులచే యేర్పాటు చేయబడియుండు పాఠశాలలలో చదువు బాలరతును ఈ గ్రామమునందున్ననూతనముగా స్టేట్ నెకెస్కోల్ ప్యాన్సిరియని ఏర్పాటు చేసియుండు శ్రీయత చక్రవర్తి ప్రేమానులు శ్రేష్ఠిగారు, బి. యం. కృష్ణస్వామి శ్రేష్ఠిగారు ఒక్కొక్క విద్యార్థికి సెక్కిచ్చి ప్యాన్సిరియంబలపఱచుచుచున్నది చిచ్చెరుమి మాకు తెలియపరచినందున ఆయా పాఠశాలల హెడ్ మాస్టరు గారి లేక తల్లితనూజ కార్యదర్శులు గారి వారి పాఠశాలపేరును విద్యార్థుల సంఖ్య యనువిషయ గా వ్రాసి ఈ క్రింది చిరునామాకు పంపినచో బలపఱచు పుపులతో లేక వైట్ ఖర్చులు తీసికొనువారు భరించుపద్ధతిపై పంపవలెను. వరకు యతిరాజులు శ్రేష్ఠి వా. వెంకటరమణయ్య, ఆశ్వవైశ్యసభ చిత్తూరు.

చి త మః.

ఈక్రింది గ్రంథములను ఆంధ్రదేశ పుస్తకభాండాగారములకు సమీపముగా నొసంగుటకై చిత్తూరు పుస్తకపుస్తక లయిస్ట్రీ నొకల రంగయ్య శ్రేష్ఠిగారు మాకర్జుకు పంపి యున్నారు. వలయువాడు 0-0-0 తేలవ బిల్లుల పోస్టు ఖర్చుల కొరకు యాక్రింది విభాగమునకు పంపి తెప్పించుకోవచ్చును. గ్రంథములు:- 1. శ్రీ కృష్ణసహస్రనామ స్తోత్రం, 2. శ్రీ నూర్మలయం, 3. యజుర్వేద ప్రార్థనాదికములు. బాటంబాటి నెం 000 కలయ్య, సహాయ కార్యదర్శి ఆర్థ్యవైశ్యసభ, చిత్తూరు.

గొడుగుపేట విద్యార్థి సంఘము బందరు

ఈ గొడుగుపేట విద్యార్థిసంఘము వారిచేత, ఒక రాత్రి పాఠశాల నెలకొల్పి బడునని కృష్ణాపత్రికలో చదివి మిగుల సంతసించితిని. ఈ పాఠశాల పోషకార్థమై, బందరు ఇండియన్ డ్రమాటిక్ సంఘమువారు రసపుత్ర విజయ మను నాటకము ప్రదర్శించి తత్ పాఠశాలకు 80-0-0 రూపాయ లిచ్చిరి. ఆవిధముగనే విద్యార్థి సంఘమువారు, చాలా ఆను నాటకము ప్రదర్శించి నలుబది రూపాయ లిచ్చిరి. కాని, అనై నుడవారిందిన సంఘమువారు నేటికరకు వారు వ్రాసిన ప్రకారముగా రాత్రిపాఠశాలకు నెలకొల్పలేదు. కాగణం తెలియదు.

ఆ సంఘమువారు నాటక ప్రదర్శనములవల్ల వచ్చిన ద్రవ్యమును, హూణవాదా పత్రికలను తెప్పించి తాము చదువు కొనుటకై వినియోగించు చున్నారని తెలియచు చున్నది. ఇది కడు కోపనీయును. ఈ సంఘములో నున్నవారు సామాన్యులుగారు. హూణ విద్యా పాండిత్యము గలవారు. శారవ నీయుమగు ఉద్యోగములలో నున్నవారు. ఇట్టివారే ఇట్టి పాఠశాలలారని దేశ మున్నత స్థితికి వచ్చు తెట్లు- బందరుపురవాసి.

జాతీయోత్సవ సమ్యేళనము.

హిందూదేశమునంద నాదిగనున్న మతములన్నింటి హిందూ మహమ్మదీయ మతములు ముఖ్యమయినవి. ఆరెంటికిని సాంఘిక వ్యాపారములయందు జేమి మతసిద్ధాంతములయందు జేమి వ్యత్యాస ముపరిమితము. అందుచేతనే య పృథ పృథ వచ్చుటవచ్చుట వారివారి జాతీయోత్సవములయందు మనోవైషమ్యములు కారణములుగా ననకపోరాటుములు కూడ జరుగుచున్నవి. అందుచేత నేకసంబంధ మిందుకంతయులేని రెండుసంగతుల గూర్చి యొకటి గ డె ప్ప క ల నీ వచ్చినప్పుడు పీఠ పంతు గ గోకుల వై మి యొకటిగ వచ్చినట్లున్నదని చెప్పవలెను. ఊరక యనుకొనుమాటయే యిప్పుడు నిశ్చయమయినది. ఈ వత్సరము పీఠపంతుగయొద్ద నరా పంతుగయొద్ద రెండు సెకపర్యాయమే వచ్చినది. హిందువుల విజయదశమినాడే సాహెబుల సరిగస్తురు జరుగవలసియున్నది. సాధారణముగా నీ రెండు పంతుగలును వేరువేరు కాలములయందు వచ్చునప్పు డేయేవో తేనిపోని కలహముల గల్గించుకొని యల్లరుల జేయుచుండుట మనదేశమున వాడుకయై యున్నది. అట్టి వారివ్యభిచారము మూరకుండా? రెండును గలసి వచ్చినవికాని ఈ తగవులు మునుపటికన్న నెక్కువగ నే యుండవచ్చును.

కాని జాతీయత ప్రబలి యాత్మగౌరవ ప్రాబల్యము వృద్ధిపొంది స్వరాజ్యాంగోళనము మిమ్ములుట్లుచున్న యిక్కాలమున, స్వరాజ్యమును హిందూదేశమున కేల్పానగలగ జేయవలయునని నాయకులు కంకణము గట్టుకొని పనిచేయుచున్న యిక్కాలమున, స్వరాజ్యకంఠాధరణమును నాకంఠనీయ నెప్పుడు నాపుత్రులు దగిలించుకొని భారతమాత యెదురుజూచుచున్న యిక్కాలమున, హిందూ మహమ్మదీయ మతములలో నంత ద్వేషములుండ రాదని యభిప్రాయపడుచు దాని తు దా హా రణ ముగా దేశీయ మహాసభయును మహమ్మదీయ సంఘమును సమ్యేళనమైన యిక్కాలమున, హిందూ మహమ్మదీయుల మేకాభిప్రాయము కలిగియున్నారని సూచించు నరుణ పీఠకాంతుల స్వరాజ్య పతాకము లింటింటి నెగురుచున్న యిక్కాలమున హిందూ మహమ్మదీయులు జాతీయోత్సవముల బోరాటముల గల్గించు కొనుట భాగ్యముకాదు. కావున హిందూ మహమ్మదీయ నాయకులందరు నేకమై యావత్సర చట్టరగవులు జరుగకుండ చూతురు గాక. అట్టివిధే జరుగునని మన జాతీయతను, ఆత్మ గౌరవమునకును, మనజాతీయోద్యమములకును భంగము కలుగ గలదుగాన హిందూ మహమ్మదీయ నాయకులారా! జాగ్రత్తమగు! స్వరాజ్యభిమాని.

త్వరపడు! నెల 10 అణాలు. చక్కని నవల!!

కలభాషిణి విజయ సేన:- ఇది యొక అద్భుత నవల దీనినిగురించి మేమెమియు చెప్పనక్కరలేదు ఇది శ్రీ పురుషు లిరువురును చదువదగినది. కొన్ని ప్రభులే యున్నవి.

వ్యవహార చంద్రిక:- ఇది గ్రామ ముననపు

కరణము, పీఠదు గుమస్తాయి, గొప్పవైతలు, జమిందారులు, వ్యాపారములు మొదలగువారందరికి ఆచూకాలముగా నుండుటకు నూతన ఆర్థ్య నడుసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. నెల 12 అణాలు.

అయ్యర్ అందు రావుచే, (893) కృష్ణమనాయని ఆగ్రహారం. మద్రాసు.

సివిలుసర్వీసు పోటీ పరీక్షలు

ఈ సంవత్సరపు సివిలుసర్వీసు పోటీ పరీక్షయందు భారతీయ విద్యార్థులు 5 రు కృతార్థులైనందు యున్నారు. కృతార్థులైన విద్యార్థుల నామములను మార్కులసహిత మిచట వివరించుచుంటిమి:- (1) డేవిడు విజయదేవ 2,565 (2) సత్యేంద్రనాథ గుప్త 2,492 (3) టి. సి. ఎస్. జయరత్నము 2,334 (4) భామను హోబార్డు ఎల్లిను 2,230 (5) పెండ్యాల సత్యనారాయణరావు 2,203.

1,5 సేంబర్ల ప్రావేషనములు తాత్కాలికముగ పరీక్షకు చేర్చుకొనబడినట్లు వ్రాయబడియున్నది. వీరి యనంతరమున జి.వి. భాడ్ కామ్మరు (2,165 మార్కులు) కమల్ చందర్ (2,124 మార్కులు) ఆను నామములు జాబితాయందుదాహరింపబడి యున్నవి. రూపెనుగారు బొంబయి విశ్వవిద్యాలయమున పట్టభద్రులై నెంటుజాను కళాశాల (కేం బ్రిడ్జి) యందు విద్యార్థి వేతనము నందియున్నారు. ఈయన యను భాడ్ కామ్మరుగారును గూడ గతవత్సరపు పోటీ పరీక్ష కేగి పరీక్షయందు దుష్ట్రులు కాజాలకపోయిరి.- ఇండియ. (శీలో పెండ్యాల సత్యనారాయణరావుగారు ఆంగ్లము).

సంయుక్త రాష్ట్ర రాజకీయసభ-గా॥ పండిత గోక గ్లనాదు మిశ్రగారి యాధిపత్యముక్రింద సభ 16 వ తేదీని మరల సమావేశమయ్యెను. ప్రతినిధుల సంఖ్య సుమారు 250 దాదాభాయి నారోజీ, పండిత భిషన్నారాయణధార్ గాగ్ల మరణమునకు విచారమును దెలుపు రెండు తీర్మానములను అధ్యక్షుడు దుపపాదించెను. వీరినెంటు ప్రభుత్వవిధులకు సంత సమునుమాంటెగు గారికి స్వాగతమును తెలియజేయు తీర్మానమునుగూడ అధ్యక్షుడే యుపపాదించెను. అనంతరమున మహమ్మదల్లి సాకదల్లిగాగ్ల ప్రవాసకీటుకు సంబంధించిన తీర్మానము ప్రతిపాదించబడెను. వీరిరువురును క్రతువులయెడ సానుభూతి కలిగి యుండినవి దొరతనమువారు నెలవిచ్చియున్నారు. ఇందు నుగూర్చి వీరిట్లుసమాధానమిచ్చుకొందరు వీరిలకవకాళిమియ నగును. దొరతనము వారికడనున్న పత్రములను పరీక్షించుట. కొక సంఘము నేర్పరచి, సంఘమున 8 రు మహమ్మదీయులును, 4 హైందవులు నుండు నట్లేర్పరచి, కమిటివారి తీర్మానమును ప్రజల కెరుక జేయవలయునని తీర్మానోపపాదకు లగు రాయబహద్దరు డాక్టరు ఎస్.ఎస్. ఒడేపరుగారుపఱపించిరి.

వై తీర్మానమును బలపరచుచు జాహూరహమ్మదుగారు సర్వే మును మెస్తరు, హోర్డింజి ప్రభువుల ప్ర సంగ ము ల ను తిను నాదమునకు ప్ర మాణ ము గ గొ ని వచ్చి రి. బంధితులగు నీమహమ్మదీయుల భావమునకును, యితరమహమ్మదీయుల భావమునకును వ్యత్యస్తమెద్దియునులేదు. మహమ్మదల్లి ముందు జరుగనన్న మహమ్మదీయమహా సభాధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొన బడెను. స్వబలమునకు జెందినవారి కీమహా సీయునెడ నెట్టి గౌరవమున్నదియు వైకృత్యము విడిత మొనర్ప గలదు. కాంగ్రేసు మహమ్మదీయ మహాసభలు కలసి మాంటెగుగారి కనుపు రాయబారి వర్గమున కీరీధధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడెనని జాహూరహమ్మదుగారు ప్ర సంగించిరి. రాజకీయముల సందర్భమున బంధితులైనవారల నందర విడుదలచేసినయెడల రాజ్యాంగవిధాన ము దారమే గాక వివేకవంతమై యుండునను వేరొక తీర్మాన ముపపాదించబడి యామోదితమయ్యెను. స్వపరిపాలనమునకు సంబంధించిన తీర్మాన మామోదింపబడినపిదప మాంటెగుగారికి రా యబార మంపవలసిన దనియు, కాంగ్రెసు లీగుసభల సంస్కరణవిధానము నామోదింపవలసిన దనియు హెచ్చరించు తీర్మానమునుగూర్చి చింతాచుడీ డాక్టరు సప్రగా ర్లు పర్యసించిరి. ప్రజలచే సంతకములు చేయింపవలసిన దను గాంధీగారి నూతన మంగీకరింపబడెను. మితాహాముల గొనస యనంతరమున సభవారు మరల సమావేశమై ఆంగ్లండ్లయ నులు చూపుచుండిన వైరమును ఖండించుచు దొరతనమువారి యు దార రా జ్యాంగ వి ధా న ము ను సమర్థించుచు, బొమంజిగారిక తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టిరి. పి. నేకు, పండిత కృష్ణప్రసాదు మున్నగువారలు తీర్మాన మునుగూర్చి యుపపఱపించిరి. పిమ్మట భారతీయులు వలస బోవుట, కమిషనుఉద్యోగముకు సంబంధించిన తీర్మానములు చర్చితులై యామోదింపబడెను.

కుష్టురోగమున కమూల్యమగు మందు.

ఇది మిగుల హాశ్వక్యకరమగు మందు. పది పదునైదు రోజులు గాయుటవలన తెల్లని మచ్చలు, అట్లుకాక చర్మము పై పరిధి ధమైక రంగులను నిర్మూలముచేయును. ముఖ్యముగా నీకోగమునకు జాగ్రత్తదీసికొను (భారతగు) పండిదియే. దీని డెల టిన్ను 1.8 రూ॥ 4.6-0. అంచెకూలి నేటి. 983] Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

పంచముల అభివృద్ధి

(-o-)

నిమ్మజాతి సేవాసంఘము.

ఈ నెల 8 వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 6 గంటలవేళ భర్తృత్వమునందలి పత్రికా పతన భవనమున నిమ్మజాతి సేవాసమితి కార్య పరిశీలనసభ జరుపబడినది. సభాధ్యక్షులు శ్రీ. టి. ఎస్. వేంకటస్వామి నాయుడు బి. ఏ. గారిట్లు చెప్పిరి.

గత నెలవరకు మాసాంత్యములో రెండవ మూడు మాసములు గడచినవి. మన సేవాసంఘము నేటి కాలమునెలల శిశువు. చేరిన సభికు లిరువదిమంది. అందు సేవకసభ్యులు పదునెద్దరు. సభికుల వలన యాదాయము రూ 41-8-0. వ్యయము రూ 20. నిలువ రూ 21-8-0. ఇంకను వచ్చుబడికాదగినది రూ 12 సేవకసభ్యుల పదునెడుగురిలో దినచర్య పంపిన వారలెనమండ్రుగురు. ఇందు నలుగురు సక్రమముగ బనిచేసి తప్పక దైనిక చర్యల బంపుచుండినది యెంతయును స్తుత్యహనము. తక్కినవారు ముందైన గ్రహక్రమముగ దమకార్య సంవిధానమును జూపెట్టుట సామంజస్యము.

పంచములకు బ్రత్యేక పరపతి సంఘమొకటి యవసరమని నేనికను తదధికారులకు విన్నవించుకొనలేదు. సభికు లిందులకు మన్నింపబడెను. ప్రారంభముననే మన పంచములను బుబ్బగిట్టుల జేయుట బాగుకాదు. భవనపు గాఢ బుచ్చుకొనుట వారికి మిక్కిలి లాభముగ నున్నను మన మిట్టానరించితిమేని ద్రవ్యాభావము వైకొనుటచేత దాని విలువయే వారికి బోధపడుట యరుదు. కావున బ్రత్యేకమున వైకము చేర్చియుండుటను మనము ముఖ్యముగ వారికి గతవలయును. ఇందు విషయమై యొచ్చింది యొక్కకటిలో రెండేసి వీసముల వంతున నునిచి యక్షుడు పాత్రల గొన్నింటిని స్వంతముద్రతో పదునెండుమందికి మిగిలినంతటనుట దెబ్బచేర్చునని దీనించి యిచ్చితిని. మొదటి నెల చివరలో బాత్రల బరిశీలించు నపుటికి మొత్తమునందలుగు రూ 18-7-5 నిలువ గలిగియుండిరి. ప్రతి మాసమున నెక్కువగ మిగిలించెడి వారిలో మొదటి వారికి మూడు బహుమతు లెచ్చినది. రెండవ నెలలో నిద్దరెక్కుడుగ బాత్రలగైకొనిరి. ఆ నెలంతయు పరపతిసంఘమున కండు చిల్లర తేలినది. మొత్తము ముప్పది. నేనివైకము నెప్పటికప్పుడు సేవింగ్స్ బాంకిలో జేర్చుచుంటిని. కానితన ద్రవ్యమును యుద్ధనిధికై పంపుచుంటినిని తలంచి కాబోలు సామము పంచములు కొందరు భయపడినారు. ప్రకృతము పంచముల పురోభివృద్ధికై నిర్దేశించిన కట్టడమును తామే యొప్పుందమునకు దీసికొందుమనియు, పని మొదలుపెట్టుటకై తమయొద్ద ప్రస్తుతమేబది రూప్యములున్న వనియు, దానికి దోడుగ నప్పుగా వడ్డితో గొంచెము భవనసహాయమొనర్చి యనుగ్రహింపవలయు వనియు బంచము లడుగుకొనిరి. నేనందుల కంగీకరించి సేవింగ్స్ బాంకిలో నిలువయుంచిన వారి రూ. 80 లు, వడ్డితో బుబ్బగిట్టుల దలంచితిని.

సేవక సభ్యులు మొదటి మూడు మాసములకంటె రెండవ తడవ చక్కగా పనిచేసినట్లు తోచినది. మధువాన నిరసన బోధనా విషయమైన పని స్వారస్యముగ జరుపబడినందులకు సంతసింపవలసి యున్నది. సభికులు మద్యాపణముచెంత మార్చుమార్చి యుపన్యాసములు చేయుచుండు విషయమైన చెడుగులను వ్యక్తీకరించుచు బాసప్రయోగముల జక్కగ హెచ్చరిక చేయుచున్నారు. అప్పుడప్పుడు సేవ సయితము వారి కుప బలముగా బనిచేయు వెళ్లుమండెడి వాదన. వివాహ సమయముల దప్ప తక్కినవేళల మద్యము ముట్టుటలేదని పంచములలో తొమ్మండ్రుగురు పద్దపల్లినా. ఇది కొంత వజరు నడచు చున్నది.

మన సేవాసమితి పక్షముగ స్థాపించిన రాత్రి పాతకాలు రెండును సుత్తికరముగ బనిచేయుచున్నవి. మండలపాతకాల సహాయ పరిశోధకారి వీనిని జూచి చాల కొని యాడినారు. పంచమ పాతకాలలో గొందలు బాలురు బాలికలు పరిశోధకారి యెదుట బహు క్రావ్యముగ గాన మొనరించి సంస్కృత శ్లోకములను బ్రస్తుటముగ జెప్ప గలిగిరి. ఈచిత మార్గమున నడపినయెడల బంచములు సయితము మహోన్నతస్థితికి వచ్చుట కావంతయు సంతయు లేదనవలసి యందువలన జేరిన పరమార్థము.

ఆరోగ్యమును గూర్చి మూడు సభలు గానింప బడినవి. ఇందు కొటలోకంటెను బేటయందు జరిగిన యుపన్యాసముల రెండింటిని గ్రాహకు లెక్కుడుగ గూడియుండిరి. కొంతకాల మిట్లే పనిచేసిన యెడల గు మం జ స మైన మార్పులు కొన్ని కలుగ గలవు. మన మిట్లు పని చేయుట ప్రజా సేవకులు మాత్రమే గాక మన మేలుకొంటున్నాయెన్నది. స్నేహితులు కొందలు జనులకు మధువాన విషయమై బోధించుట మాంసాహారము మానవ వైఖాహారము

కాదనుటను గూర్చియు జర్పించుచుంటు సంతమము. అట్టి యెడ నా యువములను వినుట సందర్భించుటచే ఆ విషయమై నా హృదయమున గూడ గొంత చలనము పొడచూపినది. కాంగ్రా మా సద్యయమునండి సేవ కేవల కాకాహారగా మా తిపోవుట నా కెంతయు జేమకరముగ నున్నది.

ఈ సేవాసమితి కార్యములు వెనుకటివలెనే యథావిధిగా ముందును జరిగునట్లును పేటలో దూర్వభాగమునందొక టియు కొటయందు కురబవారి యుపయోగాగ్ధమై పేటొకటియు రెండు నవీన రాత్రి పాతకాలు స్థాపించి సభికులలో నిద్దలు గౌరవాగ్ధముగ బాటుపడవలసిన యట్లును సభవారిచే దీర్ఘానింపబడినది.

(-o-)

నెల్లూరు పౌరులసభ

నెల్లూరు, అక్టోబరు 14:—నెల్లూరునం చేర్చుడియుండు స్వారాజ్య సమితివారి ప్రేక్ష నమగమించి లక్ష్మీ నరసారెడ్డి పౌర సభామండలమున నిన్న సాయంత్రమున నొక మహాసభ జరిగినది. కూటము జనులచే నిండినది. ఇచ్చట మహమ్మదీయ ప్రముఖులు చాలమంది వచ్చి యుండిరి. వేదికపై నొక ప్రక్క భారతమాత రూపమును మరియొక ప్రక్క నవయావనవలె మహాత్మాచా పూరితుడై వీరాగ్రసరునివలె పురోగమన దక్షుడై మహా యోధునివలె ప్రత్యానిధిపాదుడై అపర భీష్మునివలె అభినవ భారత రాజ్యతత్వ ప్రబోధకుడై స్వారాజ్య పతాకమును విప్పి విదలించి ప్రకాశింపజేయు నగ సరమున నున్నట్టి మహాత్ముడగు దాదాభాయి నాథోజీగారి స్వరూపమును పుష్పమాలలంకృతములై యుంచబడినవి. చిరకాలము ఈయూరిలో వ్యాయవాసులుగనండి ఈవల మద్రాసు హైకోర్టున జేరి మద్రాసులో స్వారాజ్యసంవిధానములలో పురోవర్తనై దేశభక్తి వెలయింప జేయుచుండు టి. వి. వెంకటరామయ్యగారు స్వారాజ్యతత్వమునుగూర్చి దీక్షముగ నుపన్యసించిరి. శ్రీవారి మాతృభాష అరవమైనను వారికి తెలుగు నందునను నెల్లూరివారి మీదనుగల యభిమాన విశేషముచేతను తెనుగుననే విపులముగను నుబోధముగను ప్రసంగించిరి. ప్రాస్తావికముగ బ్రాహ్మణేతరోద్ధ్వను ప్రశంసయు అందలి దోష భాగమునుజూపిరి. నిర్బంధావాసమున నుండు మహమ్మదాలి మేకతాలి సోదరుల చరిత్రమును కొద్దిగ జెప్పి వారిని నిర్బంధమున నుంచుట యందలి యన్యాయమును స్పష్టముగ జెలిపిరి. సామాన్యముగ స్వారాజ్య భావమును ప్రబోధించి యెల్లవారును స్వారాజ్యము మనకు లభించువరకును అక్రాంతమగు తీవ్రచచ్చు ప్రచలనములు జూడవలయునని యుపదేశించిరి.

ఈయూరిలోని మహమ్మదీయ ప్రముఖులలో నొకరగు అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహేబుగారు అత్యుగగారి యుపన్యాసానంతరము వేదికపైకివచ్చి మహమ్మదాలి సౌకతాలి అను వార్ల నిర్బంధావాసము అనన్యజేయనియు వీరియం జేలాటి దోషమును లేవరియు స్ఫుటముగ నుపన్యసించి వీరినివిమోచితుల జేయుటకై శ్రీ శ్రేణిపేరి ఆఫ్ ఫ్రీటుగారికిని వై ప్రాయి గారికిని మనవిజేసికొన వలయునను తీర్మానము నుపపాదించిరి. దీనిని వి. నరసింహ రావుగారు నుల్లాక్ మొహిదీన్ సాహేబుగారు చాకింపైయ్యద్ సామహమ్మద్ న్యాయకుల్లా ఖాదిర్ గారు బలపరిచిరి. ఈయుద్దేశము సభాంగీకారమును బొందినది అంతట శ్రీ మాంటెగూగారు ఈదేశమునకు విజయము జేయునపుడు వారికి సుపరింప నుద్దేశించిన స్వారాజ్య విషయకమైన భారత సార్వభౌమిక విజ్ఞాపనకు చేవాల్గు తీసికొనుటకై ప్రేమభృతియు ఇచ్చడే చేరి యాపనిని కడుశీఘ్రముగ నెరవేర్చుట ఇష్టమైన చాల ముఖ్యుని శ్రీ వెంకటరామయ్యగారు తిరుగ కొలిదికాల ముపన్యసించిరి. సభ్యులలో చాలమంది అనామహామికతో యొకరినిమించి మరియొకరు ప్రేమభృతిలుగనండి ఈపని నెరవేర్చునట్లు ప్రతిజ్ఞలు చేసి తమ తమ పేరుల వ్రాయించిరి.

ఈ మహాసభ క్రాసనమున నుండిన వంగోలు వేంకటరంగయ్యగారు సభాంతమున భరతవాక్యముగ నీక్రింది భాగమున పద్యమును యథావ్యత్యయముగ స్వారాజ్యపక్షమువారు ప్రతిజ్ఞావచనముగ ముం దిడుకొని వారి పతాకముల మీదను కరపత్రములను ప్రకటింప దగునని నూచించి సభను సమాప్తి జేసిరి.

“క. పలికెడిది ‘భాగవతము’ యని అసలు గ్రంథమున నున్నది ప్రస్తావముగ హోమయాలట, (రేక) దేశ్య రాజ్యము, పలికించు విభుండు రామభద్రుండట, నే బలికిన భవహారమగునట, బలికెడ వేటిండు గాధ బలంక నేలా.” (స్వకీయ విలేఖరి.)

శ్రీ వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుల వారిచే స్థాపించ బడి తంబునెట్టి వీధియందుండు, ఆయుర్వేద కళాశాల ప్రస్తుత కాలమున, నెం. 1/39 కెట్టెడల్ స్టాట్టు, అను గృహభిజ్ఞాన నామంబు గల మాంటుగోడ్డు నందలి యొక ప్రాసాదము నలంకరించి యున్నట్లు పత్రికా ముఖమున వివేచి యుండురు. ఈ ప్రాసాదము తోటచుద్ధమండుటం జేసి, మంద వారాసుచందలి పురందర విహార మందిరమును బోలియున్నది. ఈ ప్రాసాదము కెదురుగనే మరి యొక ప్రాసాదమును విద్యార్థు లందరు నివసించి యున్నారు. ఆమేడ క్రింది యంతస్తునందె విద్యార్థుల భోజనమునకు, శ్రీగోపాలాచార్యులవారి కృపా కటాక్ష విక్షణముచే హోష్టలు గూడ స్థాపిత మైనది. ఇప్పుడు విద్యార్థు లత్యుత్సాహము తో చదువుచు న్నారు. కన్యక పథమున విద్యార్థులకు జ్ఞానమును గలగజేయుటకై స్థాపితమగు, ఈ యుచితోవధాగార మీ కలాకాలా ప్రాసాదమందే జరుపబడుచున్నది. ఈ యుచితోవధాగారమునకు ప్రతిరోజును 150 మంది రోగులు వచ్చుచున్నారు. ఇంకను సేవభావము నొంది యుండుటంజేసి, సంఖ్య తక్కువగా నున్న కొలదిరోజులలో వృద్ధిమొందగలదు. ఇచ్చట హిందువులే గాక నితర మతములు గూడ చికిత్సింపబడుచున్నారు. ఈ కలాకాల ఈ ప్రాంతము వారికి సంజీవినియై యున్నది. ఈ కలాకాలయందలి విద్యార్థులకు శ్రీ డాక్టర్ ఆచంట లక్ష్మీపతి యం. వి. సి. యం. గారిచే తత్ప్రవీణతాపాటనము గూడ కన్యసింప జేయబడుచున్నది. ఉపాధ్యాయులందరును యథాపూర్వముగ విద్యార్థులకు విద్య నుపదేశించు చున్నందులకు వందనీయులు న హితదానాధి దానమన్యద్యివ్యుజే. అను చరకవాక్యానుసారముగ ప్రాణదానముకన్న వేరు దానము లేదు గాన దానిని సర్వజనులకు నొనర్చుచున్న శ్రీ గోపాలాచార్యులవారికి కల మనోభీష్టములను నెరవేర్చు గాక యని భగవంతుని నుతించుచున్నాను. మరియు విద్యార్థుల కష్టములను బాహోలి విద్య నభ్యసించజేయుచున్న శ్రీగురువర్యులకు గోపాలాచార్యులవారికిని, ఇతరోపాధ్యాయులకును వందనములు.

భిషగ్వర కె. నరసింహశాస్త్రి ఎ. ఎం. ఎ. సి.

శుక్లనష్టమునకు దివ్యాషధము

శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తు లగు విద్యార్థులకు

అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రూ. 1.

కె. ఎల్. ఎ. సింహాబ్రదర్సు

(915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

వరహహస్యము

అద్భుతముగు డిటెక్టివ్ నవల. 256 పేజీలు

క్యాలికోలైండు 1-8-0 చందాదారై న 1-0. మాత్రమే.

ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము:—

(928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

సుప్రసిద్ధమగు చల్లని నవనీతము.

ఒళ్లుమంటకును, పెదవుల పగుళ్లకును,

చేతుల ఒరుపులకును దివ్యాషధము. శీత

కాలమునందు అమితోపయోగముగ నుం

చును. మంచి సువాసన గలిగియుండును.

దీనియందు క్రొవ్వు లేమినిజేసి యెన్నటి

కిని చెడిపోదు. నిలవగ చిరకాలము వరకు

యుండును. బుడ్డి : కి 7 అణాలు.

బెంగాల్ ఫార్మస్యూటికల్

వర్క్సు లిమిటెడ్

91, అప్పరు సర్క్యులరురోడ్,

908 కలకత్తా.

